

AYLIK TEORİK SOSYALİST DERGİ

NÜPEL

YIL : 1 SAYI : 3 TARİH : EKİM '99 FİYATI : 500.000 TL

YENİ BİR DÜNYA İÇİN

M. VAHİT ALTAN

ÖCALAN'IN ÇAĞRISI

YENİ DÖNEM

ŞEREF LAL

U.K.H NEREYE

GÖTÜRÜLÜYOR

M. MÜFİT

DEMOKRATİKLEŞME

VE KÜRT SORUNU

OLCAY SEZGİN

KİM KİMİNLE

HASAN H. YILDIRIM

TARİHTEN DERSLER

HİVA ZERYA

RADİKAL DEMOKRASİ

CHANTAL MOUFFE

ÇIPLAK KRAL

BEDRİ MEDLER

3

ekim '99

NUPEL

AYLIK TEORİK SOSYALİST DERGİ

Sor Basın Yayıncılık İnşaat Turizm
Tekstil Ticaret Ve Limited Şirketi Adına

İmtiyaz Sahibi
Sehrabi Güreş

Yazışleri Müdürü
Gürbüz Doğan

Hukuk Müşaviri
Ercan Sezgin. Olcay Sezgin

Yönetim Yeri : Klodfarer Caddesi, Oğuz Han. No: 25.

Sultanahmet / İstanbul

Tlf : (0212) 638 69 48

Baskı :

Berdan Matbaacılık

Dizgi ve Teknik Hazırlık : Pel Ajans
Önkapak Tasarım : Pel Ajans
Ön Kapak Resim : Fevzi Bilge

SUNU

DEĞERLİ OKURLAR

Bugünlerde memlekette iki deprem konuşuluyor. İkiside Marmarada yaşandı. İlki İmralı öteki Gölçük, Sakarya, Yalova ve Kocaeli merkezli. İlki siyaset dünyasını şoka sokarken ikincisi başta yukarıdaki bölgeler olmak üzere İstanbulda da büyük can ve mal kaybına neden oldu. İki olayın pek çok ortak yanı var. İmralı çıkışlı açıklamalar 16 yıllık büyük emeği sıfır noktasına indirirken, doğadan kaynaklanan deprem Türkiye ekonomisinin can damarı olan sanayi bölgesini yerle bir etti ve nüfusun büyük bir bölümünü barındıran bölgede onbinleri bulan ölümlere yolaçtı. Her iki olay ardında onbinleri bulan ölümler ve yıkılan şehirler, evsiz barsız, yaralanmış aile bıraktı. Dahası da var, iki olay artı şoklarla devam ediyor. Toplumsal ve siyasal yaşam yeni sarsıntılarla iyice içinden çıkılmaz hale geliyor. İmralı kaynaklı açıklamaların ardı arkası kesilmiyor. Hergün bir yenisi basına manşet olurken son açıklamayla dağdakiler silahlarıyla birlikte teslim olmaya davet edildi. Buna uyulacak mı zaman gösterecek. Bugüne kadar tüm talimatlara riyayet edildi. Siyasal tükenişin bir ifadesi gibi görünüyor.

Doğal deprem ise başta devlet olmak üzere kurumların ve sistemin çürümüşlüğüne bir kez daha gösterdi. Bilim kurumlarının ne kadar çaresiz kaldığını doğal afet kurumlarının nasıl arpalık hale getirildiğini gözler önüne serdi. Olan yoksul halklara oluyor. Basın yayın kurmları sistemin çürümüşlüğüne açığa çıkaracaklarına dış yardımlara ve bu arada Türk Yunan dostluğunun yeniden kurulduğunu manşete çıkarmak suretiyle her önemli olay sonrası olduğu gibi halkı yanıltmanın yolunu seçti. Böylece yaşanan felaketin gerçek sorumlularını gizleme yolunu tercih etti. Bu kez yaşanan olayın vehameti ortadadır. Kimse bunun üstünü örtemez. ezayı bütün banlığı ile yaşayan halk bu kez hilebazlara itibar etmeyecektir.

Yazarlarımız bu depremlerden ilkine ilişkin yazılar kaleme aldılar. Böyle hayati bir soruna kayıtsız kalmamazdı. Bu sayıda yazıların çoğunlukla bu konuya ayrılmış olması konunun öneminden kaynaklanıyor.

Bir kaç sözde okur ve yazarlarımıza; Geçen sayılarda yapılan çağrılar amacına ulaşmamış olmalı ki her şey aynı minvalde devam ediyor.

sayglar

NÜPEL

İÇİNDEKİLER

Sunu.....	I
Yeni Dünya için Yeniden Düşünme Ön Notlar.....	M. Vahit ALTAN 3 - 18
Öcalan'ın Çağrısı ve Yeni Dönem	Şeref LAL 19 - 22
UKH Nereye Gidiyor	M. MUFİT 23 - 28
Demokratikleşme Ve Kürt Sorun	Olca SEZGİN 29 - 32
Kim Kiminle İlişki İçinde	H. YILDIRIM 33 - 37
Tarihten Dersler Çıkarmak	H. ZERYA 38 - 39
Radikal Demokrasi : Modern mi Post - modern mi?.....	C MAUFEE 40 - 46
Buyerên İro û Rolê Me	R. MERVAN 47 - 49
Çıplak Kralın Hikayesi	Bedri MEDLER 50 - 55

www.arsivakurdi.org

YENİ BİR DÜNYA İÇİN YENİDEN DÜŞÜNMEK “ÖN NOTLAR”

Yeni bir isim ve iddiayla mücadele alanına çıkmamız aslında '92 Kongre sürecine geri dönüşümü ifade ediyor. Bu olumlu ve olumsuz anlamda çifte bir dönüşür. İlkesiz, pragmatik, sağcı “birliğin” dağıtılıp devrimci değerlere dönülmesi olumlu yanı teşkil ediyor. Ama göz göre göre, allengirli laflarla büyük bir retorik koparak, adeta bir oldu-bitti mantığıyla hezeyan halinde “birliğe” götüren kafa yapısı sorgulanmadan, bu kafa yapısını koşullayan maddi zemin irdelenmeden, bunun yerine yeni bir proje koymadan ve her yönüyle yunup arınmadan kendi çizdiğimiz yuvarlağın içinde kalacağımız ve tekrar kötü bir başlangıcın eşiğine geleceğimiz açıktır. Bu da olumsuz yanı teşkil ediyor.

Öncelikle sorunumuzu tespit etmek zorundayız. Bizim sorunumuz ideolojik bir krizdir. İdeolojik krize çözüm üretemezek, bütün boyutlarıyla dünyayı yeniden yorumlayıp anlamlandıramazsak ve buna uygun örgütsel bir model, yeni bir tarz koyamazsak mevcut tablodan farklı bir durumun çıkamayacağını kabul etmeliyiz. Eski kavramsal çerçevemiz dünün kimi sorunlarına belli karşılıklar oluşturuyordu belki, ama artık bugünün dünyasına eski kavramsal çerçevemizle devrimci bir yanıt oluşturmamız mümkün değil. Bu sadece bize has olmaktan da öte, tüm dünya solunu girdabına alan bir sorundur. Bu bir tasfiyecilik dalgasıdır. Ve bunun en önemli nedeni '90 sonrası başlayan yeni dönemdir. Bu dönemi anlayamayan, dinamik bir tahlile tabi tutmayan, aydınlatıcı bir teoriye ve müdahaleci bir pratiğe kavuşturamayan herkes bir biçimiyle tasfiye oluyor/olacak. Bunu görmek için alim olmaya gerek yok. Şöyle bir bakalım; '90'lar sonrası Türkiye Devrimci Hareketi'nin belli başlı akımlarının tamamına yakını ya bölünerek ya da yasallaşarak tasfiye süreci yaşadılar. Biz de “birleşerek” tasfiye olduk. Sizce bu bir tesadüf müdür? Daha dün kadar dünyanın en etkili ve prestijli birçok gerilla hareketi uzlaşma yolunu tercih edip silahı bıraktı. Bu bir tesadüf müdür? Ve bütün bunların aynı tarihsel döneme denk gelmesi salt rastlantı ürünü olarak değerlendirilebilir mi? Ne oldu da böyle birden bire bir şok yaşandı? Eğer bir meteor taşı yahut bir kuyruklu yıldız çarpmadıysa bunun bir yanıtı olmalı. Bir yanıtı olduğu muhakkak. Ama öncelikle yanıtları arayacak insanların olması gerekiyor. Böyle bir derdi olan, bunun acısını çeken, buna deva bulmak isteyen, arayan, sorgulayan, didişen, çatışan insanların olması gerekiyor. Bu bir ihtiyaç meselesidir. İhtiyacımız yoksa zaten arayamayız ve aramayalım da! Yok eğer böyle bir ihtiyacımız varsa o zaman herşeyi yeni baştan tartışalım.

M.Vahit ALTAN

Belki şimdi bir sıfır noktasındayız. Herşeyin sonu sıfır olduğu gibi, aynı zamanda herşeyin başlangıcı da sıfırdır. Geç kalmış sayılmayız. Ama hala günümüz

dünyasının tablousnu oluşturacak bir bakışımız, bir yönelimimiz ve yöntemimiz yok. Olmadığı için de bocalayıp duruyoruz. Çırpınılarımız geriye gitmemizi önleyemiyor. Neden acaba? Arka planımızda onca deneyim, etrafımızda onca olanak varken '70'li yıllardan beri mücadele içinde olan insanlarımız varken neden bir türlü ilerleyemiyoruz? Bırakın ilerlemeyi, geriye gidişimizi dahi durduramıyoruz. ,bugün '92 sürecinden daha iyi durumda olduğumuzu kim idda edebilir? Peki '92 sürecini tekrar edeceğimizi iddia edebilir miyiz? Mümkün mü bu? Yanlış bir anlamaya yol açmamak için şunu hemen belirtelim; biz, devrimci geleceğimize geri dönmek için '90 sürecine değil, daha gerilere, 12 Aralık'ın o yağmurlu Kamışlı gecesine döneceğiz. Çünkü orada "kaybettik"! Bayrağı oradan alıp geleceğiz. Bu ahlaki bir görevin ve ahde vefanın gereğidir. Ama programatik görüşler anlamında, bir sistematik oluşturma anlamında, dünyayı yorumlama ve yeni tarzı yaratma anlamında geçmiş kütüphanemize dönemeyiz.

Bugün için gerekli olan şey köklü bir kopuştur. Geçmiş devrimci öğelerini olumlayan ama diğer tüm öğeleri olumsuzlaıp yerine yenilerini ikame eden bir kopuş! Zaten mücadelenin kendisi de sürekli bir kopuşlar ve sentezler manzumesi değil midir? Tabii bu, "koptuk", "reddettik", "mahkum ettik" dememizle olmuyor, olamaz da! Bu tarz kopuş ilerleten bir kopuş değildir. Eğer yerine yeni bir proje koyabiliyorsak anlamlıdır. Aslolan da budur.

Hiç kuşkusuz bu süreç ideolojik kimliğimizi yeniden doldurup bu kimliği yeni bir içeriğe kavuşturma faaliyetiyle yürüyecektir. İdeolojiyi, "şuna inanıyoruz, buna inanıyoruz, tarihin son istasyonu zaten şudur" gibi soyutlamalarla inırlayamayız. Bu fikr-i fukaralık olur. İdeoloji organik bir bütündür. Hayatın her alanıyla, her olgusuyla, her ilerleyişiyle doğrudan ilişki halindedir. İdeoloji canlı bir organizmadır. Onu hayatın sözcükleri, dili ve yüreğiyle beslemezek ölür. İnsanlar, ideolojiyi dünyalarını değiştirip dönüştürecek içerik olarak algırlarlar. İçerik ne denli tutarlı ve güçlüyse ideolojik sadakat da o denli güçlüdür. İşte bugün, yani şu sıfır noktası olarak addettiğimiz momentte bu ideolojik içeriği oluşturma göreviyle karşı karşıyayız. Gordion düğümü burasıdır. Tabii bunu oturup da yapmaya çağız. Eylemsel bir yürüyüş halinde üreteceğiz. İdeolojiyi dövüştürmek zorundayız. Dövüştürülmeyen ideoloji ölü ideolojidir. Ölü ideolejili insanlar da ölüdür. Bunu başaramazsak hiç bir ilerleme kaydedemeyiz.

Peki, ama nasıl?

Herşeyden önce 1990'lar sonrası dünyada bir dönemin kapanıp yeni bir dönemin açıldığını vurgulayarak başlayalım. Doğu Bloku'nun çökmesiyle

beraber 2.Dünya Savaşı'ndan onra kurulan ve bizim "çelişik" saptamaları yaparken "Sosyalist Blok ile Emperyalist Blok arasındaki "çelişki" diye adlandırdığımız denklem bugün artık yok. Sovyetler için ister "sosyal emperyalist", ister "sosyalist", ister "revizyonist"ti demiş olalım, bu olgunun en azından nenel olarak dünyamızda bir denge oluşturduğu ve bu dengenin makro düzeyde politik, askeri, ekonomik, kültürel vb. her alanı nüfuz altında tuttuğunu biliyoruz. Tabiri uygunsu dünya ikili bir iktidar yaşıyordu. Çok önemli bir çelişki bu. İşte bugün bu çok önemli çelişkinin oluşturduğu denklem ortadan kalktı. Şimdi yeni bir denklem kuruluyor. Ve bu yeni bir dönemdir. Tıpkı serbest rekabetçi dönemden yüzyılın başına değin; emperyalizmle başlayıp Ekim Devrimi'ne ve ordan da 1945'li yıllara değin gelen dönemler ve 1945'lerden 1990'lara evrilen dönem gibi...

Her dönemin bazı tipik özellikleri var. Ortak bir özellik olarak her dönem büyük rakiplerin hegomonya mücadelesine sahnedir; her dönemin belli bir aşamasında teknolojiye müthiş bir sıçrama geliyor, bunun üretime aktarılmasıyla olağanüstü yoğunluk sağlanıyor ve en tipik durum şudur ki, tam da bu süreçlerde mevcut olanların dışında başka kutup(lar) ortaya çıkıyor ve ortam hızla ısınmaya başlıyor. 18.yüzyıl Almanyası'na bakalım, 1850'li yıllardan sonra özellikle kimya ve elektrik alanındaki buluşlar, içten patlamalı motor ve bunların sayısız üretim alanına aktarılmasıyla sanayinin ulaştığı düzey başlı başına devrimsel niteliktedir. Makinalaşma vs. hızla büyür. İşte bu süreçte Almanya'nın yükselişi çok tipiktir. Bu örnekler çoğaltılabilir. Fakat çabamız bir özelliği sadece örneklemekle sınırlı. Örneğin 1945 sonrası da böyledir. Mevcut teknolojinin dışında yeni bir düzey ortaya çıkıyor; nükleer enerji, bilgisayar, otomasyon, biyo-genetik, dijital elektronik...Artı ABD'nin yükselişi ve hegemonyasını kurması... 2000'li yıllarda hangi teknolojik düzey ve hangi rakip(ler)? Ya da ayrı ve bambaşka bir dünya. ne dersiniz? Elbette amacımız tarihin tüm gelişimini alış teknolojiye sıkıştırmak değil. Bu sadece bir parantez ve altını çizerek öylüyoruz, bu, bütünsel tablonun küçük bir parçası, asla belirleyen olarak algılanamaz, ama bir gösterge olarak not edilebilir.

Diğer bir özelliğin, sistemin sahiplerinin, ideolojik argümanlarından tutalım, yeni dönem bağlamında tüm kurumlarıyla devlet cihazını, ekonomiyi, iş örgütlenmesini, piyasayı, uluslararası ilişkileri vd. düzenekleri yeniden yapılandırmak olduğunu görüyoruz.

Yine görüyoruz ki, her dönem öncekine oranla sermayenin yoğun merkezileşmesine sahne oluyor. Böylece yeniden paylaşım için önemli öğeler birikmiş oluyor. Buna pareler olarak büyük savaşların

cereyan ettiği söylenebilir. Hemen her dönemde hegomonik güçler arasında dönemin biçimlenmesini sağlayan büyük savaşlar var.

Tüm bunların toplamını, a) Hegomonik güçler arasında mücadele b) Kapitalist dünya ekonomisinin örgütleniş, teknik ve sömürsünün yeni bir modeli c) Sistemin tüm düzeneklerinde restorasyon d) Sosyalist güçlerin sistem karşısındaki konumu ve bunların toplamından oluşan yeni bir dünya denklemi başlıkları altında toplayabiliriz.

Her yeni dönem tüm alanlarda köklü değişikliklerin olduğu süreci ifade ediyor ki, bizim çalışmamız açısından da önemi şuradadır; her yeni dönem yeni bir örgütsel model, yeni bir kadro, yeni bir proje ve yeni bir tarz gerekli kılıyor. Bu çok önemli bir noktadır. Dönemi anlayamayan, ona uygun bir örgütsel model ve tarz yaratamayan güçler ya dramatik biçimde yeniliyorlar ya da aşağılıkça kimlik değiştiriyorlar.

Şimdi bazı önemli tarihsel dönemlerin devrimci hareketler üzerindeki yansımalarına bakalım;

1840'lardan itibaren, Mark-Engels dönemini ilk dönem olarak ele alabiliriz. Bu süreç burjuvazinin henüz kimi ilerici dinamikler taşıdığı ama işçi sınıfının da olgunlaşmamış bir toplumsal kuvvet halinde tarih sahnesine çıkışıyla karakterize olur. Ön planda olan proleteryanın dünya görüşünün ve bağımsız örgütlenmesinin oluşturulmasıdır. Komünist Lig ve I. Enternasyonal bu ihtiyacın ürünüdürler.

1840'lardan yüzyılın başına kadar ki dönem, kapsamlı bir teorik irdeleme ve buna uygun bir pratikle devrimci yatınıtı bulur. Dikkat edilmesi gereken; ekonomi, politik, felsefe, teori, tarih, devrimci politika, pratik ve de örgütsel anlamda dönemin bütünlüklü bir tablosunun Marks-Engels tarafından oluşturulmuş olmasıdır. Diğer birşey, her sürecin yeni bir örgütsel model gerektirdiğidir. Komünist Lig bir ihtiyaca yanıt oluşturduktan sonra da kapatılıyor, çok sonra I. Enternasyonal kuruluyor, aynı şekilde o da misyonunu yerine getirdikten sonra, artık yerini yeni bir gereklige bırakmak zorunda kalıyor. Çünkü bir dönem kapanıp yeni bir dönem başlamıştır. Bu, ikinci bir tarihsel dönem olacaktır.

İkinci tarihsel dönem 1900'lerle başlayıp Ekim Devrimi'ne kadar sürerken, üçüncü dönem Ekim Devrimi'nden 2.Dünya Savaşı'na değin sürer. Bu dönemin en karakteristik özelliği kapitalizmin tekelci bir karaktere ulaşarak emperyalist bir dünya sistemi haline gelmesi ve devrimin güncel, pratik bir sorun olmasıdır. Bu, Lenin'in devrim örgütü ve onun gereklerine sıkı sıkıya sarılmasını gerektirecektir. Menşeviklerle kopuşma nedeni olan o tüzüksel maddenin neyi ifade ettiğini bugün daha iyi anlıyoruz. O sözkonusu tüzük maddesinin derinliklerinde devrimin güncelliğini ve dolayısıyla da Ekim Devrimi kod-

ludur. Devrimi bu pratik örgütlenmesi ve yeni dönemin, yani emperyalizm döneminin tahlili, Marksizmi daha üst bir boyuta sıçratacak, Lenin'in doktrinlerini "-izm" haline getirecek ve tarihte ilk defa sosyalizmi devletsel bir sisteme kavuşturacaktır.

Bu tarihsel dönemin gerçek öznelere Lenin ve yoldaşları oldular. Ama neden 2. Enternasyonal değil de Lenin ve yoldaşları? Açık ki, 2. Enternasyonal, bir önceki dönemin örgütüdür. Yeni olanı anlayıp uyum sağlayamıyor, gerekenleri yerine getiremiyor ve dolayısıyla da devrimci bir seçenek haline gelemiyor. Demek ki her tarihel dönemeç yeni güçlerle aşıyor.

Yine burada belirgin bir durumla karşılaşyoruz; Lenin, devrimi örgütlerken aynı zamanda temel dünya meselelerini de bütünlüklü bir çözümlenmeye tabi tutmuş ve bir dünya tablosu oluşturmuştur. Felefedede, ekonomide, politikada ve örgüt modelinde bunu rahatlıkla görebiliriz.

Geliyoruz 2.Dünya Savaşı ve sonrasına;

Sovyetler Birliği ile Nazi Almanyası arasında, bütün dengeleri sarsacak olan kıyasıya bir savaş başlıyor. Bu savaş, dünyada yeni bir tarihsel dönemin kapılarını açacaktır. Zira savaş sonrası yeni bir denklem kurulmaya başlanmıştır. Sosyalist kamp ile emperyalist kamp arasında "gizli savaş", "soğuk savaş", "temkinlilik" ve dünyada yeni güç dengelerinin oluşması süreci. Sosyalist Blok zorunluluklardan ötürü fiili anlamda savunma pozisyonuna düşer. Komünterne üyesi partiler de, mevcut dengeyi kırmamak için kendi devrimlerini "anavatanın çıkarlarına" bağlı duruma getirirler. Sovyetlerin böyle bir talebi olmamış olabilir, fakat nesnel açıdan böyle olmuştur. "Eğer iktidarı alırsam üçüncü bir savaş çıkar mı, atom bombası kullanılır mı" kaygıları bir savunma refleksine kapanmayı geliştirmiştir. Belirli bir an için bu doğru olabilir, ancak, bu, gittikçe stratejik bir yönelim olmaya başlamıştır. Bu, iki nedenden ötürü yanlıştır; birincisi, sosyalizmin "anavatanı" yoktur, Sovşetler sosyalizm yolculuğunda bir istasyondur; ikincisi, "anavatanı korumanın" en iyi yolu başka topraklarda devrim yapmaktır.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra Sosyalist Blok savunmaya geçmiştir. Bir saldırı ideolojisi olan komünizm, bu nesnel zeminde bir savunma ideolojisi haline getir(t)ildi bir; güç dengelerinin yeni konumlanmasıyla birlikte dünyada yeni arayışlar ve devrimci güçler dönemi başladı, iki.

Bu yeni dönemin karakteristik özelliği, dünyada, klasik sömürgecilik tarzından yeni sömürgecilik tarzına geçiştir. Artık, devrim, sömürge ve yeni-sömürge ülkelere kaymıştır. Sosyalist Blok'un savunmaya geçtiği, Komüntern partilerinin vazifesini tamamlamış olmanın gönül huzuruyla sahnedeki çekildiği-müstakbel revizyonist partilerdirler-şartlarda, tarihin yeni genç yapıcılarını ortaya çıkarmaya başladı.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi her tarihsel süreç yeni güçler bağlamında aşıyor. Çin, Vietnam, Küba ve Latin Amerika'nın diğer ülkelerindeki; Türkiye, Kürdistan, İran, Filistin ve diğer Ortadoğu ülkelerindeki; Asya ve Afrika'daki birçok gerilla örgütü ve yeni devrimci önderler (Mao, Ho Amca, Che, Cabral, Lumumba vd.) bu yeni tarihel dönemin ürünü ve yapıcı öğeleridirler. O kadar hacmi ve kütlesi olan Komüntern partilerinin değil de, bu sözünü ettiğimiz yeni güçlerin döneme damgalarını vurmaları tesadüf olabilir mi?

Çin, Vietnam ve Küba ile '60'lara evrilen süreç, dünya konjonktürünün gerilla hareketleri tarafından belirlendiği ve eski KP'lerinin ağırlıklı bölümünün revizyonistleştiği, artık dönemlerini tamamladıkları ve sisteme entegre oldukları bir süreçtir. Tarihin yapıcıları, bu yeni ve dinamik güçleri oldular. Fakat bu dönemin daha öncekilerden geri kalan yanı, dünyanın bütünlüklü bir tablosunun, dünyanın bütünlüklü bir tahlilinin yapılamaması olayıdır. Her ne kadar Mao, sömürge ve yeni-ömürgeler için ciddi tezler, örneğin halk savaşı tezi, getirmiş olsa da, yine de bütünsel bir tablo ortaya koyamaz. Bu yönde bir tahlile yöneliyorlar, fakat, "üç dünya teorisi" ile tabiri uygunsu çuvallıyorlar. "Üç dünya teorisi" başarısız bir dönem tahlili girişimidir.

Devrimciler için '60'lı-70'li yıllar bu sürecin doruk yıllarıdır. '80 ve '80 sonrası yıllar ise karşı-devrimin. Emperyalizmin politikaları dünyanın birçok alanında dikta-rejimleriyle hayata geçirilir. Cuntalar, Kontra-gerilla, katliamları, işkenceler, kayıplar, tutuklamalar vs. alenen bir kuşağı yoketmenin planlı hareketi olur. Dünya bir diktatörlükler vizyonuna dönüştürüldü. Bu vizyon "Düşük Yoğunluklu Demokrasi" ve "Düşük Yoğunluklu Çatışma" ile sürdürülecektir.

'80'li yıllar '90'lı yıllara böyle evrildi.

Artık '90 sonrası yeni bir dönemin başlangıcını teşkil edecektir.

Bu dönem elbette bıçakla kesilir gibi başlamıyor. Her dönemin dinamikleri bir öncekinden başlayıp geliyor. Bu sürecin mayalanması 1970'lerin ortalarından itibaren. Fakat dönemin açılışını çok net bir biçimde gösteren olgu, daha doğrusu debdebeli biçimde ilan edilmesini sağlayan olgu, Doğu Bloku'nun çöküşüdür. Artık sorun tüm olgu ve süreçlerin derinleş(tiril)mesiyle ilgilidir. İnsanlık Yeni Dünya Düzeni'nin (YDD) cangılına düşürülmüştür. Şimdi, dünya insanlığının, kurtuluş teorisinin yeni bir düzeyine ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz. Kurtuluşun ilk adımı YDD'nin bir haritasına sahip olmakla mümkün hale gelecektir. Yani bu cangılı iyi tanımakla. Cangıla nasıl düşüldüğünü, nereye kadar uzandığını, tehlikelerini, uçurumlarını, bataklıklarını ve doğal olarak bir de patikalarını, kestirmelerini, sığınaklarını, sözün kısası devrimci eçeneğin

dinamiklerini açığa çıkarmakla.

YENİ DÖNEME NASIL GELİNDİ

ABD önderliğinde 1945'li yıllardan onra kurulan emperyalist-kapitalist dünya sistemi '60'luların ortalarında başlayarak '70'li yıllarla birlikte çatırdamaya başlar. Kurulan sistemin güttüğü amaç; 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yıkıma uğrayan Avrupa'nın onarılıp tahkim edilerek ABD'nin pazar alanı haline getirilmesi; bunun yanında, klasik ve yarı-sömürge ilişkilerinin hakim olduğu ülkelerde, bu mevcut ilişki biçiminin tasfiye edilip yerine yeni-sömürgeciliğin yerleştirilmesiyle bu ülkelerin sistemden kopmalarının önüne geçilmesi (ABD'nin çıkarı kesinlikle bunu gerektiriyordu, yoksa bu ülkeleri tutamazdı), ve ayrıca Sovyetler Birliği'ne karşı bir güvenlik kordonunun oluşturulmasıdır. IMF, IBRD, Marshall yardımları ve NADTO'nun kuruluşu bunların en önemli göstergesidir.

Avrupa ülkelerinin kederi ABD'ye teslim vaziyettedir. Zaten başka seçenekleri de yokur. Dolar olmadan toparlanabilmeleri mümkün değil. Bu nedenle Bretton Woods Anlaşmasıyla dolar lider para olarak kabul edilir. Uluslararası ticaret dolar üzerinden yürütülecektir. ABD, Avrupa'da biriken (Euro-dolar) altınla konvertilibe edeceğini taahhüt eder, bütünlüklü bir yapılanma başlar.

Bu arada, bu sistemle uyum halinde yeni-sömürge ülkelerde de ithal ikameci sanayileşme modeli uygulanır. İthal ikameci sanayileşme modelinin gerekçesi, emperyalizmin, bu ülkelerde yeni-sömürgecilik ilişkilerinin oturtulması bağlamında bir iç pazar yaratma amacını taşıyor.

Sonuçta, Avrupa ülkelerinin umulanın üzerinde hızlı biçimde toparlanmasıyla ABD'den "bağımsızlaşma" eğilimleri de güçlenmeye başlar. Avrupa'nın büyüyen ticaret hacmi sonucu bankalarında olağanüstü düzeyde euro-dolar toplanır (euro-dolar birikimi Amerika'dakinden daha fazladır) ve "bağımsızlaşma" isteğinin de etkisiyle ilk kez, Bretton Woods'ta kabul edildiği üzere, De Gaulle Fransa'sının euro-dolar karşılığında altın istemesi ve tüm Avrupa'nın bu isteğe katılması; ABD'nin ise Vietnam Savaşıyla beraber '65'lerden itibaren büyüyen sorunları dolayısıyla bunu karşılayamaması (hiç beklemediği bir sürprizle karşılaşmıştı. Çünkü Vietnam Savaşı'nı Avrupa'dan aldığı faizli parayla finanse ediyordu) ve en son 1971'de dolar-altın konvertibilitesinin ABD tarafından ilga edilmesini, yani Bretton Woods'un iflasını getirir. ABD hegemonyası Avrupa tarafından tehdit edilir. Ayrıca Fransa 1976'da NATO'nun askeri kanadından çekilmiştir.

Bu gelişmelerin akabinde 1973 yılında büyük petrol krizi geliyor. Krizin nedeni ne olursa olsun, ister Arap-İsrail çatışması diyelim, ister ABD bilinçli

örgütledi diyelim, isterse de üçüncü dünyanın tepkisi diyelim; net olan birşey var ki, o da bu krizin ABD-Avrupa çekişmesinde ABD lehine bir durum yarattığıdır. Zira Avrupa sanayisi bu ucuz pet rol kaynağına bağımlıdır. Avrupa ülkeleri bu petrol sayesinde ucuz mal üretip piyasaya sürmektedir. Bu şokla beraber tüm sanayi üretimleri felce uğrar. 1979'daki ikinci şokla tam bir çöküş yaşarlar. Sonuçta insiyatifi ele geçiren yine ABD'dir. Çünkü ABD hem bu petrole fazla bağımlı değil, hem de kendi petrol kaynakları var. Ayrıca petrol ülkelerinin elinde biriken petro/dolarlar da ABD bankalarına akar.

Avrupa ülkeleri bu duruma düşünce, ithal ikameci modelin olduğu yeni-ömürge ülkelerin hal-i ahvalini varın siz düşünün! Geleneksel ürünler ihracıyla biraz döviz elde edip onu da aramallar, petrol, makina, makina parçası ve borç faizi ödemesine ayırmak zorunda kalan yeni-sömürge ülkeler bu şoklarla tam bir faciaya uğrarlar. Uluslararası piyasa kilitlendiğinden geleneksel ürünlerini satamazlar. Bu yüzden döviz kıtlığına düşerler. Borçlarını ödeyemez hale gelirler (1982'deki Meksika moratoryumu sona geldiğini belgeler. Borçların ödenme şartları bitmiştir.) Ara mallar, PETROL, makina, makina edavatları ithal edilemediğinden sanayi üretimleri durur. İç pazar hızla büzölmeye başlar. Sistemin genel krizinin yanında, bütün bunlar yeni bağımlılık ilişkisinin, yeni-ömürgecilik ilişkisinin tipik ve doğal sonucudur.

Bu süreçte, emperyalist sistem her yönüyle büyük bir depresyon içindedir. Bu, 1929'dakinden daha ağır, daha derin bir depresyondur. Etkilerinin bugün dahi devam ettiğini savunan tezler var.

İşte küreselleşme tanrısı ve vasıflarının, post-modernite cadısının ve '90'lara geldiğinde Doğu Bloku'nun da çökmesiyle tüm bunların sitemli ifadesi olan ve resmen ilan edilen YDD'nin vücut bulduğu ortam bu. Emperyalist-kapitalist sistem bu çok yönlü krizini atlatmak için neo-liberalizm (Monetarizm/Friedman doktrini) saldırısına başlar. Krizin yükü çalışan sınıflara ve ezilen halklara fatura edilecektir. Neo-liberalizm, küreselleşme vs. tılsımlı bir sözcük gibi bütün ekonomik-siyasi yaşantıya sızacaktır. Neo-liberalizmin üç simgesi olan R.Reagan, M.-Thatcher ve H.Kohl'ün bu üreçte iktidara gelmeleri çok bilinçlidir ve önemle incelenmelidir. Dünya bu "Daltonlar" rejiminin tutsağıdır. "Daltonlar", sistemin yeniden yapılandırılmasına dönük genel ve vahşi bir saldırının kurmaylığını yürütürler.

Unutmayalım ki bu bir programın dünya çapında hayata geçirilmesidir. Program son derece bütünlüklüdür; a) programın ekonomik ayağı, IMF'nin Yapısal Uyum Programlarıyla (gümrük duvarlarının

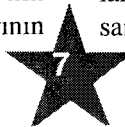
indirilmesi, ulusal paranın devalüe edilmesi, sermaye dolaşımının önündeki tüm engellerin kaldırılması, ihracat yönelimli sanayileşme, özelleştirme vs.) başlayan küreselleşme; buna paralel olarak, yeni sömürgelerde "Düşük Yoğunluklu Demokrasi" ve "Düşük Yoğunluklu Savaş" konseptlerinin uygulanması b) Emperyalist ülkelerde yeniden yapılanma bağlamında neo-liberal dalganın yükseltilmesi c) Kültürel planda postmodernitenin yaygınlaştırılması d) Doğu Bloku'na karşı "Soğuk Savaşı"nın tırmandırılması anlamında "Yıldızlar savaşı" projesinin devreye sokulması.

Görüldüğü gibi emperyalist-kapitalist sistemin yenilenmesi komplike bir faaliyet halinde yürütülüyor. 1970'lerden sonra temellendirip başlatılan süreç, Doğu Bloku'nun çöküşüyle, 1990'lardan itibaren çok daha hızlanarak derinleşiyor. Ayrıca coğrafik alanı da genişlemiş oldu.

Şimdi, sistemin yeniden yapılandırılmasının ekonomik boyutu olan küreselleşmeye dönelim ve kimi olguların harita üzerindeki görünümünü işaretlemeye çalışalım.

1- Belli sanayilerin periferiye taşınması: Yeni ömürgelerdeki ithal ikameci sanayileşme modeli çökünce, bunun yerine IMF'nin Yapısal Uyum Programı çerçevesinde ihracata dönük büyüme modeli konuldu. Bunula amaçlanan şey, bu ülkelerin belli alanlarda dış pazara yönelik üretimde bulunarak bu yolla borçlarını ödeyebilir duruma getirilmesiydi. Biraz bununla bağımlı ve biraz da merkez ülkelerde kâr getirisi düşmüş, yoğun enerji, yoğun emek gerektiren ve yüksek oranda çevre tahribatları yaratan belli sanayiler (demir-çelik, otomobil, beyaz eşya, çimento vb.) ucuz işgücü cenneti olan periferi ülkelerine kaydırıldı. Çevre tahribatları bu ülkelerde zaten kimsenin umurunda değildi.

Bunun yanında, bir de belli sanayilerin kimi bölümleri yeni-sömürgelere kaydırıldı. İletişim ve ulaşım alanındaki sıçramalar bunun kolaylıkla uygulanabilmesini sağlıyordu. Aynı zamanda sözkonusu uygulamayla dev tesislerde onbinlerce çalışanın birikmesi de önlenmiş oluyordu. Yani sınıf dayanışmasını parçalayıcı bir rol oynuyordu. Bu sanayilerin taşındığı ülkelerin, toplumsal mücadelelerin zayıf, örgütlenme bilincinin çok sınırlı olduğu yerler olmasına dikkat edildi. Tabi genellikle, Suharto diktatörlüğünün kesip biçerek nüfusunu epey azalttığı Endonezya ve 12 Eylül faşizminin buldozer gibi ezdiği Türkiye gibi ülkeler tercih edildi. (Asya Kaplanları böyle ortaya çıktı.) Bu ülkelerin egemenleri, "sanayileşiyoruz", "ihracata yöneliyoruz", "ağır sanayi", T.Özal'ın o çokça demogojisini yaptığı "çağ atıyoruz" gibi retoriklerle halkları uyuşturuyorlardı. Gerçeği gizliyorlardı. Oysa gerçek anlamda bu sanayiler teknolojik olarak son derece geri, baştan

aşağı külfet teşkil eden, çalışanların ruh ve fizik yapısını çökerten ve herşeyden önemlisi hegomonik özelliklerini yitirmiş olan sanayilerdi. Emperyalistler onları elden çıkarıp ezilen halkların boynuna asarak emeklerini sömürüyordu. Ucuz enerji ve iş gücü sayesinde kâr hadleri korunmuş oluyordu. Bu, dünyadaki yeni iş bölümünün bir parçasıydı, hepsi bu... Belli sanayilerin merkezden periferiye kaydırılması, bu ülkelerin ekonomik ve sınıfsal yapısı üzerinde önemli etkilerde bulundu. Öte yandan yeni sömürge ülkeler arasında belirgin bir katmanlaşma yarattı.

2- Özelleştirme: Özelleştirmenin iki boyutu var. Birincisi, 1970'lerdeki sistem krizinin aşılabilmesinin bir yolu olarak ki, başka yollarına değinilecektir- birikmiş sermayenin akabileceği yeni değerlendirme alanları açmak; ikincisi de borçlarını ödeyemeyen ülkelerin bütün ulusal değerlerine, birikimlerine el konulmasıdır. Yani, her iki halde de sermayeye yeni sömürü alanları açılmış oluyor. Bugün büyük bir hızla yürütülen özelleştirme çalışması küreselleşmenin en önemli boyutlarından birini oluşturuyor. Önemli işletmeler, limanlar, köprüler, hava alanları, madenler, hastahaneler, okullar, iletişim kuruluşları ve hatta Arjantin'de görüldüğü üzere parklar ve mezarlıklar dahi özelleştiriliyor. Bunun anlamı şudur, eskiden şu ya da bu düzeyde kamu hizmetinde olan alanların tümü özelleştirilip kamudan alınıyor. Herşey metalaştırılıyor.

Özelleştirme, artık paranın girmediği hiç bir alanın, alınıp satılmayan hiçbirşeyin kalmadığının ifadesidir. Tüm yaşantımız paraya tahvilleniyor. Özelleştirme sömürünün varıp dayandığı en vahşi noktadır.

Özelleştirme faaliyeti aynı zamanda yeni-sömürgecilikte yeni bir düzeydir. Denilebilir ki yeni-sömürgecilik bu süreçle kaynama noktasına ulaştı. Tüm "ulusal değerler", "ulusal birikimler", "ulusal emek", "ulusal gurur" yerle bir ediliyor. Halklar aşağılanıyor. Gayri hiç birşeye göğsümüzü şöyle kabartıp "bizim" diyemeyeceğimiz, büzülüp "onun" diyeceğiz ve "onların"...

Özelleştirme girdiği yere "bıhışmanın" giriyor. Çalışan sınıfların yüz-yüzelli yıllık kazanımlarını, tüm mücadele organlarını, sendikalarını, sosyal güvencelerini ve diğer haklarını tasfiye edip de giriyor.

Özelleştirmenin diğer bir armağanı işsizliktir. Özelleştirme süreciyle birlikte onbinlerce-yüzbinlerce işçinin işten atıldığını söylememize gerek var mı?

Özelleştirme olgusunda, devrimci mücadele açısından görmemiz gereken şey, anti-emperyalist mücadelenin her zamankinden daha fazla organik hale geldiği ve bu bağlamda anti-emperyalist

mücadelelerin çok daha doğrudan, çok daha yoğunluğuna ve uluslararası devrimci dayanışmalar temelinde yürütüleceğidir.

Maalesef biz Kürt hareketlerinin-aynı zamanda yoldaşlara sitemimizdir-bu konulardaki refleksleri çok zayıf. Kürt halkımızda anti-emperyalist bilinç çok sınırlı. Daha çok dolayimli bir anti-emperyalizm anlayışımız var.

3- Hegomonik Sektörlerin Değişmesi: Küreselleşmenin önemli faktörlerinden biri de, 1970'lerden başlayarak '90'lı yıllarla birlikte iyice belirginleşen hegomonik sektörlerin değişmesi olayıdır. Yukarıda, biriken sermayenin yeniden değerlendirme yollarından sözetmiştik, işte bir tanesi de bu. Yani sermayenin akıp kâr edeceği yeni üretim alanlarının açılması. Daralmayı aşmanın bir yöntemi bu. Bu anlamda eskiden hegomonik sektörler olan demir-çelik, gemi yapıcılığı, otomotiv vb'nin yerini günümüzde mikro-elektronik, yazılım, bilgisayar, biyo-genetik sektörleri aldı. Sermayenin bu alanlardaki yatırımları dudak uçuklatacak ölçülerdedir. Her alanda Araştırma-Geliştirme (ARGE) fonlarına muazzam paralar akıtılıyor. Bu sektörlerin tümü emperyalist merkezlerde toplanmış durumda., Şimdi, emperyalistlerin "sanayi ağırlarını" niçin periferiye taşıdıklarını daha iyi anlıyoruz.

Bu teknolojik bağımlılığın yeni bir düzeyidir. Bu teknolojiler olmadan yürütülecek endüstriyel faaliyet ancak "manifaktür tarzı" olur. Bu yüzdendir ki, bu teknolojilerin denetimini hiç bir zaman kaybetmek istemiyorlar. Çünkü bu ciddi bir bağımlılaştırma, tutsak alma anlamına geliyor. Teknolojik bağımlılık günümüzün ciddi sorunlarından biridir. Emperyalist efendiler ve "Slikon Vadisi"nin kavmi bu bağımlılaştırmayı güçlendirmek için mütemadiyen efor sarfediyorlar. Kendileri için yük olan, zahmetli olan sanayileri periferiye kaydırıp arkasından daha büyük başka bir tuzak kuruyorlar. Böylece sömürü derinleşerek devam ediyor. Emperyalist tekellerin ezilen halklara saldırısının bir biçimi de böyle.

Hegomonik sektörlerin değişmesi noktasında dikkat etmemiz gereken gelişmelerden biri de, bu olayla birlikte yeni tekellerin, yeni zenginlerin ortaya çıkmasıdır. Mesela '70'yi yıllarda atölye sahibi olan Bill Gates, bu değişim sayesinde dünyanın en zengin adamı haline gelmiştir. Yeni tekeller ve yeni zenginler, yeni çalışanlar ve yeni rekabet anlamına geliyor. Bunun sınıfsal yapı ve uluslararası rekabete yansımaları olacaktır. Ayrıca bu gelişmelerle hayat kültürümüz de yeni biçimler kazanıyor.

4- İş Örgütlenmesi: Kapitalizmin 1970 başlarında girdiği krizin yansıdığı diğer bir alan da iş örgütlenmesi idi. Mühendis F.W.Taylor tarafından bulunan ve I.Dünya savaşı öncesi otomobil fabrikatörü Ford tarafından üretim sürecine konulan montaj bandı

uygulaması (Fordizm/Taylorizm) öyle bir verim sağladı ki diğer sanayi alanlarında da olağanüstü yaygın hale geldi. Özellikle 2.Dünya Savaşı'ndan sonra iş örgütlenmesinin esasını oluşturdu. Fordist bant uygulaması işçilerin en çok nasıl çalıştırılacağı, nasıl sömürüleceği sorunundan hareketle bulunmuştu. Öyle ki , belli bir zaman süresinde bir işçinin ne kadar mekanik harekette bulunabileceği, ne kadar mal üretebileceği ve hatta helaya gidiş problemi bile önceden hesaplıydı. Sıfır zaman kaybı konulmuştu. Denetmenler bütün iş faaliyetini sıkı sıkıya kontrol ediyorlardı.

Teknik işbölümü esasına göre her işçi sadece ve sürekli bir tek hareket-iş yapmakla mükellefti. Örneğin biri tek hareket-iş olarak yalnız vida takarken, öteki yalnızca vidayı sıkmaktaydı. Kafa ile kol emeği arasına derin bir uçurum örülmüştü. Fordist sistem korkunç derecede otomatlaşma demektir. zaten çalışanların çoğunda psikolojik rahatsızlıklar başgösteriyordu. dahası, işçilerin her şeyi önceden hesaplı olduğundan en ufak bir aksama dahi ücret kesintisiyle cezalandırılıyordu. Sömürü vahşi boyutlara varmıştı.

Fordist bant sisteminin mantığı standart kitle üretimidir. Aynı özelliklere sahip bir ürünün kitlesel üretilerek piyasaya sürülmesi anlamına geliyordu.

İşte, 1970'lere gelindiğinde bu fordist üretim sistemi tıkandı. Bunun en önemli sebebi piyasanın artık bu standart ürünlerle dolup taşmasıydı. 1970'lerde sistemin içine girdiği kriz fordist iş örgütlenmesinin de ipini çekti. Alım gücü düşen emekçiler ve orta sınıflar kitlesel üretimi tüketecek talebi yaratamadılar. Bu ise aşırı üretim dağlarının, bunalımının oluşmasına neden olmaktaydı. Bunun yanısıra bir bölüm tüketici ise artık çeşit, farklılık, değişik ürünler, başka özellikler vs. arıyordu. İnsanlar kendi beğenilerine uygun ürünler görmek istiyorlardı. Kısacası fordizm talebini tüketmişti. Hiç emilim alanı kalmamıştı.

Kapitalist kriz aynı zamanda fordizmin de kriziydi. Daralma, büzülme, çökme kapitalizmin tüm öğelerini sarmış durumdaydı.

Kapitalist yeniden yapılanmanın iş örgütlenmesinde getirdiği değişiklik, fordizmin yerine, esnek üretim (postfordizm/yalın üretim), kalite çemberleri vs. oldu.

Esnek üretim uygulaması günümüzde gittikçe yaygınlaşan bir tarz. Piyasaya dönük yüzü anlamında, esas olarak üretimde çeşitliliğin önplana çıkarılmasıdır. Bununla birlikte fabrika içinde kafa ile kol emeğini görece birleştiren, işçilerin tasarım sürecine kısmen ve sınırlı olarak dahil edildiği, kalifiye emeğin gerektiği, kısacası tasarım ile uygulamayı birleştirmeyi hedefleyen ve bu amaçla fabrika içinde işbölümü dahilinde, küçük birimler halinde ekip

çalışmana dayanan iş örgütlenmesine esnek üretim diyoruz. Bu tarz, otomatlaşmayı önlüyor gibi görünüyor ama bu efer de belli bir zaman aralığında işçiye tek bir mekanik hareket-iş yerine daha fazla (ama değişik) iş yaptırıyor. Örneğin, "Toyota fabrikasında bir işçi 8 dakika 26 aniyelik bir üretim çeviriminde 35 tane farklı iş yapmakta ve bu süre içerisinde gün boyunca 6 millik bir yol katetmektedir." (1) İşte postfordizmin lütfü!

Esnek üretimin bir başka yönü, bu uygulamanın çalışanların fiziki birliğini parçalamadır. Küçük-küçük birimler halinde ayrıştırılan ekipler-çalışma mekanları ayrı ayrı bölgelerde e olabiliyor- bir biçimiyle fabrika yönetimi tarafından kumpaa alınıyor (farklı ücretler, primler, teşvikler, ayrı özlemler vb.) ve böylece blok tavrı geliştirilmesi önleniyor, sınıf dayanışması parçalanıyor.

Bu değişikliklerin örgütlenme araçlarımızı (mesela sendikal) etkilemeyeceğini düşünebilir miyiz? İşçi sınıfının yapısının eskisi gibi olmadığı, değişiklikler geçirdiği ve bu değişikliklerin devrimci mücadele açısından yeni yaklaşımlar gerektirdiği açık değil mi? Bir örnek olarak 1998 Sonbaharında ABD'de General Motors fabrikalarında yaşanan grevlerin bu sorun özgülünde önemli olduğunu düşünüyoruz. General Motors, esnek üretim temelinde fabrikalarının birçok bölümünü parçalayıp ayrı ayrı bölgelere dağıtmış. İşletmelerin bir ünitesinde işçiler greve gidiyorlar. İlginç olan şu ki, grevin olduğu ünitenin ürettiği parçalar başka bir yerden temin ediliyor ve diğer üniteye montaj için götürülüyor, ama buradaki işçiler parçaları monte etmeyi reddediyorlar. Ve böylece grev değişik bölgelerdeki tüm General Motor işletmelerine yayılıyor. Bu çok ilginç ve dikkate değer bir örnek.

Buradaki dikkatinizi çekmek istediğimiz başka bir şey daha var; o da, esnek üretim uygulamasının, fabrikadaki iş bölümünün aynısının, dünyadaki işbölümü bağlamında belli ülkeler arasında da kurulmuş olmasıdır. Çok ilginç. Yani, aslında fabrika dünyadaki uygulamanın minyatür tipi. Bu, küreselleşmenin ne kadar sistematik yürütüldüğünü gösteriyor.

5- Hizmetler Sektörünün Artması: Toplumsal yaşamın bütün alanlarının metalaştırılması, kentleşmenin büyük artış göstermesi ve kent yaşamının gerekleri doğal olarak hizmetler sektöründe de olağanüstü bir büyümeyi beraberinde getirdi. 1970'ler sonrasında pek çok hizmet alanı dev endüstriler haline geldi. Hizmetler alanında istihdam edilen işçi sayısı sanayi alanında istihdam edilenleri aştı (merkez ülkelerde). İşçi sınıfı nicelik olarak büyürken, bileşimi, kültürel, siyasal dokusu ve refleksleri belli değişimlere uğradı.

Bu konularda Marksist entellektüeller ile neo-liber-

al ideologlar arasında yaygın tartışmalar yürütülüyor. İşçi sınıfının değişen yapısı, tarihi misyonu, konumu, emeğin rolü, sınıf mücadelesi vb. gibi... Bu konya çalışmamızın mantığı ve sınırlılığı nedeniyle girmeyeceğiz. Ama, bu tartışmaları izlemek gerektiğini dipnot olarak düşmeyi uygun görüyoruz. En azından neo-liberal zırvaların argümanlarını tanımak, çürütmek ve kendi teorimizi yeni gelişmeler ışığında zenginleştirmek için.

6- Çok Uluslu Şirketler (ÇUŞ): Küreselleşme süreciyle tanık olduğumuz gelişmelerden birisi de Çok Uluslu Şirketlerin olağanüstü büyümesi ve yaygınlaşmasıdır. "Artık dünyamızı 37 bin dev firma yönetiyor. Gezegenimizin tüm ekonomik devinimini, ekonomik kan dolaşımını bu 37 bin dev kuruluşla onların ülkelerde 170 bin dağıtım ve yan kuruluş ağı yönlendiriyor. Globalleşme adı verilen asıl olgu budur. Bu 37 bin dev firmanın %80'ni sanayileşmiş ülkelerdedir. Bunların içinden de 200 önde gelen dev firma 5 trilyon 900 milyon dolarlık ciroyla dünya üretiminin %26'nı ellerinde toplamışlardır."(1) Gerek ulusal ve gerekse de uluslararası çapta birçok tekel birleşmeye başladı. Bu birleşmelerin ilgi çeken yanı, değişik ülkelerin şirketleri olmalarına, hatta önceleri kıyasıya rekabet etmiş olmalarına rağmen, sihirli bir iksir içmiş gibi durup dururken(!) nikâh kıymalarıdır. Dev tekeller gün geçtikçe birleşme kararı alıyor. "En büyük ÇUŞ'lar dünya ekonomik faaliyetlerinin dörtte birini kontrol ediyor. Bunların yıllık 7.1 trilyon dolarlık toplam gelirleri, tüm insanların 5'te 4'ünün yıllık gelirlerinin neredeyse iki katı, 200 ÇUŞ, dünyadaki 191 ülkenin 182'sinin ekonomisinden daha büyük. Dünyadaki en büyük 100 ekonomisinin 51'i ÇUŞ'ların kontrolünde."(2)

Bu, sermayenin yoğun merkezileşmesiyle ilgili birşey. Hemen bütün krizler sonrası bu tarz birleşmelere rastlamak mümkün. Kriz kimilerini iyice zayıflatırken, yani diğerleriyle rekabet edemez duruma getirirken, güçlü olana doğru itiyor. Bu olgu ancak krizle birlikte anlaşılabilir.

1870'li, 1890'lı ve 1903'lerdeki kriz dönemlerinde de buna rastlıyoruz. Kriz birçoğunun güçten düşürünce güçlü olan bunu yutmaya ya da alanını kapmaya başlıyor (zaten tekel süreci biraz böyle gelişiyor). O dönemlerde Lenin ile Kautsky, arasındaki bazı tartışmaların benzeri günümüzde de yürütülüyor. Kautsky, bu birleşmelerin emperyalistler arasında gittikçe uzlaşma geliştireceğine, dolayısıyla güçler arasında çatışmanın, kapışmanın cereyan etmeyeceğine iman ediyordu. Ama Lenin, bu gelişmenin sonuçta çatışmaya götüreceğini belirtiyordu. Bu tesbitin Lenin'in anahtar tespitlerinden biri olduğu kanaatindeyiz. Lenin bu çatışmanın dinamiklerini çok iyi yakalamıştı. Bu yüzdendir ki biri "saf

demokrasi" derken, ötekisi devrimi hazırladı.

Bugün, ÇUŞ süreciyle beraber Kautsky'nin yeni versiyonları yeniden sahneye çıktı. Emperyalistlerin "Ekim Devrimi'nden ders çıkardıkları, dolayısıyla ikinci bir tarihsel hataya düşmeyecekleri, zira bunu pahalıya mal olduğunu anladıkları", "çağımızın uzlaşmalar çağı olduğu, kısır rekabetlerin geride kaldığı" vb. gibi neo-liberal hezeyanlar kautsky kütüphanesinden devşirilip yeniden piyasaya sürülüyor.

Öncelikle, bu yoğun şirket birleşmelerinin altında yatan asıl dinamiğin rekabet olduğunu belirtmeyi gerekli görüyoruz. Ve en önemlisi de birleşmelerin hegomonik sektörlerde gerçekleşmediğidir. Aksine hegomonik sektörlerde kıran kırana bir rekabet sürüyor. Birleşme olgusu ağırlıklı hegomonik özelliğini kaybetmiş alanlarda oluyor. Petrol, otomotiv vb. gibi.. Neo-liberal hezeyan bunu özenle örtmeye çalışıyor.

7- Mali Sermaye ve Spekülasyonun artması: Mali spekülasyon, küreselleşme süreciyle beraber tarihte görülmedik düzeyde arttı. Yeni değerlenme alanı bulamayan sermaye spekülasyon alanlarına kayıyor. Bugün değerlenme alanı arayan sermaye tam 10 trilyon dolar civarında. Sadece bir günde dünyada 6 trilyon dolar sıcak para akışı yaşanıyor. Ve, birikmiş olan sermayeyle bugün, dünyadaki tüm malların 7 kez satın alınabileceği hesaplanıyor. Dünya borsaları tıkr-tıkr vurgun merkezleri haline gelmiş. Borsaların sistem içindeki önemleri oldukça arttı. Lenin, "serbest rekabetin hüküm sürdüğü eki kapitalizmin yerini, tekellerin egemen olduğu bir yerinin alması, doğurduğu birçok sonuçlar arasında Borsa'nın önemi oldukça azalmıştır" (4) diye yazıyordu. O tarihlerde önemi azalan borsa küreselleşme süreciyle birlikte adeta hortladı. Öyle ki, spekülâtör George Soros borsa oyunlarıyla bir gece 1 Milyar dolar kazanabiliyor. Bir de tüm dünya borsalarındaki durumu düşünün! Gerçekten de "dünya bir kumarhaneye döndü."

Mali sermayenin olağanüstü merkezileşmesi ve spekülasyonun bu dereceye varması kapitalizmin ne kadar vahşileştiğini ve ne kadar kokuştüğünü gösteriyor. Dünyada her gün 40 bin kişi açlıktan ölüyor, 1 milyar insan yoksulluk sınırının altında yaşarken, 1.5 milyar insan günlük 1 doların altındaki gelirle yaşarken; George Soros bir gecede 1 milyar dolar kazanıyor. Dünyadaki tüm açların besin problemini çözmek için sadece 13 milyar dolara ihtiyaç varken 10 trilyon dolar değerlenme alanı arıyormuş!... Milyarlarca insanın emeği, alınteri, ahı, hayatı borsa grafiklerinde kumara dönüşüyor... İşte küreselleşme vahşeti...

8- Otomasyon Sorunu: Otomasyon aşlında kapitalizmin çelişisini görüntüleyen bir sorun. Bir yandan

ilerlemek, üretimi hızlandırmak, rakipleriyle mücadele edebilmek, yeni ürünler, yeni üretim sistemleri sunmak için teknolojiyi geliştirmek zorunda iken; bir yandan da bu teknolojilerin yan etkilerinin arasında kalıyor. Kapitalizm bugün tam da bu çelişkinin ortasında yaşıyor. Otomasyon sürekli arttıkça, bunun gereksizleştirdiği insan emeğinin istihdam edileceği alanlar bulunamıyor/bulunamayacak! İstense bugün üretimin ağırlıklı bölümlerinde otomasyona geçilebilir. İnsan emeği en alt sınırlara çekilerek otomasyonla pekala şimdikinden daha fazla mal üretilebilir. Ama sorun da bu ya, insan yerine bilgisayar ve robotlar çalıştıran kapitalizm ürettiklerini kime satacak? Zira çalışmayanların alım gücü ortadan kalkıyor. Robotlar da alışveriş yapamayacaklarına göre!.. Şunu söylüyoruz: Kapitalizm asla ve kata tam otomasyona geçemez. Bu, sosyalizmin gerçekleştireceği bir şeydir.

İşte kapitalizmin çelişkisi ve tarihsel ilerleme önündeki gerici rolü, çürümüşlüğü ve diğer faktörlerin yanında bir yıkılma gerekçesi de bu handikapta gizli. Kapitalizm artık maddi sınırlarını tamamlamak üzere (tarihsel sınırlarını zaten tamamlamıştı). Bu sınırlara gelip dayanmıştır.

Sosyalizmin canlı öğeleri kapitalizmin maddi sınırlarına dayandığı günümüz koşullarında duruyor.

Bu sorun, aynı zamanda komünizm dünyasının ne kadar elle tutulabilir yakınlıkta olduğunu (öznel faktöre bakıldığında bir okadar uzak!) da gösteriyor. İddia ediyoruz; eğer bugün sosyalizm kurulsaydı, sadece mevcut teknolojiyle insanlar yalnız üç saat çalışarak şimdikinden kat-kat fazla üretimde bulunabilir. Bir de mevcut teknolojiyi geliştirdiğimiz, yeni enerji kaynaklarını (güneş, su, rüzgar enerjisi vb.) ve yeni teknikleri (süper iletkenler, soğuk füzyon, nano teknoloji vb.) devreye koyduğumuzu düşünün. Üretimde muazzam bir sıçrama yaşanır. İşte o zaman insanlar Marks'ın dediği "tembellik hakkı"ni kullanabilirler.

İşte, üretim teknolojilerinden yola çıkarak komünizmin elle tutulabilir hale geldiğini söylediğimiz nokta bu. Diğer faktörlerini, yani siyasal, toplumsal, örgütsel vd. sorunları kastetmiyoruz.

Yeni dönemin ekonomik boyutu olan ve MAI (Çok Taraflı Yatırımlar Anlaşması) ile anayasası oluşturulmaya çalışılan küreselleşme olgusunun harita üzerindeki kimi görünümü böyle. Biz sadece belli başlı olanlarını işaretlemeye çalıştık. Bu işaretlemeyi çok özet biçimde gerçekleştirdik. Oysa biliyoruz ki, küreselleşme çok daha derinlikli ve geniş bir konu. Hemen her karakteristiğiyle ilgili sayısız kitap, yazı, çalışma yayınlanıyor. Bu konuyla ilgili hemen hemen herkes birşeyler tartışıyor.

Maalesef Kürt hareketimizin bu gelişmeler karşısında pek duyarlılık göstermediği de bir gerçek.. Oysa bu süreç bir dünya süreci. Dünyanın kaderini ilgilendirdiğine göre bizim geleceğimizi de yakından ilgilendiriyor. Bu süreçten bağışık değiliz. Böyle bir antikorumuz yok. Ve zaten kürt halkımızın mücadelesini sıkboğaz eden de bu süreç. Bunu mutlak anlamda bilince çıkarmak zorundayız. Bu süreci anlamadan devrimimizi doğru dürüst bir yere ikame demeyiz.

Yeni Dönemin Kültürel Boyutu: Postmodernizm

Postmodernizm (modernite ötesi/sonrası), 1945'ler sonrası başlayan Keynesçi "refah dönemi", "sosyal devlet" vb. sürecinin 1970'li yıllarda duvara çarpmasıyla ortaya çıkan ve güncellik kazanan bir kavram. postmodernizm kapitalist krizin bebeğidir. Küreselleşmenin başlaması ve 1970'li yıllarla birlikte derinleşmesi postmoderniteyi YDD'nin egemen kültürü haline getirdi. Postmodernizm kültür emperyalizminin yeni adıdır da denilebilir.

Özünde postmodernizm bir çelişkiyi, bir çıkışsızlığı ifade ediyor. Modernizmin artık bugünün dünyasına çözüm olmaktan çıktığı, mevcut ilke ve anlayışların fonksiyonel rolünü yitirdiğinden hareketle transa geçip modernite öteini (postmodernizm) kavramsal bir çerçeveye indirgemek istiyor. Ama yapamıyor, yapamazda! Modernizmin iflasi kabul ediliyor fakat yerine başka bir değerler sistemi konulamıyor. Ne? Nasıl? Neyle? Hangi?... Bu soruların yanıtı yok. Olmayacak da! İşte burada postmodernizm büyük bir cehalete dönüşüyor.

Postmodernizm cehalete dönüştüğü yerde umutsuzluk üretmeye başlıyor. "İnsanın dünyayı anlamaya ve değiştirmeye gücü olmadığı"ni (5) pompalayarak yarının, geleceğin, "altın çağın" olmadığı vb. gibi "kara ütopya"ların tellallığını yapıyor. Postmodernizm Kültürel ve felsefik bir çürümedir. Postmodernizm "-izm"sizliğin "-izm"idir. Esas mantalitesi irrasyonelizmdir (aklıdışılık)

Peki, postmodernizm neden modernizmin ömrünü tamamladığını söylüyor? Buraya nereden gelindi?

Dikkat edilirse modernizm 'rasyonel düşünmeyi' esas alan bir mantaliteye sahip. Bu sistemin işleyişiyle ilgili bir olay. Aydınlanma döneminden 1970'lere kadar (emperyalizm döneminin başlamasıyla giderek azalsa da) kapitalist sistem 'rasyonelite' ve 'ilerleme' söylemini esas alda. Ama 1970'lere gelindiğinde sistemin tüm düzeneklerinin alabora olması ve bir çıkış formülü olarak neo-liberalizmin başlatılmasıyla 'rasyonelite'nin zemini de ortadan kalktı. Kaydi paranın dünyadaki tüm malları yedi kez satınalabilecek hale geldiği, değerlendirme alanı arayan on trilyon doların olduğu-düşününüz ki birikmiş sermayeye karşılık dünyada mal yok-, bir gecede serseri bir güruh gibi dolaşan altı trilyon

doların trafiğe çıktığı, borsaların haddi hesabı olmayan işlemlerle çalıştığı, velhasıl “dünyanın bir kumarhaneye döndüğü” ve bütün ilişkilerin girift bir yumak haline geldiği kapitalizm dünyasında ‘rasyon-alite’den bahsedilebilir mi? Sistem akıldışılaşmıştır. Artık kendisine ‘rasyonel’ bir misyon yükleyemiyor. Dolayısıyla akıldışılaşmaya denk yeni bir düşünüş tarzının oluş(turul)ması gerekiyor. İşte postmodernizm bu ekonomik-siyasi çöküşle ‘rasyonel’ özelliğini yitiren kapitalizmin akıldışılaşan dünyasında doğdu bu yüzdendir ki post-modernizm akıldışılaşan sisteme yeni bir değerler bütünü bulamadığından onu meşrulaştırma yöntemine dönüşüyor. Postmodernizm akıldışılığın doğal ürünüdür. Bitişini kabul ettiği modernizmin yerine yeni bir şey koyamıyor. “Post!... post!..!” deyip duruyor, o kadar! Esasında bu, kapitalizmin geleceksizliğinin kültür alanına yansımadır. Aynı zamanda felsefi idealizmin değişik bir versiyonudur.

Bu kültür hayatın her alanına yansıyor. Özellikle emperyalist ülkelerde çok tipik görünüm var. “Kara ütopya”, gelecekte korku, umutsuzluk, kimliksizleşme, nihilizm, pornografinin artması, sapıklıklar, güvensizlik, uyuşturucu bağımlılığı, eşcinselliğin artması, ırkçılık, şiddetin ilköğretim çocuklarına kadar toplumsal dokuya işlenmesi vb.. vb..

Bütün bunlar yenilgi dönemlerinin yansımalarıdır. Hemen her yenilgi döneminde bu öğeler uç verip gelişmeye başlar. Bunların tipik örneklerinden biri de dine kayışın artmasıdır. Son yıllarda Avrupa ve Amerika’da dini taasup ilginç bir hal aldı. Birden bire adı sanı hiç duyulmayan ve adını Yeni Çağ Akımları (New Age) denilen tarikatlar vb. oluşumlar ortaya çıkardı. Milyonlarca üyesi olan ve birçok elit insanı da barındıran bu akımlar mantar gibi çoğalmaya başladı. En son ABD’de bu tarikatlardan biri olan Moon Tarikatı bir milyonluk gösteriler yaptı. Bir diğer tarikat üyeleri, Nike ayakkabıları giyerek bir çiftlik evinde toplu intihar yapıp uzaylıların gelip kendilerini alacağını bekledi! Daha önce de İsviçre’de böyle birşey yaşanmıştı. Bunun yanında seks peygamberleri, mesihler, falcılar, medyumcular v. ifradın sınırlarını aştı.

Müzikte, resimde, romanda, sinemada da buna benzer şeyler görülüyor. Şu Hollywood filmlerine bakın; robotlar, yarı-robot insanlar, ucube yaratıklar, garip dehlizler, uzay teknolojili cadılar, asit yağmurları, ay yüzeyine dönmüş bir dünya, neli tükenmek üzere olan inanlık vs. vs... Güya bilim-kurgu bu! Geleceğe böyle bakıyorlar işte!

Postmodernite bütün bunların toplamını ifade ediyor. Şimdi bunu tüm dünyaya yaymaya çalışıyorlar. Kültür emperyalizminin yeni bir saldırısıyla karşı karşıyayız. Saldırı incelikli yöntemlerle yürütülüyor. Ekonomik anlamda “kumarhaneye çevrilen dünya”,

kültürel anlamda “Ruhlar evi”ne dönüştürülüyor. Postmodernizm emperyalizmin cadısıdır.

Siyasi-Askeri Boyut

1970’ler krizi, zayıflayan ABD hegemonyasının tekrar pekişmesini sağladı. ABD kendisinin odağında olduğu yeniden yapılanmanın siyasi ve askeri konseptini de belirledi. Neo-liberalizmin yükeltilmesiyle her alanda saldırıya geçildi. Bu küresel saldırıyı yönetmek amacıyla ABD’de R.Reagan, İngiltere’de M. Teacher, Almanya’da H. Kohl’de cisimleşen ve “yeni-sağ” olarak tanımlanan anlayış iktidara getirildi.

Sistemin yeniden yapılandırılması dahilinde merkez ülkelerde Keynesçi devlet anlayışı tasfiye edilerek; yani devlet direkt ekonomik yaşama müdahale eden, onun tüm alanlarını düzenleyen, kontrol eden bir aygıt olmaktan çıkarılarak sermayenin “güvenlik memuru”, “bodyguardı” haline getirildi. Bu, “refah toplumu”nun, “sosyal devlet”in bittiği anlamına geliyordu. Adam Smith’in kütüphanesine geri dönülerek “sihirli el” kozmetik sanatlarla bir güzel makyajlanıp ama özünde daha vahşi hale getirilerek “devlet müdahalesinin” ne denli yanlış olduğundan dem vuruldu. Neo-liberalizm için bütün ideolojik meşrulaştırma aygıtları devreye sokuldu. Ve böylece devletin yeni sürece göre yeniden yapılanması başlatıldı.

Buna paralel, Doğu Bloku’na karşı soğuk savaş tırmandırılarak “Yıldız Savaşları” projesi başlatıldı. 1949’da NATO’nun kurulmasıyla ABD, Sovyetlere, “her hangi bir saldırı durumunda topyekün nükleer karşılık vereceğini” NATO konsepti olarak belirlemişti. Fakat, 1957’de Sovyetler Birliği’nin Sputnik’i uzaya göndermesi ve böylece ilk defa balistik füzelerle ABD topraklarının vurulabileceği anlaşılınca, ABD, “hemen nükleer karşılık veririm” konseptinden esnek karşılık vermeye geçerek “duruma göre değerlendiririz” konseptine geldi. ABD bu gelişmeyle afallamıştı. Bütün savunma sistemini yeniden kurmaya başladı. Bu amaçla Avrupa’nın kimi ülkelerine ateşleme kararı kendisine ait olmak üzere Cruise ve pershing füzelerini getirip yerleştirdi. Ama bu kez Avrupa tehdit altındaydı. Avrupa toplumunda şiddetli bir kamuoyu muhalefeti doğdu. Çeşitli ülkeler de tepki göstermeye başladı. Tam bir çıkmaz yaşanıyordu... soğuk savaşın böylesi ortamında ve de sistemin yeniden yapılandırılması bağlamında ABD (Reagan) “Yıldız Savaşları” projesini başlattı. Ve bununla soğuk savaşın dengesini kendi lehine çevirip inisiyatifi ele geçirdi.

Sürecin üçüncü ayağı da Yeni-sömürge ülkelerde tamamlandı. 1970’lerde devrimci mücadelelerin olduğu bu ülkelerde açık karakterli askeri diktatörlükler kurulmuştu. Bu, toplumsal mücadelenin şiddeti ve gelişmesiyle bağlantılıydı. Bu diktatörlükler

toplumsal muhalefeti bastırdıktan ve bir kuşağı acımasızca yokettikten sonra yeniden yapılanma süreciyle tekrar düzenlendi. Artık yeni konsept "Düşük Yoğunluklu Demokrasi" ve "Düşük yoğunluklu Çatışma" biçiminde tanımlanıyordu. Askeri faşist diktatörlük uygulamaları demokrasilik imajı altında yürütülecekti. 1990'lara kadar sarkan bu süreç, "ikna olunan" yerlerde yatay geçiş biçiminde, olmayan yerlerde ise direkt tasfiye yöntemiyle oturtuldu. Bu amaçla bir dizi ülkede "yeniden yapılanma" operasyonları gerçekleştirildi. Pakistan (Z. Ül-Hak), Arjantin (J. Videla), Filipinler (Marcos), Panama (Noriyega), Endonezya (Suharto), Şili (Pinochet) gibi İtalya'da 'Gladio'nun tasfiyesi de yeniden yapılanma operasyonlarından biridir.

Bu yapılanmayla 1990'lara gelindiğinde Doğu Bloku çöktü. Bu 'beklenmeyen' sürpriz yeni bir durum demektir. Emperyalistlerin, Doğu Bloku'nun varlığı koşullarında kendi çelişkilerini sürekli bastırdıkları ve entegrasyona girdikleri "ortak düşman" ortadan kalkmıştı. Doğu Bloku'nun çöküşü yeni bir denklemin kurulacağına da işareti oldu.

Nitekim dünyada üçlü bir kutuplaşmanın ortaya çıktığına tanık olduk. ABD hegemonyasını korumak için her yönüyle atağa geçti ve bunu başardı da. 1991 Körfez Müdahalesi bu hegemonyanın korunmasına dönük bir girişimdir ve zamanlaması çok bilicidir. Zaten Kuveyt işgaline yeşil ışık yakan da kendisidir. Bu, ABD'nin AB ve Japonya 'ya karşı çeperden yürüttüğü bir operasyondur. Çünkü burası Avrupa ve Japonya sanayisinin olmazsa olmazını oluşturan petrol alanıdır. Avrupa sanayisinin %70'i, Japonya sanayinin %95'i Ortadoğu petrollerine bağımlıdır. Irak müdahalesiyle ABD tüm Ortadoğu petrollerini kontrolüne alarak Avrupa ve Japonya'yı çeperden darbelemiştir. Bu, rakiplerini dizginleme operasyonudur. Zira ABD'nin kendisinin bu petrole fazla bağımlılığı yoktur. Sadece %12'lik bir bağımlılığı var. Aynı zamanda bu müdahalenin diğer bir yönü tüm dünyaya ve özelde de Avrupa bağlamında Almanya ve Japonya'ya karşı meydan okunmasıdır. Almanya ve Japonya'nın müdahaleye tepkisi biliniyor. Hatta Japonya "Kuveyt kaç para, parasını verelim" diyordu. Ama ABD bununla da yetinmeyip Almanya'yı 11,5 milyar dolar, Japonya'yı 13,5 milyar dolar savaş gideri ödemek zorunda bırakmıştır. Bu, gözü kara biçimde haraç almak demek oluyor. Üstüne üstlük bu iki ülkeyi bölgeye bir de mayın tarama gemileri göndermeye mecbur etti.

Şimdi Ortadoğu'da bir alt sistem oluşturmaya çalışıyorlar. TC-İsrail Stratejik İşbirliğinin en önemli yanı budur. Ortadoğu'da oturtulmaya çalışılan bu alt sistem en saldırgan olanıdır. Bu, bölgenin hassas dengeleri ve YDD'nin esas can damarlarının buraya bağlı olmasıyla ilgilidir. Hazırlanan bu süreç sadece

Ortadoğu'yla sınırlı değil; Kafkasya, Orta Asya ve Balkanlara kadar uzanan son derece geniş bir alanı kapsıyor. Dünya petrollerinin yaklaşık %65'nin olduğu Ortadoğu, bir o kadarının daha olduğu Kafkasya ve Orta Asya, dünyanın en zengin altın, gümüş, uranyum, doğal gaz vs.'nin olduğu bu bölgeler için TC ve İsrail koçbaşı olarak hazırlanıyor. ABD bununla hegemonyasını sağlamlaştırmak istiyor. Bugün kutuplar arasındaki kapişma çeperde cereyan ediyor.

Bu çeper kapişmasının bir biçimi de Afrika kıtasında yürütülüyor. Son yıllarda Afrika'nın bir dizi ülkesinde darbeler, iç çatışmalar biçiminde yansıyan olaylar ABD ile Fransa özelinde Avrupa arasındaki kapişmanın yüzeye çıkmasıdır. Kongo'da Kabila'nın iktidari ele geçirmesi ve ardından karşıt güçlerin bazı komşu ülkelerin desteğiyle Kabila yönetiminin üzerine yürütmesi, Ruanda'da bir ayda bir milyonun üzerinde insanın ölümüyle sonuçlanan Hutu ve Tutsi çatışması, Sierra Leone'de darbe ve ardından Nijerya ordusunun müdahalesi, Gine Bissau'da darbe, Ceyazir'de islamcı-iktidar çatışması vd. özünde ABD ile Fransa arasındaki dolayimli bir çatışmadır. En son Clinton'un Şaşaalı Afrik seferi ve hemen ardından Chirac'ın sefere çıkması olayın ciddiyetini daha anlaşılır kılıyor. Emperyalistler arası kapişma dolayimli tarzda çeperde sürüyor. Rakipler birbirlerini cephe geriinden vurup zayıflatmaya çalışıyor. Bunun en büyük bedelini de ezilen halklar ödüyor.

Çeperdeki mücadelenin bir diğer örneği de 1997 yılında meydana gelen/getirilen G.doğu Asya krizidir. Bu krizle Japonya vurulup zayıflatılmıştır. Japonya 1990'lardan sonra ekonomik anlamda ABD ile en ciddi yarışan ülkedir. Bazı alanlarda ABD pazarını bile zorlayan (otomotivde ABD pazarının %30'u, elektronik) Japonya'nın, yapılan analizlerde 2004 yılında ABD'yi yakalayacağı iddia ediliyordu. ABD açısından bu önemli bir tehdit anlamına geliyordu. Japonya bir biçimde darbelenmeliydi! Darbe Asya Krizidir. Tayland'daki devalüasyonla başlayıp Endonezya'nın çökmesiyle tüm bölgeyi anaforuna alan ve Japonya'daki önemli banka ve kredi kurumlarının iflasiyla sonuçlanan kriz Japonya'yı oldukça darbelemiştir. ABD krizle 1 trilyon doları kendi hanesine aktarmakla kalmamış IMF vb. kurumlar aracılığıyla bu ülkelerdeki tüm değerlere de el koymuştur. "Kaplanlar" tek darbeye kuşa çevrildi.

Bütün tabloya baktığımız zaman, bugün ABD'nin başat hegomonik güç olduğunu rahatlıkla görürüz. Ama bu sürgit böyle olacağı anlamına gelmez. Dipten dibe kutuplar arasında hegemonya mücadelesi devam ediyor. Dünya gittikçe kutuplaşıyor. Bunun en son örneklerinden biri, Avrupa'nın NATO'nun Avrupa kanadını kendi savunma gücü haline getirme

faaliyettir. Bu ciddi ve önemli bir hamledir. Her ne kadar Avrupa bugün ABD'ye "teslim" vaziyette olsa da bunu kabul etmediğinin bir göstergesidir. 1990'lar-
dan sonra kanaatimizce askeri planda yapılan düzen-
lemeler içerisinde iki tanesi çok önemlidir. Birincisi,
Doğu Bloku'nun çökmeyle "işlevi" tartışılan
NATO'nun reorganizasyonu, "21. yüzyıl ayaklan-
malar yüzyılı olacaktır", "esas tehlike terör tehdi-
tidir" saptamalarıyla yeni bir konsept belirlenmesidir.

1990'lar sonrası YDD'nin ilanıyla tüm dünyada
"tarihin sonu", "ideolojilerin sonu" gibi argümanlar-
la yeni bir dönem başlatıldı. Bu argümanlar gelişi
güzel söylenmiş, bir-iki "kendini bilmez" sarfettiği
sözler olarak algılanmamalı. Bu emperyalizmin bir
yönelimidir. Bir saldırı konseptidir. Devrim ve
sosyalizm adına ne varsa ezileceğinin açık beyanıdır.
Zaten bunun akabinde "21.yüzyıl ayaklanmalar
yüzyılı olacaktır", "esas tehlike terör tehditidir" sap-
tamalarıyla NATO'nun yeni konsepti belirlendi. Bu
konseptin ilk kurbanı, devrimci hareketler anlamında,
Peru/Lima'da Japon Elçilik binasını basan MRTA
hareketidir. MRTA gerillalarının katledilmesi
olayında bunu çok net görüyoruz. Düşünün, bu eylem
için G-7+Rusya zirvesinde toplanıyorlar ve alenen bu
iş bitecek diyorlar. Olay Peru'yu aşan bir olaydır.
Zaten eylemin kendisi bir dünya eylemidir ve
eylemin politik talebi de "neo-liberal uygulamalar
kaldırılmalı!" sloganıdır. Yani eylemin politik doğrul-
tusu küresel sisteme yöneltilmiştir. Bu yüzdendir ki
YDD'nin efendileri olaya el koymuştur. MRTA ger-
illalarını elçiliğin beton duvarları arasında katleden
YDD'dir. Bu bir YDD operasyonudur.

Devrimcilere, halklara yönelik (bu konsept
bağlamında) YDD'nin ikinci ve en büyük operasy-
onu ise A.Öcalan'ın tutuklanmasıdır. A.Öcalan'ın
tutuklanması tüm dünya devrimcilerine ve ezilen
halklara en tepeden verilmiş bir gözdağıdır. "sizi
böyle yaparız!" diyorlar. Bunun birçok nedeni var
şüphesiz. Ama kanaatimizce en önemlisi YDD ile
ilgili yanıdır. "Tarihin sonu", "ideolojilerin sonu"
denilen bir dönemde, hem de YDD'nin hayat damar-
larını teşkil eden en önemli iki stratejik bölgenin
düşümünde gürül gürül silahlı mücadele yürütmek,
hiç ideolojik yanı yoksa dahi, nesnel olarak bir mey-
dan okuma anlamına geliyor. Hazmedemedikleri
budur. "Tarihin sonu", "ideolojilerin sonu" ile bir
karanlıklar çağı ilan ediliyor, ama öte yandan
"baldırı çıplak" Kürtler silahlı mücadeleleri ve kitle-
sel mücadele güçleriyle Sidney'den Kaliforniya'ya,
Sibiryaya steplerinden Ümit Burnu'na değin ayağa
kalkıp "hayır tarih bitmedi!" diyorlar. YDD'nin
tahammül edemediği budur.

Bu bakışla yaklaştığımız zaman YDD ile nasıl
karşı karşıya olduğumuzu da görüyoruz. Şunu tekrar
dikkalerinize sunuyoruz: Biz YDD'nin düşümünde

mücadele yürütüyoruz/yürüteceğiz. Yek biri
diğeriyle hesaplaşmadan, iradesini kırmadan muvaf-
fak olamayacaktır. O yüzden bu süreci çok iyi anla-
yarak hareket etmek durumundayız. YDD'yi anla-
madan, dünya çapında oturtulmak istenen bu sistemi
çözmeden değil biz Kürtler, dünyadaki hiç bir sol
hareket anlamlı devrimci yanıtlar oluşturamaz. Bu
yüzden YDD'ni sadece bizim ile ilgili olan yanıyla
değil (bu yaygın bir yöntem ve genellikle gündelik
bilinç üzerinden sağda-solda okunan parçabölük
değerlendirmelerden besleniyor. Onun içindir ki,
konjonktürdeki en ufak bir değişiklikte yorumlar da
muhtelif oluyor.), tüm dünya ile ilgili olan yanını
kapsayan sistematik bir bakış açısıyla
değerlendirmeliyiz. Bütünü kavranmadan parçanın
ifade ettiği anlamı kavrayamayız.

Bir parantez olarak, "21.yy ayaklanmalar yüzyılı
olacaktır" tespitinde, ayaklanmaların-çatışmaların
ağırlıklı bölümünün kentlerde yaşanacağı öngörülyö-
r. Bu ilginç bir tespit. Dikkat edilmesi gerekiyor.
Kentler devrimci mücadele açısından günümüzde
hakkaten önemli bir noktaya geldi. Bu süreç de
1970'lerden başlayıp geliyor. 1960'lardan önce
dünyada kentleşme oranı gerçekten de düşük. Ve
zaten o zamanlar, Mao'da cisimleşen kır ağırlıklı
gerilla mücadelesi de biraz bununla ilişkilidir. Dikkat
edin, kentleşme oranının hızla büyüdüğü (%65)
1970'li yıllara gelindiğinde gerilla mücadelesi de
yeni bir karakter kazanıyor, bu, kır ve kent
gerillacılığının birleşik karakteri olan Birleşik
Devrimci Savaş Stratejisi'dir.

Bunu anlayınca "21.yy ayaklanmalarının"
ağırlıklı kentlerde yaşanacağı tespiti sürpriz olmaktan
çıkıyor. Emperyalistler, devrimci hareketlere karşı
şimdiden plan ve hazırlıklarını yapıyorlar. Yeni yeni
silahlar üretmekten tutalım (örneğin, ultraviyole
ışınlar saçarak kitlesel bayıltmalar yapan silahlar,
geçici körlük yapan başka aletler, sokak köşesinden
kafasını çıkarmadan ateşleme olanağı sağlayan
otomatik tüfekler vb. vb.) bunun alt yapısını kurmaya
kadar hazırlıklar yapıyorlar.

Bizim de şimdiden gerilla mücadelesinin yeni bir
düzeyini kır-kent birleşik karakteri üzerinden üretme
anlayışına sahip olmamız gerekiyor. Zaten
gerillacılık bugün eski düzey üzerinden yürütüle-
mez. 1990'lar sonrası ikinci önemli düzenleme
ABD'nin kendi ordusuna ilişkin belirlediği konsept-
tir. ABD, ordusunu iki bölgesel savaş + bir Düşük
Yoğunluklu Savaş; ya da ikiden çok Düşük
Yoğunluklu Savaş + bir bölgesel savaşa göre
hazırlıyor. Günümüzde bunu harekete geçirdiğini de
görüyoruz. Irak ve Yugoslavya iki bölgesel
savaştır. ABD yeni savaş konseptini icra ediyor.

Yeniden Kimi Vurgular

Burada durup kimi noktaları tekrar vurgulamamız

gerekiyor. Buraya değin yazdıklarımız esas olarak dünyayı kavramaya dönük ön notlar sayılabilir. Bunların kapsamlı çözümlenmelere dönüştürülmesi gerektiği tartışılmazdır. Bu noktada biz Kürt hareketinin alması gereken büyük bir yol var. Ancak Kürt hareketinin bu noktada önemli bir zaafı sözkonusu, dünya meselelerinden gittikçe kopuyoruz. Artık teorik ufkumuz Kürdistan sınırlarının ötesini aşmıyor. Bu bir daralma işaretidir. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz; Kürdistan devrimi günümüz dünyasının sorunlarından bağımsız, ondan kopuk ele alınamaz. Zaten küreelleşme -YDD olayıyla göstermeye çalıştığımız da bu. Dünya da çok bütünlüklü sistem yapılanması yürütülüyor. Bu yapılanmada devrimci mücadelelere de bir mintan biçiliyor. Ve hele ki Kürtler YDD'nin hayat damarlarını teşkil eden iki stratejik bölgenin düğümünde ve de bütün devrimci mücadeleler artık "küresel sistemi tehdit eden" bir düşman olarak görülüyorsa. Artık "dünyayla" düşünmek zorunluluğumuzun ne denli hayati önem kazandığını görüyoruz.

Daha somut olarak ifade edecek olursak; her devrimci hareket için içinde bulunduğu süreçte dünyanın, emperyalist-kapitalist sistemin çözümlenmesi şarttır. Emperyalizm çözümlenmesi olmadan devrim teorisi de geliştirilemez. 1990'lar sonrası, dünya için, kapitalist sistem için yeni bir dönemin başladığını gösteriyor. Bu dönemin anahtar kavramları YDD, küreselleşme, postmodernizm vb. dir.

Yeni dönemi koşullayan ögeler ve gelişmelerin en temel unsurlarından biri ülkemiz ve bölgemizdir. Bir Latin-Amerikalı devrimcinin söylediği bir sözü çevirerek söylersek; "Kürtler küreselleşme-YDD ile ilgilenmek zorundadır., çünkü o Kürtlerle ilgileniyor."

Bir kez daha belirtip somutlaştıralım; Öcalan'ın kaçırılması basitçe bir ABD-İsrail-Türkiye komplosu değildir. Hayır, bu saldırı dünya emperyalist güçlerinin yeni dönemde üzerinde uzlaştığı küresel planların bir gereği ve sonucudur.

Değişimin yaşamımıza etkileri sadece ekonomik, siyasi ve askeri alanla sınırlı değildir. Bu alanlarda yaşanan değişimler bir bütün olarak toplumsal yaşamımızda, yaşam kültürümüzde de köklü değişiklikler getiriyor. Sadece bilgisayarın ve cep telefonunun üretiminde, devlet işlerinde, ordularda, eğitimde, günlük yaşamda (bir kere zaman ve mekan kavramları farklılaşıyor) yarattığı değişikliği düşününize...

Sadece bunlar bile örgütsel modellerin, toplumsal projelerin vs. nin ne denli yenilenmeye, çok daha somut hale getirilmeye, hatta detaylandırılmaya ihtiyacı olduğunu göstermeye yeter. Artık genel çerçeveler çizmek yerine, insanların kafasında renkli bir fotoğraf yaratacak projemiz olmalı.

Toparlayacak olursak; yazımızın ilk başlarından buraya kadar sunmaya çalıştığımız tablo bizim ve devrimciler açısından ne ifade ediyor? Bunu çok temel olarak üç noktada toparlayabiliriz; birincisi, kapsamlı bir dünya çözümlenmesi ve yurdumuzun bu dünya tablosu içindeki yerini kapsamlı biçimde analiz etmek gerektiği; ikincisi, sosyalist hareketin 150 yıllık tarihinin (özellikle son 80 yıllık deneyiminin) kapsamlı bir analizi temelinde yeni bir sosyalizm projemizin olması gerektiği; üçüncüsü, devrimci mücadelemizin her alanda yeni bir düzeye ihtiyacı olduğudur, ki bu noktada Bölge Devrimi Statejisi kır-kent gerilla savaşının birliğini esas alan birleşik savaş stratejisi vb. noktalar belirleyici kavramlar durumundadır.

Dünyadaki değişime ilişkin ön notlarımızı önceki bölümlerde koyduk. Şimdi çok kısaca da olsa sosyalizm projesinin gerekliliğine ve Bölge Devrimi konusuna da değinelim.

YENİ BİR PROJE

Bizimde içinde olduğumuz dünya solunun ağırlıklı yekünü, sosyalizm projesi anlamında, bu güne değin Komintern'in formülasyonların ve Sovyet, Çin, Arnavutluk deneyimlerini esas aldı. Sosyalizm projesimiz ithal projelerden oluşuyordu. Kendi yurdumuzun özgünlüklerini, motiflerini hesaba katmayan, kendi dokumuza inmeyen, onunla çeşitlenmeyen, zenginleşmeyen bir sosyalizm anlayışına sahiptik. Genellikle bu deneyimlerin sosyalizmin tek biçimi olduğu fikrini taşıyorduk. Oysa ki bu pratikler sosyalizmin bir biçimidir, tek biçimi değil. Nasıl ki Komün bir biçimi, Sovyetler bir biçimi, Çin'deki, Arnavutluk'ta ki bir biçimi ise, öyle. Bakınız Lenin: "Bütün uluslar sosyalizme varacak, bunun önüne geçilemez, fakat onların hiç biri, demokrasinin şu ya da bu biçimine, proletarya diktatörlüğünün şu ya da bu varyasyonuna, toplumsal yaşamın çeşitli alanlardaki sosyalist dönüşümün şu ya da bu hızına kendilerine özgü bir şeyler katacaktır..." (6) diyor. Dikkat edilirse Lenin, "???" proletarya diktatörlüğünün şu ya da bu varyasyonu ..." diyor. Yani proletarya diktatörlüğünün dahi değişik biçimlerde olabileceği vurgulanıyor. O halde Sovyetler'de, Çin'de, Arnavutluk'ta vd. yerlerde uygulanan sosyalizmin yegane biçim olmadığı, ama bunun bir biçimi olduğu açıklık kazanıyor. Ama hala ithal projelerden, Komüntern'in o dönem ürettiği formülasyonlardan öteye geçemedik. Dünya solunun ve bizim önemli sorunlarımızdan biri budur. Kendini bulma, kendisi olma, kendi özgünlüklerini, zenginliklerini katma noktasında ciddi handikaplarımız var.

Bu gün eskisi gibi bir sosyalizm modeliyle topluma gidemeyeceğimiz açıktır. Mevcut deneyimleri tekrar

edemeyiz. Bırakın bizi, iddia ediyoruz, bugün Rusya'da bile sosyalizm kurulsu asla dünkü gibi olmayacaktır. Çin'de, Arnavutluk'ta keza öyle. Şimdi Arnavutluk'ta sosyalizm kurulsu dünkü gibi olmasına imkan var mı? Mümkün mü bu? Ya da söz gelimi Yunanistan'da sosyalizm kurulsu, mesela kolhozlar olacak mı? NEP olacak mı? Ya da Çin'deki gibi "Kültür Devrimi" olabilir mi? vs. vs... Elbette bu deneyimleri toptancı bir mantıkla reddetmiyoruz. Tabii ki model alınacak, geliştirilecek sayısız deneyimler var. Doğrusuyla yanlışıyla bu bizim mirasımız. Ama bunu aşmak gibi bir yükümlülükle de karşı karşıyayız. Eğer dün Rusya'da, Çin'de, Arnavutluk'ta uygulanan tarz bugün orada dahi uygulanamayacaksa, orası için bile yeni bir projeye gerek var neden yeni bir arayışa yönelme cüreti göstermeyelim! Neden yeni bir proje çizmeyelim! 21.yüzyılda M-L'İ yeni bir düzeyden neden üretmeyelim! M-L'nin asıl ruhu da bu olumlu kopuşmalar ve sıçramalar diyalektiği değil midir! Ama hala kırklı model kafa yapısıyla bugünün dünyasına seçenek olunabileceği düşünülüyorsa dogmatizmden ve taşra muhafazakarlığından çekeceğimiz var demektir.

Artık, bugünün dünyasını anlamlandıracak, bugünün maddi verilerinden hareket edecek, tüm bunlara alternatif oluşturacak ve geleceği biçimlendirecek olan bir sosyalizm projesine ihtiyacımız var. Bu sosyalizm projesi sadece genel geçer öğeleri sıralamaktan müteşekkil olmamalıdır. Günümüz dünyanın tüm sorunlarına son derece somut ve detaylandırılmış çözümler sunabilmeliyiz. Belki dün bu yapılamadı, yapılmasının koşulları yoktu, ama bugün bu koşullar var. Dün bu konularda bir çerçeve çizildiyse, bugün bu çerçevenin içine renkli bir fotoğraf karesi yerleştirebilmeliyiz.

Kısacası, bu sosyalizm projesiyle ütopyasını yitirmiş insanlara yeni ve dinamik bir ütopya kazandıracaktır. Onları yeni ufuklara kazandıracak olan, hülyalı insanlar haline getirecek olan budur. 21.yüzyıla bununla söz söylenecektir, bununla dövüşülecektir! Yazımızın başlarında da değindiğimiz gibi bunu oturarak çözmeyeceğiz. Eylemsel bir yürüyüş halinde gerçekleştireceğiz. Ütopyamız "silahlı ütopya" olmalıdır/olacaktır.

Küreselleşmenin sosyalizm anlamında dayattığı sorun budur. Ya bunu başaracağız ya da küreselleşme cehennemini, barbarlığını yaşamaya devam edeceğiz. Bu tam bir barbarlık süreci. Yıllar önce Rosa Lüksemburg "Ya Sosyalizm, Ya Barbarlık!" diyordu. Hayır sevgili Rosa Hayır"Ya Sosyalizm!" diyeceğiz. Barbarlığı yaşıyoruz çünkü. Nasıl mı?

- "dünyadaki insanların 2.6 milyarı hijyenik koşullardan yoksun; 1.1 milyarı evsiz; 1.4 milyarı içecek su bulamıyor; 0.88 milyarı sağlık hizmet-

lerinden mahrum... oysa Avrupa'da parfümlere 12 milyar dolar, ABD ve Avrupa'da kedi-köpek mamasına 17 milyar dolar harcanıyor." (7) Kedi köpekler insanlardan daha değerli Rosa.

- "insanlığın en zengin %20'si, dünyadaki tüm zenginliklerin %86'sını tüketiyor. En yoksul %20'si ise dünyadaki tüketimin sadece 1.3'ü ile yetinmek zorunda kalıyor. Verilere göre 1 milyar 300 milyon insan mutlak yoksulluk sınırının altında yaşıyor. (8)

- "Aşırı yoksulluktan her yıl dünyada 8 milyon güneyli yaşamını yitiriyor." (9)

- "358 dolar milyarderinin geliri 3 milyar nüfusa eşit." (10)

- "(...) Dünyada 800 milyon insan aç (...) her yıl 25 milyon kişi yoksullar ordusuna katılıyor." (11)

- "futbolda dönen para 44 trilyon" (12)

- "Wall-Mart firmasının toplam geliri 161 ülkeninkini aşıyor." (13) Bir firma 161 halktan nasıl daha fazla kazanabilir Rosa!

- "Her gün gezegenimizde içecek sağlıklı su bulamadıkları için 1700 çocuk ölmektedir." (14)

- "Yalnızca ABD'nin ayaküstü yenilip içilen mağazalarında tüketilen kola miktarının parasal miktarının tutarı Bangladeş halkının bir yılda eline geçenden daha çok." (15)

- "Somali'de her ay 250 bin çocuk açlıktan ölüyor." (16)

İşte küreselleşme cehenneminin sadece kimi itatistiksel ifadeleri. Böyle bir dünyada yaşıyoruz İşte. Bu gerçek anlamda bir cehennem. Oysa bir cennetin olduğunu da biliyoruz. Ama biz şimdi cennet ile cehennem arasındaki bölgede, el-araf'ta yaşıyoruz. El-araf dini inanca göre cennet ile cehennem arasında bir yerdir. Oraya ne cennetlik ve ne de cehennemlik olanlar götürülüyor. El-araf'ta olanların tek uğraşları (yani cezaları) cennet ve cehennemi seyretmektir.

İnsanlık bugün sahidan de cehennemi (küreselleşme) yaşıyor; hemen öte yanı cennet (sosyalizm) ama bunu bilmiyor. Devrimcilerde her ikisinin ortasında, yani el-araf'ta yaşıyor. İkisini de görüyorlar. Bu iki ortamdan yani cehennemden ve el-araf'tan kurtulmanın tek yolu, el-araf'takilerin cehennemdekilere cennetin varlığını somutlamalarıyla mümkündür. Yani onları cennetin varlığına ikna etmekle... İşte bu, sözünü ettiğimiz yeni bir sosyalizm projesi demektir. (bu konuyu ileriki yazılarda etraflıca irdedeceğiz)

BÖLGE DEVRİMİ

Doğu Blok'unun yıkılmasıyla tartışılması gereken bir sorun da devrim olgusudur. Devrim sorununu programsal, örgütsel, askeri ve coğrafik olarak yeniden analiz etmek gerekiyor. Aksi taktirde yeni döneme uygun devrimci karşılıklar oluşturulamaz.

Bugün devrim anlayışını çok farklı bir düzeyden

kurmak zorundayız. Bunun değişen dünya tablosu ve yeni olanaklarla direkt ilgisi var. Herşeyden önce şunu söyleyelim; dünün ' ikili iktidar' şartlarında, bu çelişkinin, bu denklemin sağladığı nesnel avantajlar ortamında devrim yapma olanağına sahip belirli ülkeler bugün artık tek başına devrim yapabilme olanaklarını yitirdiler gibi. Uruguay, Paraguay Kostarika, Honduras, Togo, Sierra Leone, Umman vb. kategorideki kimi ülkeler salt kendi başlarına bu işin altından kalkamazlar. Anladığımız anlamda bir devrim yapsalar dahi iktidarı ayakta tutmaları çok güç. Bu fizik kuvvetlerle ilgili bir sorun. Faraza Uruguay'da devrim yapıldığını düşünelim, 3 milyon nüfuslu, Konya ili kadar coğrafyası, ekonomik kaynakları vs. cüzi bir Uruguay emperyalizm karşısında ne kadar direnebilir ki? ABD'nin tek bir savaş gemisi bile Uruguay'ın altını üstüne getirmeye yeter. Hatta ambargoyla bile istediği sonuca ulaşabilmesi mümkün. (Örneğin 1983'te bir karayipler ülkesi olan Grenada'ya ABD'nin müdahalesi çok tipik. Grenada'nın binbeşyüz askeri var, ABD ikibin kişiyle girip istediğini elde ediyor. Bu karikatür bir örnek gibi görünüyor ama hiçte öyle değil. Otuz milyonluk nüfusu, bir milyonluk ordusu, ekonomik kaynakları güçlü, geniş bir coğrafyaya sahip orta gelişmişlikteki bir Irak'ın dahi hali ortada!)

Söylediklerimizin "iradesizlik" biçiminde yaftalanmaması için hemen belirtelim, bu gibi ülkelerde mutlaka devrimci mücadeleler verilmelidir/verilecektir. Fakat asıl değinmek istediğimiz nokta, bu verili durumdan daha başka olanakların açığa çıkarılmasını sağlamaktır. Yoksa bu tür ülkelerin durumuna ilişkin Lenin'in de benzer bir yaklaşımı var.Meesela 1916 İrlanda ayaklanmasına dair bu tür şeyler söyler. "Onlar şanssız bir halk"der.

Peki ne yapmak gerekiyor? Bizce bu durum, sözünü ettiğimiz ülkelerin kaderinin bölge devrimine, yahut bölgedeki başat ülkelerin devrimine bağlı hale geldiğini gösteriyor. Uruguay tek başına yetmeyebilir ama hemen yanbaşındaki Brezilya'nın düştüğünü varsayalım, bu, oradaki birçok "küçük" ülke devriminin ayakta kalması demektir ve bununla emperyalizm karşısında sonuna değin direnebilir.

Bu konuya ilginç bir örnek de Guetemala'dır. Guetemala 4 milyon nüfuslu küçük bir ülkedir. Burada devrimciler tam otuzaltı yıl gerilla savaşı yürüttüler. Yüzellibin ölü, kırkbeşbin kayıp ve binlerce sakatlanmış, evi barkı yıkılmış insan...Ülkede bütün altyapı harabeye dönmüş. Şimdi, Guetemalalı devrimciler salt "reformist" insanlar olduğu için mi orada iktidar alınamadı. Yahut bunlar çok mu "kötü" insanlardı ki uzlaşmayı tercih ettiler (uzlaşmayı doğru görüp-görmediğimiz ayrı bir konu). Otuzaltı yıl kıran-kırana savaşmış insanların salt öznel niyetlerinin durumu belirlemediğine inanıyoruz. Ortada

çok nesnel başka nedenler var. Bu da, tartıştığımız konunun kendisiyle ilgilidir. Bugün belli kategorideki ülkelerin yek başlarına muvaffak olamayacakalarını iddia ediyoruz. Çıkış noktası bölgesel devrimdir. Yahut bölgedeki başat bir ülke ile senkronize mücadele.

Bölgesel devrim fikri daha kütleli ve büyük düşünmenin adımdır. Bu hem maddi açıdan ve hem de dünya görüşümüz açısından ciddi önem arz ediyor. Marks ve Lenin devrimci çabalarının büyük bir bölümünü "kıtasal devrim" anlayışına yoğunlaştırdılar. Hiç bir zaman kütleli ve büyük düşünmekten imtina etmediler.

Kuşkusuz Bölge Devrimi anlayışı yeni birşey değil. Dünyanın çeşitli yerlerinde devrimciler bu konuda çok somut ve ileri adımlar attılar. Bu konuda ileri bir düzeye sahip yerlerden biri Latin Amerika'dır. 19.yüzyıldaki bağımsızlık savaşlarında ve devrimci önderlerde somutlanan "Latin Amerikalılık" anlayışı her dönem diri bir unsur olarak yaşadı.

Özellikle 1960'lardan sonra Latin Amerika'da bölge devriminin bazı organları oluşturularak somut pratiklere girildi. 1967'de kurulan OLAS (Latin Amerika Dayanışma Örgütü) bölgesel devrimin organlarından biri olarak oluşturuldu. Bunun yanında, belki de bu anlayışın en güzel yansıması Latin Amerika gerilla hareketlerindeki karma savaşçı yapısıdır. Hemen her ülkeden insanlar aynı yerde birlikte savaşmayı kültür haline getirmişler.

Yine, Çe'nin Boliviya çıkarması bölgesel devrim açısından önemli bir adımdır. Genellikle Che'nin Boliviya'da devrim amacıyla oraya gittiği gibi yanlış bir kavrayış var. Che Boliviya'ya, Boliviya'da devrim yapmaktan öte oraya kıta gerillasını örgütlemek amacıyla gitti. Boliviya bir üs, bir cephe gerisi olarak düşünülüyor. Boliviya çok bilinçli seçilmiştir. Dikkat edilirse beş kıta ülkesi ile sınırı olan bir ülkedir. Tam kilit bir yer. Zaten Boliviya'ya gitmeden önce çevre ülkelerde de çeşitli altyapı hazırlıkları yapıyorla. Fakat erken deşifre edilmeleri tüm hesapları değiştirdi.

Latin Amerika'da bu yönlü düşünme ve hareket etme tarzı devam ediyor. En son, Japon Elçiliği'ni basan MRTA hareketi, bu eylemden sonra başka ülkede işgal ettiği bir TV istasyonunun ekranlarından amaçlarının kıta gerillasını örgütlemek olduğunu deklare etti. Bunlar önemli işaretlerdir. Not edilmesi gerekiyor.

En son Koliombiyalı FARC da bir deklarasyon yayınlarak tüm bölge örgütlerini, sendikalarını vs. ortak mücadele organları oluşturmaya çağırdı.

Bölgesel devrim anlayışının olduğu diğer bir alan Afrikadır. Emperyalizm tarafından parçalanmış türedi devletlere bölünmüş Afrika toprağının devrimcileri Afrika'nın büyük ölçüde tek kader olduğunu çok

iyi biliyorlar. Kendilerini emperyalizmin çizdiği sınırlarla sınırlamaları beklenemez de.

Afrika halkının devrimci önderleri bu gerçeğin bilinciyle hareket etmişlerdir. A.Cabral, P.Lumuba, K.Nkrumah gibi önderler kuşağı kıtasal devrim mücadelesi için teorik ve pratik anlamda büyük çabalar yürüttüler.

Afrika'da da "Afrika Birliği" gibi bölgesel mücadele organları oluşturuldu.

Geliyoruz kendi bölgemize; Ortadoğu'ya. Bölge devriminin kimi dinamiklerini Ortadoğu'nun tarih mutfağında bulmak mümkün. Kritik dönemlerde Ortadoğu halklarının birlikte mücadele ettiklerini gösteren belirgin örnekler var. Asur'a karşı Med'lerin isyanı bölge halklarının ortak eylemidir. Üçyüzyıl süren Haçlı işgaline karşı verilen mücadele Ortadoğu halklarının ortak mücadelesidir. Selehaddin Eyyubu'nin (Kürttür) komutasında oluşturulan ve Haçlı işgalini sona erdiren ordu Ortadoğu halklarının birleşik ordusudur. Ortadoğu halkları kritik dönemlerde kollektif hareket etmişlerdir. Yine Hasan Sabbah'ın Selçuklu Türkleri'nin işgaline karşı geliştirdiği direniş İran merkezden Mısır'a değin tüm bölgeyi kapsar. Yüzaltmış yıl süren bu direniş dünyada o güne değin geliştirmiş en sistematik ve yaygın şehir gerillacılığını temsil eder. Aynı zamanda kır gerillacılığının da geliştirildiği, kurtarılmış alan esprisinin olduğu, yurtdışı üstlerinin oluşturulduğu zengin bir ekol yaratılır.

Buna benzer örnekler Ortadoğu halklarının tarih belleğinde kolay silinmeyecek izler bırakmıştır. Bugün bu cansız bir imgelem olabilir ama bölge halklarının yüreğinde böyle saklı bir tarihin olduğunu biliyoruz. Bu imgelem mutlaka canlandırılacaktır.

Nitekim 1970'li yıllarda bu imgelemin canlandığını gösteren önemli öğeler var. İran'da Halkın Fedailerini, Umman'da Dofar Hareketi ve Filistin'de çeşitli devrimci örgütler bölge devrimini savunurlar (hatta BAAS'çılık da anlayış olarak bu yönlüdür). Bunlar dikkate değer gelişmeler. Bakıyorsunuz İran'daki devrimciler gitmiş Dofar'da savaşmış, orada şehit düşmüş, Dofar'daki gitmiş Filistin'de şehit düşmüş. Bölgeselleşen devrimci yönelim bölge devletlerini hayli rahatsız eder. Öyle ki, bastırmaya giden orada birkaç yıl kalan İran Şaühünün güçleridir Dofar Hareketi'ni ezen İran Ordusu'dur.

Bu dönemde Türkiye'de Mahir Çayan önderliğindeki THKP-C'de "Ortadoğu devrimci çemberi" biçiminde bölge devrimine vurgu yapar.

PKK Hareketi'de "Ortadoğu Devrimi", "bölge federasyonlaşması" vb. argümanlarla bu konuyu fikri planda ortaya koyuyor(du).

Görüldüğü üzere bölge devrimimizin dinamikleri tarihsel arkaplanda mevcut. Bugün emperyalizmin

YDD süreci ile birlikte bölge halklarının kaderi her zamankinden daha fazla içiçe geçmiştir. Artık bugün bölge devrimi son derece bilinçli, iradi ve organik olarak örgütlenmek zorunda. Yukarıda sözünü ettiğimiz yeni bir dünya tablosu ve yeni bir proje dahilinde bölge ülkelerinin devrimcileriyle ortak bir paydada sözleşmek gerekiyor. Örneğin Ortadoğu'nun beş-altı ülkesindeki devrimcilerle biraraya gelip ortak bir komutanlık kurulabilir. Elbette bu, her ülkede aynı şeyler yapılacak anlamına gelmez. İşbölümü gereğince kimi ülkeler cephe gerisi, kimi ülkeler aktif savaş alanı, kimi ülkeler diplomasi merkezleri vs. olabilir. Ama burada bazı başat ülkeleri kilit alanlar olarak seçip mücadele etmek gerekiyor. Söz gelişi, belli bir aşamadan sonra senkronize operasyonlara giriştiğimizi düşünelim. Mesela Ortadoğu'nun dört ülkesinde aynı zamanlama ile ABD'yi vurduğumuzu ve ortak komutanlık adına sahiplendiğimizi düşünelim. Bu tarz müthiş bir fırtına yaratır. Bölge halklarının tüm dikkati bize yönelir.

Yahut bölgede ortak bir yayın kurduğumuzu ve bu yayını Arapça, Farsça, Kürtçe ve Türkçe'ye çevirip dağıttığımızı düşünelim.

Ya da bir ülkede (örneğin Kürdistan'da) karma gerilla birlikleri oluşturduğumuzu düşünelim vs.vs...

İnanın emperyalizm bu büyük girişim karşısında "kağıttan kaplan" a dönecektir.

Bölge devrimi fikri asla Kürdistan'ın kendi öz dinamikleriyle devrimini yapamayacağı anlamına gelmiyor. Aksine kendi dinamikleri üzerinden devrimini bölge halklarının devrimi ile buluşturup gücünü büyütmesi anlamına geliyor. Bu, "Birleşik Kürdistan" stratejimizin yeni bir düzeyden formüle edilmesi demektir. Aynı zamanda bu, enternasyonalizmin de yeni bir düzeye kavuşturulması demektir. "Bağımsız Kürdistan ve Birleşik Ortadoğu" stratejisi ile dönemin devrimci karşılığının oluşturulacağına inancımız tamdır. Gerekli olan da budur.

Bütün bunlara "hayal" diyebilirsiniz. Biz de, "yaşanan herşey önceden zaten hayal değil midir" diyoruz. İstedikten ve netleştikten sonra bunun başarılmayacak yanı yoktur. Biz Ortadoğuluyuz. Ortadoğu bizim. Bir avuç işbirlikçi zevat bu gerçeği değiştiremez. Onları Elbruz'lardan önümüze katıp Tanca'dan denize dökübiliriz/dökülmeliyiz.

Ortadoğu Devrimi fikri insanlarımızın yeni bir ruhla savaşmasını sağlayacaktır. Yeni ufuklara açılmaktan korkmayalım.

Yazımızı Lenin'in bir sözü ile noktalyoruz: "Rüyalarla hayat arasında bir bağ varsa herşey yolundadır."

ÖCALAN'IN ÇAĞRISI VE YENİ DÖNEM

PKK Başkanlık Konseyi'nin, Öcalan'ın "silahlı güçleri TC sınırları dışına çıkarmak" çağrısına olumlu yanıt vermesi, silahlı Kürt hareketinin yenilgisini kabul etmektir. Niyetler ne olursa olsun, Öcalan'ın çağrısı doğrultusundaki hareket şekli başka bir sonuç doğurmayacaktır.

Savaşın tarafların birgün barışmaları, silahları bırakmaları, uzlaşmaları antlaşmaları doğaldır. Ancak burada sözkonusu olan bir antlaşma, karşılıklı uzlaşma yok, Kürt hareketinin teslim olmasıdır. Türk devletinin Kürt sorunu konusunda adım atacağı doğrultusunda hiç bir ip ucu yok, hiç bir iyi niyet gösterisi yok, aksine daha da sertleşmesi, askeri çözüme ağırlık vermesi, Kürtlere ait ne varsa imha etmesi sözkonusudur. Resmi açıklamalar da pratik uygulamalarda bu doğrultudadır. Kürtlerden istenen teslim olmadır. Öcalan'a yapılan vaatler, yapılan dikteler mevcut pratik gerçeklik karşısında ne ifade edebilir, bağlayıcı ve gerçekleşme düzeyi nedir? Ciddiyeti nedir? Her Kürt barış ister, savaşın bitmesini ve demokratik bir ortamda mücadelesini siyasi alanda vermek ister, gönlümüz bunların gerçekleşmesini arzular. Niyetlerimiz ne olursa olsun, mevcut gerçeklik bunun tersidir. Türk devleti esnemez, kırılır, uzlaşmaz ya yener ya yenilir. Uzlaşma, Türk devletinin tarihinde de yok bugünkü yapısına da terstir. Çünkü demokratik bir gelenekten ve yapıdan yoksundur.

Öcalan bugünkü esir konumu ile boynuna ölüm ilmiği geçirilmiş haliyle kürtleri temsil etme konumundan uzaktır. Öcalan değil Kürtlerin özgür iradesini temsil etme, kendi özgür iradesini bile temsil etme konumundan uzaktır ve bazı dikteleri kabul etmekten başka bir seçeneği yoktur. Bu durumda Öcalan'a umut bağlamak, O'na temsil gücü ve yetkisini vermek anlaşılır bir durum değildir. Öcalan'ın yaşamını kurtarmak, bu konuda yapılması gerekeni yapmak ayrı, kürt sorununun çözmek ayrı bir konudur. Kürtler güçlü oldukça dayatma yeteneğini gösterdikçe TC'ye geri adım atırdıkça Öcalan'ın yaşamı garanti altına alınabilir. Oysa Öcalan'ın çağrısı Kürtlerin teslim olması ve sorunun çözümünün devlet inisiyatifine ve insafına bırakılması anlamına gelmektedir.

PKK Başkanlık Konseyi'nin Öcalan'ın çağrısına verdiği cevap, silahlı Kürt hareketinin yenilgisini kabul etmedir. Yenilginin kabul edilmesi iki şekilde kavranılmalıdır. Birincisi, mevcut durumu olduğu gibi gerçekliği ile kavrayıp döneme uygun mücadele hattını tutturmak, geri çekilip bir sonraki döneme hazırlanmak. İkincisi ise bir bütün olarak yenilgiyi kabul edip teslim olmaktır. Silahlı Kürt

Şeref LAL

hareketinin Kuzey Kürdistan'da bir yenilgi dönemi yaşadığı tesbitini yapmak yanlış değildir. Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesinin bu noktaya varması ve bir yenilgi dönemine girilmesinin sebepleri ve geçmişin değerlendirilmesi ayrı ve kapsamlı bir yazı konusudur. Şu kadarını belirtmek gerekir ki yenilgide PKK'nin yaptığı hataların büyük payı vardır. Yenilgiden diğer Kürt siyasi güçlerin sorumlu olmadığı anlamı çıkmaz. Bir yönüyle geçmişi değerlendirmek, hataları ortaya çıkarmak zorunludur ancak, keşke olmasaydı, olmasaydı ne olurdu, bu hataların ne kadar kaçınılmazdı, veya yenilgiden kendisine paye çıkarmaya çalışarak, biz zamanında söylemiştik şeklindeki yaklaşımlar ne kadar haklı veya haksız olursa olsun bugünkü realiteyi değiştirmeyecektir. Temel olan, bugünkü realiteyi görüp ona uygun hareket tarzının geliştirmektir. Şuna değinmeden geçemeyeceğim. Bazı köşe yazarlarının, mevcut durumu şu veya bu şekilde değerlendirme çabalarına saldırmaları, dün soldan yaptıkları saldırıları bugün sağdan başlatmaları, diğer siyasi hareketlere, "ne hakla söylüyorsunuz" "nerdeydiniz" "kim oluyorsunuz" şeklinde siyasi ve bilimsel olmayan tutum almaları, hakaretler yapmaları anlaşılır bir durum değildir. Bu köşe yazarlarına önerim, Türk devletiyle diyalog ve anlaşma için gösterdiğiniz ihtimamı diğer kürt örgütlerine göstermeleridir. Kürt örgütlerinin hatası, PKK'yi eleştirmek değil, aksine bugüne kadar PKK'nın hatalarına karşı sessiz kalarak zımnen destek olmak ve dolayısıyla hatalara ortak olmaktır. Dün çok anlam ifade eden bu eleştiriler bugün gerçeği değiştirmese de gecikmiş de olsa mutlaka gelecekte doğru bir mücadele hattını tutturmak için gereklidir ve yapılmalıdır. Hem de kapsamlı ve bilimsel bir temelde. PKK yandaşları ve yazarları, bu eleştirilere yeriz tepki göstereceklerine kapsamlı bir özeleştiri yapmaları daha anlamlı ve gelecek için daha yararlı olacaktır.

Öcalan, "silahlı güçler sınırların dışına çıkmalıdır" diyor. Nereye çıkmalıdır bu güçler? Kim bu silahlı güçleri topraklarında kabul edebilir. Kendi ülkelerinde barındırılmayan bu güçleri kim kabul edebilir. İkincisi, Dünya çapında kürt avını sürdüren TC bu silahlı güçlere karşı, Güney Kürdistan'da bugüne kadar sürdürdüğü gibi operasyonlarını sürdürmeyecek mi?

Öyle görünüyor ki, geri çekilecek silahlı birlikler, Güneyli güçlerle bir anlaşmaya varmadan onlara rağmen Güney Kürdistan'a çekilecekler ve bu durum Türkiye'nin yeni provakasyonlarına zemin hazırlayacaktır. Türkiye sadece Kuzey

Kürdistan'daki mücadeleden değil aynı zamanda Güney Kürdistan'da kürtlerin bir mevzi tutmalarından ve bu kesimde federe bir devletin kurulmasından da rahatsızdır ve her fırsatta Güney Kürdistan'a askeri ve siyasi müdahalelerde bulunmakta bu bir devletin kurulmasının önünü kesmek engellemek istemektedir. PKK'nin güneye çekilmesi, bu güne kadar olduğu gibi bundan sonra da müdahale zemini yaratacaktır. Bu saldırılara uluslararası destek de bulacaktır. Güneyli güçlere, topraklarından Türkiye'ye yönelik saldırıları durdurması, durdurmazsa müdahale edeceği şeklinde dayatmalarda bulunacak, PKK'ye de el altından antlaşmaya uymalarını ve Türkiye sınırları dışına çıkmalarını, hatta bir savaş halinde her iki tarafa destek vererek savaşı sürdürmelerini teşvik etmeye çalışacak, ve böylece güney de bugüne kadar olduğu gibi bir belirsizlik ve kaos yaratarak, amacına ulaşmaya çalışacaktır. Hatta PKK ile güvenilir bir ilişki yakalarsa, PKK aracılığı ile güneyde hakim olmaya, Musul ve Kerkük hayallerini gerçekleştirmeyi ve Irakla federasyonu savunan güneyli güçler devre dışı bırakılarak Türkiye ile federasyon tartışmalarını gündeme sokmaya çalışacaklardır.

Türkiye'nin sınırları dışına çıkan silahlı güçlerin misyonları bitmiş demektir. Siyasi motivasyonunu yitiren silahlı güçler ya tasfiye olur ya da çeteleşeceklerdir. Motivasyonunu, misyonunu yitirmiş binlerce silahlı kişinin birarada uzun süre kalması birçok tehlikeyi birlikte getirir. Ayrıca bu silahlı güçlerden yararlanmak isteyen uluslararası ve bölgesel güçlerin de boş durmayacağını hesaplamak gerekir.

Silahlı güçlerin sınırların dışına çıkması ve mücadelenin siyasi alana kaydırılması çağrısından anlaşılıyor ki, silahlı güçlerin sınırların dışına çıkmasını silahsızlanma aşaması takip edecektir. PKK Güney Kürdistan'da kendisine nasıl rol biçecek, nasıl varlığını sürdürecektir belirsizdir. Ancak Kuzey Kürdistan'da geri çekilme ardından silahsızlanma, daha sonra da pişmanlık yasası ile birlikte teslim olma çağrıları yapılacak, sürecin gidişatı böyledir. Deniyor ki, siyasi mücadele alanına ağırlık verilmelidir. Anlamaya çalışıyorum, siyasi mücadelenin önü açık mıydı veya bugünden itibaren açılacak mı? Kürtler veya Türkiye demokratik muhalefeti örgütlenme hakkına sahip olacak mı? Siyasal alanda legal çalışmadan anladığımız örgütlenme hakkının yasal güvencelere kavuşturulmasıdır. Türkiye'de bu olanak var mıdır? Türkiye'de kürtler ve sol hareketler hiç bir zaman örgütlenme özgürlüğüne

sahip olamadılar ve illegal çalışmak zorunda kaldılar. Silahlı mücadele bu nedenle gündeme geldi ve siyasi mücadelenin önünü açmak içindi. Silahlı mücadele siyasi mücadelenin en üst biçimde sürdürülmesidir deniyor ki, doğru bir tespittir. Dün olduğu gibi bugünde Türkiye’de siyasi mücadelenin önü tıkalıdır ve Kürtler kendilerini siyasi alanda ifade edemiyorlar. Yasalar ve pratik uygulamalar buna el vermiyor. O halde geri çekilme, silahlı güçleri tasfiye ederek siyasi alanda yoğunlaşma çağrılarının anlamı teslimiyetten başka ne olabilir. Askeri alandaki mücadeleyi kaybedenlere siyasi kazanımlar temelinde bazı hakların verileceği dünyanın neresinde görülmüştür. Filistin veya Güney Afrika örnekleri veriliyor ki hiç bir benzerliği yoktur. Her iki ülkede savaşılan tarafların karşılıklı anlaşmaları sözkonusudur. Güney Afrika’da siyahlar iktidar olurken Filistin’de FKÖ özerk bir yönetime ve giderek bir devlete kavuşmaktadır. Buralarda savaşılan güçlerin tavizleri vardır. Ama bu tavizler karşılıklıdır. Barışın sağlanması için Kürtler de elbetteki taviz vereceklerdir. Ama bu tavizler karşılıklı olmalıdır ve bu barış Kürtlerin teslimiyeti temelinde olmamalıdır. Kürtlerin asgari düzeyde talepleri karşılanmalıdır. Oysa Türk militarit güçleri zafer naralarıyla Kürtleri imha ve inkar politikalarından vazgeçmiş değillerdir ve “tek ulus, tek dil, tek devlet, tek bayrak” nidaları atmaktadırlar. Kürtler bu anlayış içinde kendilerini nasıl özgürce ifade edebilirler. “Türklerin alt kolu, veya farklı kökenden türkler” şeklinde zorlamalarla gerçeklerin üstü örtülerek, kendi kimliklerimizi bastırarak kendimizi siyasi alanda nasıl ifade edebiliriz. Bu tür cilalamalar kendimizi kandırmaktan başka bir işe yaramaz. Gerçekleri olduğu gibi kabul edelim. Bugünkü sistem içinde Kürtlerin ve Türkiye sosyalist güçlerin kendilerini ifade etmenin yasal dayanakları yoktur ve siyasi alanda yoğunlaşma çağrıları da bu itibarla anlamsızlaşmaktadır. Bu güçler zaten bu alanda yoğun bir çaba içindedirler. Her küçük fırsatı bile büyük bedeller ödeyerek kullanmaya çalışmaktadırlar. Bugün silahlı mücadeleye karşı olan birçok sosyalist veya kürt partisi kapatılmaktadır. Bu durumda gerillanın silahını bırakıp siyasi alanda çalışması nasıl olanaklı olacaktır. Bağımsız bir Kürdistan için savaşılan güçlerin gelip legal alanda türkçülüğü savunması nasıl mümkün olacak, hangi mantıksal gelişme ile izah edilebilir. Kaldı ki direniş gücünü ve motivasyonunu yitirenlerin siyasi alanda yoğunlaşmaları da mümkün olmayacaktır. Böyle bir ruh hali direnişçilere hakim olursa hızla teslimiyete

götürür.

Deniyor ki Türkiye’nin demokratikleşmesinin önünü açalım. Mücadelemizin amacı da Türkiye’nin demokratikleşmesini sağlamaktır. Bu nedenle, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin Türkiye’nin demokratikleşmesinin önünü tıkadığı iddiası kocaman bir yalandır. Türkiye demokratikleşecekse halkın temel taleplerini gözönünde tutmalıdır bu doğrultuda adımlar atmalıdır. Halkla uzlaşmasını bilmeyen bir devlet demokratikleşemez. Kürt halkını inkâr eden bir devlet demokratikleşemez. Halkla uzlaşmak bütünleşmek derin ve kutsal devlete bir leke, bir zaafiyet olarak görenler demokratikleşemez. Kürt halkı taleplerinden vazgeçsin, hak arama mücadelesinden vazgeçsin ki devlet bazı hakları tanısın anlayışı sakattır. Bu devlet demokratikleşecekse önünde hiçbir engel yoktur kürtlerden sadece destek görür. Kürt hareketinin teslim olmasıyla veya geri çekilmesiyle bu devlet demokratikleşmez. Aksine daha da gericileşir, saldırganlaşır. Tarihte hep böyle olmuştur ve toplumların gelişme yasaları da böyle olacağını öngörür. Her silahlı ayaklanmasının bastırılmasından sonra koyu bir gericilik dönemi gelmiştir. Bizim yakın tarihimizde de her kürt ayaklanması bastırıldıktan sonra korkunç bir baskı dönemi, türkleştirme ve asimilasyon dönemi yaşanmıştır. Kürtçe konuşma yasaklanmış, yatılı bölge okulları yaygınlaştırılmış, köylüler şehirlere inemez olmuş, karakollar yaygınlaştırılmış, jandarma baskıları yoğunlaşmış, Türkleştirmenin birer aracı olarak halk evleri, kurslar, eğlenceler, kampanyalar başlatılmıştır. Şu anda Kürdistan’da hızlandırılan uygulamalar bu yönlüdür. Irkçı uygulamalar Kürdistan’da yaygınlaştırılmış, MHP Türkiye’de iktidara getirilmiştir. “Doğu’nun makus talihini yeneceğiz” derken Kürdistanı türk dünyasına katacağız demek isteniyor. Türk devletinin giderek gericileştiği bir dönemde, Türkiye’nin demokratikleşeceğini söylemek, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin demokratikleşme önünde engel olduğunu söylemek, en azından kendini halkı kandırmaktır ve gericileşmeye hizmettir.

Türkiye terör örgütünü muhatap almaz deniyor. Türkiye’nin demokratikleşmesi için ille de bir örgütü muhatap alması gerekmez, halkı muhatap alsın. Onu da yapamıyorsa kendi parlamentosunda gerekli değişiklikleri yapsın, kürtlerin ulusal kimliğini ve haklarına saygılı yasal düzenlemeler yapsın.

Kürt hareketi bir yenilgi sürecini yaşadığı doğrudur. Ancak teslim olacak kadar da çaresiz

değildirler. Savaşın toplumda yarattığı tahribatlar, toplumun değişen yapısı, yükselen barış talebi gözönünde tutularak yeni bir mücadele hattı belirlenebilir, geri çekilmeler olabilir, kitle çalışmaları diplomatik faaliyet öne çıkarılabilir, iç ve dış ittifaklar güçlendirilerek yeni döneme hazırlanabilir. Kürt hareketleri özellikle de PKK geçmişteki hatalarından köklü bir özelleştirme ile arınarak yeni politikalar geliştirerek mücadeleyi geliştirebilirler. Kürt hareketi eski hatalarından arınırsa, değişen uluslararası ve bölgesel koşullara göre yeniden yapılanırsa, daha güçlü bir çıkış yapma şansına sahiptir. “Yenilen yanlışlardır” sözü doğru da olsa birşey ifade etmez. Doğruların öne çıkarılması hakim kılınması gerekir. Yenilginin faturasını doğurular da ödemektedir, hepimizin yenilgisidir. Mücadele tek bir seyir izlemez, inişli çıkışlı ileri atılmalar, geri çekimleri içerir. Türkiye gerçek bir demokrasiye kavuşmadıkça, Kürdistan’da hiçbir zaman politik bir zafer kazanamaz, daha güçlü isyanları gündeminde tutmak zorundadır. Türkiye’nin gerçek bir demokratik yapıya kavuşması ise Türkiye cumhuriyetinin sınırları içinde yaşayan herkesin kazancı ve zaferi olacaktır. Türkiye Kürdistan halkına teslimiyeti dayattığı sürece, Kürdistan halkının buna karşı koyuşu toplumsal bir yasadır. Bu yasaya uygun tavır geliştirenler politika yapanlar kazanır.

Sonuç olarak

Barışa evet, teslimiyete hayır.

Barışın sağlanmasının asgari koşulları, Kürtlerin asgari taleplerinin gözönünde tutulmasıdır. Kürtler ayrı bir ulustur, türk ulusunun alt kolları değildir. Dilleri Türkçe değil, Kürtçedir. Kürtler kendi emeklerini ve doğal zenginliklerini kendi gelecekleri için kullanmak istiyorlar, Türk sanayisinin bir iç pazarı olmaktan çıkıp sanayileşmiş bir toplum olmak istiyorlar. Kürtler politik olarak örgütlenmek, kendi topraklarında iktidar olmak istiyorlar. Kürtler demokratik bir Türkiye’de birlikte yaşamaya evet diyor ama anti demokratik militarist, Türk ırkçılarının iktidar olduğu bir Türkiye’den ayrılmak istiyorlar. Bunlar çıplak gerçeklerdir barışın sağlanmasında mutlaka gözönünde tutulması gereken temel prensiplerdir. Bu temelde bir barışa evet, Türk ve Kürt halkının birlikte kazanacağı bir barışa evet. Zorlama barışa türkleştirmeye hayır.

Türk devleti Kürt sorununu bu temelde demokratik bir yöntemle siyasi bir çözüme kavuşturma doğrultusunda hiç bir ipucu vermezken, resmi açıklamalar ve pratik uygulamalar

tam tersi bir süreci başlatırken, teslim ol çağrılarını ayyuka çıkarken hangi barıştan söz edilebilir. Militarist türk güçleri, “savaşta kazandıklarımızı barışta vermeyiz” havasındadırlar ve toplumda intikam duygularını körükleyerek barışın önüne büyük bir set oluşturmaktadırlar. Türk devletinin ufakta olsa bazı adımlar atmaktadır deniyor, görmek ve inanmak istiyoruz, ama hiç böyle bir adım göremiyoruz, zorlama yorumlarla kendimizi kandırmamızın anlamı ve yararı da yoktur. Türkiye’nin demokratikleşmesi ve kürt sorununu demokratik yöntemlerle siyasi bir çözüm alanına sokabilecek kadar demokratikleşmesi, iki halkın özgür bir şekilde kendini ifade edebileceği ve birlikte yaşayabileceği demokratik bir zemin yakalayabilmesi, bir dizi radikal değişiklik gerektiriyor. Yasal, toplumsal, kültürel, ekonomik bir dizi değişiklik yapılmadan, türkiyenin gerçek bir demokratikleşenden söz edilemez. İkincisi demokratikleşme kendi başına kürt sorununu çözmez. 1960 darbesi Türkiye’de kısmi demokratikleşmeye yol açtı ancak Kürdistan’da koyu bir ulusal baskıyı gündeme getirdi. Birçok demokratik ülke başka uluslara ulusal baskı uygulamaktadırlar. Dolayısıyla kürt sorunu salt bir demokratikleşme sorunu değildir. Demokratikleşme kürt sorununun tartışılması ve doğru çözümün bulunmasının ön koşullarını yaratır ve iki halkın birlikte yaşayabilme zeminini yaratır ve bu temelde çözümler üretir.

Türkiye sorunun çözümü doğrultusunda bir çaba içine girmediği tek taraflı çabalarla sonuç almak mümkün değildir. Silahlar susturulup ağızlara da kilit vurulursa bu teslimiyettir ki Kürtler bu teslimiyeti kabul etmeyecektir. Türk militarist güçleri Kürt halkına bunu dayatmaktadırlar. Kürtleri MHP’lileştirme çabası içindedir ve barıştan anladığı budur.

Türkiye ve Kürdistan demokrasi güçlerinin önündeki temel görev, yığınlığa düşmeden, teslimiyeti redetmek, sürecin zorluklarını kavrayarak, değişen dünya ve ülke gerçekliğinden hareketle, gerçek bir barış ve demokrasiye ulaşmak için mücadele etmektir.

ULUSAL KURTULUŞ HAREKETİ NEREYE GÖTÜRÜLÜYOR?

Ulusal kurtuluş hareketi, en zor ve en hassas döneme girmiş bulunuyor. Başından itibaren takip edilen yanlış politikalar sonucu, sorun adım-adım bu güne getirildi. Sorunun büyüklüğü ve ağırlığına ilişkin oluşturulan ve geliştirilen bilinçle, örgütlülükle ve belli analizlerle oluşturulmuş siyasi projelerle işe başlanılmadı. Her şeyin çözümü pratik dayatmalarda arandı. Meseleye hakim olabilecek ve gittikçe kalıcı kurumlaşmaya yol açabilecek bir örgütlülük yaratılmadı; içine girilen ilişkiler yumağı çerçevesinde mücadeleyi gerçekten kucaqlayabilecek bir örgütlülük zaten yaratılamazdı. Bir takım saplantılarla, tarihi tecrübeler dikkate alınmadan ve hiç bir şekilde ders alınmaya yeltenmeden, halk ve mücadele gerçekliği gözönünde tutulmadan yürütülmeye çalışan ulusal kurtuluş hareketi derinlemesine bir gelişme sağlayamadan, handikaplarını çığ gibi büyütürken bu aşamaya getirildi. Her şeyin miladı, bir örgüte hatta bir şahısa bağlandı. Sonuçta, dava, kendisini bir adım geriden takip eden hatalar ve zaaf lar bütünselliğinin altında ezilmeye terk edildi. 1992'den beri gözlenen zayıflama ve gerileme bugün artık kaygı verici bir konuma gelmiştir.

Gelinen aşamada artık kapsamlı, ama derinlemesine değerlendirmelerin yapılması ulusal kurtuluş hareketinin bekası için son derece gerekli ve zorunludur. Hala bir çok nedenden, güven vermeyen ortam ve zeminlerin varlığından dolayı, söylenmesi ve tartışılması kesinkes gerekli olan sorunların ve konuların ele alınmaması bizi toplu olarak olumsuz bir konuma, hata ve zaaf ların zım men ortağı durumuna düşürmüştür. Bu bağlamda şu söylenebilir; bu kadar hata ve zaaf, PKK'ye "muhalif" olan siyasi yapıların, bir anlamda "sorum suzluk"larından kaynaklanmıştır. Silahın da kullanıldığı her türlü şiddet yöntemiyle susturulan bir muhalefetin elbette rolünü oynaması beklenemezdi. Ancak; her şeye rağmen, PKK'nin mücadeleye ve aynı zamanda kendisine de zarar veren caydırıcı yöntem ve tutumlarına karşın, doğruları siyasi güç olmayla bütünleştirerek gerekli olan muhalefet etme misyonu yerine getirilebilirdi. Gittikçe güç kazanan bir "muhaliflik", söskonusu olmadığı için, zayıflamış ve güç kaybetmiş bir "muhalefet" siyaset alanında kendisinden bekleneni verememiştir. Şayet bu durumu özetlersek, şu söylenebilir; 1- PKK, silahlı mücadelede kazandığı avantajları başından itibaren kendi dışındaki siyasi örgüt ve partilere karşı kullanarak onların muhalefet etme konumlarına son vermeye çalışmıştır, 2- Sözkonusu örgüt ve partiler, silahlı mücadeleye girişemediklerinden dolayı, gerilla savaşının yarattığı etkiler altında gelişme gösteren yurtsever cereyandan istenilen gücü alamadılar. Silahı kullananın etkisi daha fazla olduğundan, asıl güçlenen silahı kullanan olmuştur. Böylece, muhalefet etme gücünü kendisinde bulamayan örgüt ve partiler, PKK'nin sebep olduğu

Mehmet MÜFİT

hata ve zaafaların önüne geçememişlerdir. Bu durum, Kürt Halkı'nın mücadele dinamiklerinin daha çok tahribatına ve yıpranmasına yol açmıştır.

Silahlı ulusal kurtuluş hareketi sürecinde yaşanan esas tahribat, sömürgeci rejime karşı verilen mücadelede ortaya çıkmamıştır. Halk saflarında, iç ilişkilerinde asıl tahribat yaşanmıştır. Bu tahribat, A.Öcalan'ın 2 Ağustos 1999 tarihinde, bulunduğu cezaevinden kamuoyuna yaptığı açıklamayla daha da boyutlanabilir. PKK'yi 1 Eylül'den itibaren "silahlı mücadeleye son vermeye" ve silahlı güçlerini Türkiye'nin devlet "sınırları dışına çıkarmaya" çağıran A.Öcalan, "yeni bir diyalog ve uzlaşma aşamasının gelişeceğine" inandığı için bu çağrıyı yaptığını açıklamıştır. Bu çağrı, kaçırılarak Türk devletine teslim edildiğinden beri olayı gerekli düzeyde takip edemeyen ve olası muhtemel gelişmeleri göremeyenler açısından, büyük kaygı ve şaşkınlığa neden oldu. Sömürgeci devlet, elinde esir tuttuğu PKK "başkanı"nı, Kürt halkına ve mücadelesine karşı her türlü yöntemi deneyerek kullanmaya çalışacağını görmek gerekir. Kürt halkına karşı eşine ender ratlanan büyük bir vahşet ve barbarlıkla sömürge savaşı yürüten Türk ordusu genel kurmayının avuçları içinde bulunan A.Öcalan'ın, bu ve benzeri açıklamalar yapması bir çok kişi ve siyasi çevrelerce bekleniliyordu. Sömürgeci rejimin, ele geçirdiği fırsatı ve avantajı, Kürt halkına ve onun ulusal kurtuluş savaşına karşı kullanmaya çalışacağı belliydi. Bazılarının beyhude ve temelsiz beklentilerinin aksine, faşist devlet, A.Öcalan'la masaya oturmak ve Kürt halkının bir takım demokratik haklarını tanımak için onu ele geçirmemiştir, aksine; ulusal kurtuluş hareketini bitirmek ve bir daha ayağa kalkmasının koşullarını ortadan kaldırmak için var olan düzeyde savaş yürütmüştür.

Bu bakıma, belli yurtsever kesimlerin kendilerini kandırmaya ve teselli etmeye çalışmaları boşunadır. Gerçekler cepheden görülmelidir ve açıkça kabullenilmelidir. Bu yapılmadığı sürece, ne gibi ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğu anlaşılabilir. Bir çok kesim gerçeği kabullenmediğinden bolca teselli teorileri ve yorumları yapmaktadırlar. Böylece dikkatler dağıtılmakta, bilinçler köreltilmektedir. Serpilen ölü toprağı, yağcılıklarına ve dalkavukluklarına iğrenç bir şekilde devam eden sözde "aydın sorumluluğu"nu yerine getirmeye çalışanlarca katmerleştiriliyor. Soruna, söylenenlere ve sürece eleştirel bakmak, yakınlaşmak yok. Adeta hipnotize edilmiş kafalar ne denilirse onu tekrarlamaya ve aklamaya çalışıyorlar. Fikir yok, tartışma yok, sadece tekrar ve yağcılık var. Hep aptalca övgü yapılıyor, eleştiriye rastlamak mümkün değil; böylece hizmet verdiklerine kendilerini ikna etmişler. Eleştirinin olmadığı yerde samimiyet olmaz.

Oysa ki; esir koşullarda yapılan sözkonusu çağrının

ele alınması öncelikle meseleye eleştirel yaklaşmakla mümkündür. Sorunun tartışılması eleştiriden geçer. Çağrının tartışılmadan kabullenilmesini, hiç kimse, yüreği gibi ülkeside yanan yurtsever Kürtten bekleyemez. Türk savaş kurmayının bütün bu gelişmelerdeki rolünü, Kürtler ve siyasi partileri, özellikle PKK, tartışmak zorundadır. Çünkü görüldüğü kadaryla, ulusal ve uluslararası siyasi koşullar, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin işini kolaylaştıracak, barış ortamını gerçekleştirecek ve geçici de olsa bir çözüme yol açabilecek elverişli konumda değildir. Geçmiş yıllarda da bir çok gereksiz ve temelsiz beklentiler içine girildi. Böylece doğru ve mücadeleyi geliştirecek politikaların yapılması engellendi. Beklentilerin, gerçekte bir oyalama taktiği olduğu ortaya çıktı. Özellikle 1992 yılının başından itibaren dikkat edildiğinde, süren gerilla mücadelesine ve direnişe rağmen, bugüne uzanan dönemde PKK'nin politikasına hakim hale getirilen esas yan, devletin masaya oturmak için adım atacağı beklentisi olmuştur. Sonuçta ne oldu? Hangi beklentiye cevap verildi? Belli ki yaşananlar tecrübe haline getirilerek bilince çıkarılmamıştır. Gerçi bu gün ortaya çıkan gelişmelerin ve Kürt halkına yaşatılmak istenilen sürecin tecrübe ve bilinç dinlediği yok. A.Öcalan'ın çağrısı, "Kürt Sorunu"nu koşullandıran, onu atmosferinde boğan Balkanlar, Kafkaslar ve en önemlisi Ortadoğu'daki gelişmelerdeki belirsizliklerin devam ettiği ve yeni çatışmaların meydana geldiği bir ortamda yapılmıştır. Türkiye'nin ve Kürdistan sorununun içinden geçtiği koşullar iç ve dış şartlar gözönünde bulunulmaksızın, barış ve demokrasi meselesinde bir çok şey yıllardır tekrarlanmaktadır. Temel yanlış da buradan kaynaklanmaktadır. Tespit yapma adına yazılan ve söylenenler genellikle temenniler, istekler ve gereksiz yakınmaları aşmamaktadır.

İÇ VE DIŞ ŞARTLAR BARIŞ İÇİN MÜSAİTMİ?

Türkiye'yi çevreleyen ve saran bölge sorunlarına kısaca bir göz atalım: Balkanlarda oldukça kanlı ulusal çatışmalar meydana geldi ve düşmanlıklar o kadar derinleşti, henüz bu durumun nerede biteceği açık değildir.; belirsizlik devam ediyor ve yeni çatışmalar meydana gelebilir. Balkanlar sorununu kendi sorunu olarak kabul eden Birleşik Avrupa,bütün ağırlığına ve çabasına rağmen meselenin üstesinden gelememiştir. Oldukça karmaşık ve iç-içe geçmiş olan sorunların çözümü belli bir itikrara ulaştırılmadan, Türkiye'nin demokratikleştirilmesi ve "Kürt Sorunu"nun çözümünde Birleşik Avrupa pratik adımlar atamaz. Dikkat edilirse, Türkiye eleştirilmekte ama, hiç bir karşı yaptırma gidilmemektedir. Burada ABD'nin de Türk militarist rejimini korumasının rolü var elbette, ama belirleyici olan Avrupa'nın kendi emperyalist çıkarlarıdır.

Kafkaslar 'da milli ve etnik çatışmalar yanısıra, git-tikçe kızışan ekonomik hegomonya kurma rekabeti ve bu bölge petrolünün kontrolü sorunu büyük bir belir-

sizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşturmuştur. Bu bakıma, Birleşik Avrupa ve özellikle ABD, emperyalist çıkarları gereği olarak Türkiye'ye büyük ihtiyaç duymaktadırlar. Rusya ve İran gibi bölge devletlerinin de nüfuz ve çıkarlarından kaynaklanan etkileri gözönünde tutulduğunda, son derece kaygan ve karmaşık olan bu bölgenin, Türkiye üzerindeki doğrudan etkileri daha açık görülebilir. Bu yüzden, bu güçlerin Türkiye'ye mevcut koşullarda tavır almaları zordur.

Asıl önemli olan, Ortadoğu'da ki gelişmelerin Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürdistan sorununa yaptığı doğrudan etkileri politikada hesaplayabilmektir. Esasında, Kürdistan gibi Türkiye'de bir Ortadoğu ülkesidir. sadece jeopolitik konumu bakımından değil tarihsel ve siyasal bakımlardan da Türkiye bir Ortadoğu ülkesidir. Ayrıca, Kürdistan sorunu onu, bütünüyle bu bölgeye ve sorunlarına dolaysız olarak bağlamaktadır. O bakıma, Ortadoğunun sorunları Türkiye'nin "Kürt sorunu"nu muazzam bir biçimde kaçınılmazı olarak koşullandırmaktadır. Bu bölgenin sorunlarını ve ortaya çıkan ya da çıkabilecek gelişmeleri politikasında hesaba katmayanlar kesinkes yanılıya düşerler. Sorunlar ve gelişmeler grifit bir biçimde o kadar içiçe geçmiş ki, birbirinden ayırmak neredeyse mümkün değildir. Sorunların ve gelişmelerin grifitliği tarihsel olduğundan dolayı, çok karmaşıklık göstermektedir. Bütün bunlardan dolayı "Kürt Sorunu"nun Türkiye'de kısmi çözümünü bile, Ortadoğu'daki sorunlardan ayırmak ve tek başına düşünmek mümkün değildir. Filistin sorununun çözümünde belli bir belirliliğe ulaşmadan, Suriye ile İsrail arasında "toprağa karşılık barış" meselesinde geriye dönüşü olmayan barış antlaşmaları gerçekleşmeden, Bağdat diktatörlüğünün yıkılıp yerine "demokratik" bir iktidar kurulmadan ve İran'ın içte gerçekleştirmeye çalıştığı reformlar yeni boyutlar kazanmadan ve Irak üzerindeki hegemonyacı emellerinden vazgeçmeden, Türkiye'nin rolü ve etkisi önemini kaybetmeyecektir. Bu taktirde, uluslararası güçlerin, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve "Kürt sorunu"nun kısmi de olsa çözüme ulaştırılması doğrultusunda baskı ve yaptırımları gündeme gelemez. Türkiyecilik yapan PSK, PDK-Bakur ve PKK gibi liberal Kürt parti ve politikalarının dikkate almadığı bu durumlardır. (PKK, pratikte devrimci rol oynamaktadır, bu anlamda sözünü ettiğimiz partilerden bir farkı var elbette, ama politikasında onlarla aynı konumdadır). Uluslararası ve bölgesel koşullar dikkate alınmadan, sömürgeci rejime karşı geliştirilmeye çalışılan politikalarda hesaba katılmadan ileri sürülen, ortaya atılan siyaset altı boş ve temelsiz kalmaya mahkumdur.

Bir de Türkiye'nin iç koşullarına bakmak gerekiyor. Demokratikleşme ve "Kürt sorunu"nun çözümüne yol açabilecek zeminlerin oluşup - oluşmadığı tespitini

yapmak lazımdır. Barışa ve demokrasiye ve en çok Kürt halkının gerekmesi vardır. Ne var ki; ayağı yere basmayan "politikalar"la bir yere de gidilemez. Bıktırıcısına tekrarlanan temenniler politika değildir. Türkiyecilik yapan Kürt siyasi kanadı bu anlamda bir çıkmaz içindedir.

Görüldüğü gibi, Kürdistan sorunu, dünya kamuoyunun sürekli gündemini işgal etmesine rağmen, çözüm doğrultusunda adımların atılmasına yol açabilecek gelişmeleri ortaya çıkarmamıştır. Savaşan tarafların birbirini akeri planda yenmeleri mümkün olmadığından, bir takım şartların biraraya gelmesiyle bazı ara çözümler kendisini taraflara dayatır. O taktirde, zorunlu olarak uzlaşmalar ve antlaşmalar gündeme gelebilir. Bu durumu, güçler dengesindeki değişikliklerin, barış ortamının oluşmasına olan etkileri bakımından da izah etmek mümkündür. Bundan hareketle soruna yaklaşıldığında, Türkiye'de henüz bir değişim ve barış rüzgarı ne yazık ki oluşmamıştır. Bir kaç dürüst ve samimi aydın dışında ne yazık ki kitlesel bir muhalefetten söz edilemez. Yasal ya da illegal sol "güçler" her hangi bir muhalefet örgütleyemediler. Uzun yıllar, 12 Eylül generaller cuntasının vurduğu faşit darbelerden kendisine gelemeyen bu güçler, ulusal kurtuluş hareketine destek sunmadılar. "Kürt Hareketi"ne uzak durmayla kitleleri kazanacaklarının politikasını yaptılar. Devletin, Kürdistan'da yürüttüğü sömürge savaşına karşı, yasal ya da yasal olmayan yollarla cepheden karşı çıkacaklarına, kendilerine ve ulusal kurtuluşa duydukları güvensizlikten ve daha bir çok sebepten dolayı uzak duruldu. Ulusal kurtuluş hareketi, serhıldanlar döneminde ciddi biryükeliş gösterince, o ana kadar PKK'ye tepki duyanlar, hatta düşmanlık yapanlar bu sefer ilkesizce tapınmaya başladılar. Tamamıyla faydacı bir zihniyetle silahlı mücadelenin gücüne tapanların Türk halk muhalefeti ni örgütleyemeyecekleri belliydi. Geriye kalanlar ise, kemalizmin güçlü etkilerini kıramadıklarından, savaşan Kürt halkına ilişkin tamamıyla ilgisiz kaldılar. Kürt halkını faşit rejimin insafıyla başbaşa bıraktılar.

Burjuva demokrasisini savunan büyük Türk burjuvazisinin ordunun hakimiyetinden ve savaşan rahatızlık duyan kesimi, her ne kadar örgütlenmeye çalıştıysa da iktidar güçleri tarafından kısa sürede susturuldu. "Milli Güvenlik Kurulu"nun politikasıyla ve öncülüğüyle kurulmuş bulunan Türk "Milli Mutabakat"ın ve iktidar güçlerinin bölünmesini engellemek için kendi cumhurbaşkanlarını, sanayicilerini ve generallerini katletmekten çekinmeyen iktidar, birliğini korumayı başardı. Böylece, karşı-devrim kendisini zor durumda bırakacak olası bir çatlaklığı engellemiş oldu. Dolayısıyla, mevcut rejimde bir yumuşama ve "Kürt sorunu"na ilişkin bir değişiklik ve bölünme ufukta görünmüyor. Görmekten korkmayan ve kendisini bönce kandırmaya çalışmayan herkes bu durumu tespit edebilir.

Savaşı yürüten sömürgeci güçler, iç ve dış koşulların ciddi karşı tepkisiyle karşılaşmadan sözkonusu savaşı sürdürmektedirler. Son seçimler, Türk halkının önemli kesimlerinin savaşa açıkça destek verdiğinin kanıtı olarak kendini ortaya koydu. Seçim sonuçları, "Türk Milli Mutabakatı"nın daha da güçlendirmiştir. Halk, oyunu değişimden ve barıştan yana kullanmamıştır ya da Kürt halkının bir takım doğal haklarının tanınması için savaşa karşı bir tepki olsun diye her hangi bir tutum içine girmemiştir. Aksine, savaş cephesinden yana, ulusal kurtuluş hareketinin yok edilmesi doğrultusunda siyasi tavır almıştır. Örneğin; Güney-Afrika'da beyazların önemli bir kesimi barış ve değişim için F. de Clerc'i kendi oyuyla iktidara getirdi, ona aktif destek verdi. Yönetici hakim sınıflar içinde bir bölünme gerçekleşerek halk tepkisiyle birleşti. Böylece, halk desteğini arkalayan F. de Clerc iktidarı, ANC ile barış masasına oturdu. Sonuçlar herkesçe bilinmektedir. Bir de İsrail örneğine bakalım; dışta uluslararası büyük güçler ve dünya kamuoyu İsrail'e baskı uyguladı, ekonomik, siyasi yaptırımlara başvurdu. İçte ise, halk kitlelerinin ve aydın tabakasının güçlü bir muhalefeti oluşarak, yönetici sınıfları ve siyasi güçleri fiili olarak böldü. Burada da iç ve dış koşulların çakışması ve birleşmesi sözkonusudur. Filistin ulusal kurtuluş hareketiyle barış yapılması ve devlet kurma hakkı da dahil, bütün haklarının tanınması doğrultusunda güçlü bir barış hariketi oluştu. Oluşan barış sürecinde gelişmeler bütün zorluklara karşın sonuca doğru gidiyor, yani Filistin devletinin kuruluşu gerçekleşiyor. Pekâla, Türkiye'de durum nedir?

Yukarıda, Türkiye'nin mevcut iç durumunu kendisini sarmalayan bölgelerin içinde buldukları şartlarla beraber kısaca izah etmeye çalıştık. Türkiye'de ne güçlü bir barış muhalefeti, ne yönetici sınıflarda bir esneme ve bölünme, ne de dış baskı ve yaptırımlar sözkonusudur. O halde, bağımsızlıkçı sosyalist hareket dışında kalan Kürt politik parti ve çevreleri neye dayanarak halkın ve ulusal kurtuluş hareketinin kazandığı mevzilerden geriye adım atmasını istiyorlar?!? Faşist militarist rejim, Kürt halkının demokratik haklarını tanımak ve onunla barışmak için 15 senedir barbarca bu savaşı yürütmüdü. O bakıma, yurtsever Kürdün Türk devletine ve bu gün çekilen ayak oyunlarına inanması için hiç bir sebep yoktur. Hiç kimse Kürtleri ahmak yerine koyamaz.

Dış cephe ve Türkiye'nin yanısıra, ayrıca, ulusal kurtuluş hareketinin iç yapısı bakımından da A.Öcalan'ın çağrısı değerlendirilmelidir. Serhıldanlarla birlikte doruk noktasına çıkan ulusal mücadele, 1992'den itibaren güç kaybetmeye başladı. 92 Newroz'undan bugüne uzanan güç kaybetme ve gerileme süreci sözkonusudur. Ulusal kurtuluş savaşı ve genel mücadele güç kaybederek zayıflamıştır, kazanılan avantajların düşmanın eline geçmesi

sağlanmıştır. Ulusal kurtuluş hareketin "olmazsa olmaz" prensibi olan ulusal birlik gerçekleştirilememiştir. Birlik küçümsenmiştir, önemsenmemiştir. Ulusal kurtuluş temelini oluşturan ve bütün bir halkı ve siyasi güçlerini birleştirecek yegane şey demokrasi olmasına rağmen, ciddi bir gelişme sağlanamamıştır. İç ilişkilerde baskıcı olunarak politik mutlakiyetçilik dayatılmıştır. Böylesi koşullarda, ne ciddi bir kadrolaşma ne de örgüt kurumlaşması yaratıldı. Böylece ulusal kurumlara dayanarak topyekün bir direniş gösterilemedi. Dolayısıyla, düşmana karşı nispeten zayıf bir konumdayken kazanılmış mevzilerden geriye adımlar atmak sadece kaybettirir. Demekki; ne iç ve ne de dış koşullar A.Öcalan'ın çağrısına temel teşkil etmiyor. Bu bakıma, "silahlı mücadeleye son verme" ve "devlet sınırları ötesine çekilme"ye yönelik yapılan A.Öcalan'ın çağrısı zamansız ve mevcut siyasi koşullar dikkate alınmaksızın yapılmıştır.

BU GİDİŞAT KABULLENİLECEK Mİ?

Son yüzyılda, büyük yıkımlar yaşamasına rağmen ısrarla birazcıkta olsa özgürlük nefesine, en çok barışa ve demokrasiye ihtiyacı olan emekçi Kürt halkıdır. Kısmi de olsa özgürlüğüne kavuşmak için ağır bedeller ödemiş ve hala da ödemeye devam eden halkımıza dayatılan teslimiyet koşullarında hiç bir siyasi kazancın elde edilemeyeceğini herkes bilmektedir. Bundan dolayı, büyük emek ve onbinlerce şehidin canı pahasına kazanılmış mücadele mevzilerini yurtsever savaşçı güçlerin terk etmeyecekleri beklenmektedir. Fakat, PKK yönetiminin A.Öcalan'ın çağrısına ilişkin açıklamaları ciddi kaygıları aşan mahiyettedir. Koşullarda değişen nedir? İlk dönemde, PKK "başkanlık konseyi" bir açıklamada bulunarak, bir takım ciddi kaygılardan hareketle, A.Öcalan'ın yapacağı açıklamaların PKK'yi bağlamayacağını beyan etmişti. Bu tutum yanlış değildi. Sonradan neden tavır değişti? Bir çok yorum çekmek mümkündür, ama tutum değişikliğinin A.Öcalan'ın konumuyla doğrudan bağlantılı olduğu açıktır.

Türk devletiyle, bir takım ulusal haklar ve demokrasi için olası bir görüşme ve uzlaşmaya gitmek yanlış değildir. Gerekli koşullar biraraya geldiğinde ve uygun bir zamanda, ulusalcı siyasi güçlerde, diğer bütün halkların temsilcileri gibi elbette düşman güçlerle masaya oturabilirler, uzlaşmaya girişebilirler, hatta koşulsuz geriye çekilmeler ve geriye adımlar bile atabilirler. Şartların ve siyasetin gerekleri neyi öngörüyorsa o yapılır. Elbette savaşın ve siyasetin kurallarına göre bütün bunlar yapılabilir. Ancak; koşullar olgunlaşmadan, zamanı gelmeden, üstelik kendisini ve konumunu güçlendirecek hiç bir karşılık beklemeden, düşman gücün en ufak bir iyi niyet jesti ya da adımı ortaya çıkmadan, söz konusu çağrıya olduğu gibi onay verilmez. Şimdiye kadar üç tane tek taraflı ateşkese oldu. Bütün barış çağrılarına karşılık, yalnızca imha

etmeye kalkışmakla cevap vermiş olan Türk savaş kurmayına, hiç bir talep ve koşul öne sürülmeden, koşullar dayatılmaksızın A. Öcalan'ın çağrısını onaylayan PKK yönetiminin tutumu son derece kaygı vericidir! Türk devlet yöneticilerinin perde arkasındaki sahte söz vermelerine eğer inanılıyorsa, bu büyük bir yanılğı ve gaflet olacaktır. Kürt halkının kolektif hafızası o kadar kıt olamaz; son yüzyılda yaşadığı katliamlar ona, Türk devletinin söz vermelerinin yolunun ihanet ve idamlarla döşendiğini öğretmiştir. Devletin, A. Öcalan'la yakaladığı kozu ve tavizi sonuna kadar götürmeye çalışacağı mutlak suretle görülmelidir. Daha çağrının ilk gününden itibaren, devletin en yetkili sorumluları, A. Öcalan'ın çağrısını inandırıcı ve güvenilir bulmadıklarını açıkladılar. Bu türden beyanlarla A. Öcalan ve PKK üzerinde baskı kurarak hem süreci hızlandırmak hem de daha fazla ileri gidilmesini sağlamaktır. Önümüzdeki günlerde, muhtemelen daha bir çok çağrı ve açıklamalar olacaktır.

Adım-adım bir yenilgi zeminine doğru itilmiş bulunan silahlı ulusal kurtuluş hareketi, zor ve son derece nazik koşullardan geçmektedir. Ciddi belirsizlikler ve kargaşalıklar yaşanmasına karşın liderlerini kaybetmiş ve lojistik desteğinde ciddi zayıflamalara uğramış olan PKK'yi anlamak mümkündür. Ne var ki; sonuçları herkeçe gayet iyi bilinen "silahlı mücadeleye son verme" ve "sınırların ötesine çekilme" çağrısını onaylamanın vehametinin kabul edilmesi beklenemez. Düşmanın amacı PKK'nin elinden savaş ve savunma gücünü almak, yapabiliyorsa bütünüyle imha etmek, ya da en azından onu hareket edemeyecek düzeyde sınırlandırmaktır. O takdirde, savaşçı güçler hangi tarihi misyonu yerine getirebilir?

A. Öcalan'ın çağrısına uymak, ulusal güçlerin ve Kürt halkının ısrarla istediği ulusal birlik girişimlerini ve var olan birtakım birarya gelişleri de hiçe saymak olur. Kuzey-Kürdistan Ulusal Platformu ve çözüm için oluşturulan acil talepler politikaları da boşa çıkarılmıştır.. Ulusal birlik yaklaşımlarının ve politikalarının ciddiye alınmadığı, inandırıcı olmadığı görülmektedir. En azından, platformun görüşü sorulabilirdi ve bir takım tartışmalar yapılabilirdi. Fakat başkalarını ciddiye almamak PKK'nin tarzıdır. O halde neden başka güçlerle ulusal birlik adına bir takım girişimlerde bulunuluyor. Bütün bunlar, Kürt halkının hafızasında ve bilincinde olumlu izler bırakmıyor.

A. Öcalan'ın sözü edilen çağrısından önce Türk devleti, Suriye ile olan Ekim 98 krizinin aynısını İran'la yaşamak istemiştir. İran'a karşı başlatılan kampanya şimdilik bir sonuç vermemişe benzermektedir. Sınır ihlalleri sorunuyla perdelenmek istenen gerçeklik, esasında İran devletiyle yapılan pazarlık Türk devleti Suriye'ye verdiği tavizlerin ve yaptığı alışverişlerin aynısını İran devletiyle yapmak istiyor.

Koparılan bütün gürültü, bu gerçeği gizlemek içindir. Elbette amaç önce, PKK'yi ve silahlı güçleri lojistik desteksiz bırakmaktır. Görülen odur ki, ikinci görüşme sonuç vermeden dağıldı. Ama en azından, İran ve Türkiye, PKK'nin güney Kürdistan'a doğru yönlendirilmesinde anlaşabilirler. Durum elbette karmaşıktır ve her şey oldukça belirizdir. Böylesi koşullarda, PKK'nin geriye çekiliş meselesini basit bir geriye çekiliş olarak ele almak yanılıcı olacaktır. Geriye çekilişte, güneyle, özellikle KDP ile çatışma zeminini bilindiği gibi Türk devleti yıllardır hazırlamış bulunuyor. Güneydeki kazanımları başta Türkiye olmak üzere, İran ve Suriye büyük oranda ortadan kaldırdılar. Bugün ise, İran ve Türkiye'in istemi, güneyde PKK-KDP çatışmasını yeniden başlatmaktır. İçinde bulunduğu konumdan dolayı, PKK istemese de bu zemine kayabilir. Bu taktirde, YNK-KDP arasında varolan ve zaten her an şiddetli çatışmalara yeniden dönüşebilecek barış görüşmeleri son bulabilir. PKK'de anladı ki, KDP ile savaş hem kuzeydeki mücadeleyi zayıflatıyor, hem de güneydeki kazanımları yok ediyor. Ancak buna rağmen, Güney'de, sömürgecilerin ısrarla itedikleri itikarsızlık ve çatışmaya karşılık, Türk devletinin bilinen sahte söz vermelerine PKK alet edilebilir. Geline aşamada, PKK yönetimi bu durumu kesinlikle dikkate almıştır.

PKK yönetiminin ve 15 senelik savaşın yükünü büyük fedâkarlıklarla canları pahasına omuzlamış olan askeri ve siyasi kadrolarının, var olan olumsuz açıklamalarına rağmen, Kürt halkının mücadelesini silahsızlandırmayı amaçlayan çağrıya uymayı red etmesi bekleniliyor. Kürt halkının ve ulusal kurtuluş hareketinin çıkarları gereği olarak kazanılmış mevziler, silahlı güçler ve iç-birlik korunmalıdır. Bugüne kadar var olan savaşın ağır yükünü, herşeyini vererek omuzlamış olan emekçi kürt halkı, yeni atılımlar için ortaya çıkacak ve direnişi yükseltecek girişimleri kayıtsız şartsız yine destekleyecektir. Bağımsızlıkçı sosyalist hareket ve diğer yurtsever güçler de PKK'ye gerekli olan desteklerini sunacaklardır.

Kürt halkının esa talebine karşı Türkiyecilik yapan PSK, imtiyaz sahibi Kürt orta tabakaları ve PKK'ye yamanmış çevreler, "silahlı mücadeleye son verme" çağrısından fıratçı bir şekilde kendilerine pay çıkarmaya kalkışmaktadırlar. Devletin 75 senedir barbarlığını gözden kaçırarak bu talihsiz kesimler, özgürlük ve bağımsızlık için savaşmayı bütün olumsuzlukların anası olarak görmekteydiler. Bütün siyasi yaşamlarında, ulusal kurtuluş hareketinin temel talebi olan bağımsızlığa karşı Türkiyecilik yaparak mücadele etmiş ve sosyalizm davasından fazla bir şey anlamamış olanların bugün, tamamıyla fırsatçı bir tutumla, söz konusu olan çağrıyı kendi teslimiyetçi görüşlerinin kanıtı olarak, üstelik pişkinlik yaparak, göstermeye kalkışmaları doğru bir tutum değildir. Sömürgeci sisteme karşı, zorunlu olarak ortaya çıkan silahlı ulusal

kurtuluş hareketini “maceracılık” olarak tanımlamaya çalışmak, kelimenin tam anlamıyla ulusal kurtuluş davasından ve mücadelesinden gerekli düzeyde bir şey anlamamak demektir. Kürt halkının direnişine tarihsel anlam yüklemekten yoksun olanlardan bugünkü koşullarda da bir beklenti olamaz.

Bağımsızlıkçı sosyalist hareket, nereden geldiğine bakmaksızın, Kürt halkının ve ulusal kurtuluş hareketinin direncini ve direnişini kırmaya yönelik her türlü girişimi red etmeyi yurtseverlik görevi saymaktadır. Bütün olup bitenlerden ve mücadelenin önemli oranda dumura uğratılmasından sorumlu olanlar, Kürt halkına hesap vermekten çekinme hatasına düşemezler. Daha fazla acı çekilmemesi için gerçek bir açıklık politikasıyla ulusal kurtuluş hareketi yenilenmeye çalışılmalıdır. Uzun yıllar yanlış politikalarda ısrar edilerek ve başından beri kendi handikaplarıyla yürüyen bir örgütlülük anlayışı ve icraatıyla beraber bugüne gelindi. Belli oldu ki, kaybettiren önderlik etme biçimleriyle bir yere varılamaz. Bu bakıma, artık gerçekten bir değişiklik ancak Kürt halkının desteğini maddi bir güce çevirebilir. Ulusal kurtuluş hareketi kaçınılmaz olarak bir yeniliği zorunlu kılmaktadır. O zaman şu soru gündeme geliyor; kim, nasıl ve hangi imkânlarla bu işi başarabilir? Bugüne kadar var olan eski gelenekel politika ve örgütlülük tarzı aşılmadan, beklenen yenilik gerçekleştirilebilir mi?

Ne yapılmalıdır?

Dediğimiz gibi, Ulusal Kurtuluş hareketinin acilen yeniden toparlanması gerekir, Bütün ulusalcı güçleri ciddi bir tarzda, Kuzey Kürdistan Ulusal Platformu bünyesinde derhal, ama yeni tarzda bir araya getirmek şarttır. Ve platform, Ulusal Demokratik Cepheye dönüştürülmelidir. Böylelikle cephe bünyesinde ve aracılığıyla ulusal hareketin yenilenme gerçekleştirilebilir. Bu iş oldukça zor hatta sancılı olabilir, ama başka bir yol da yoktur. Ortak ulusalcı politikalarda bu yenilenme pekâla mümkündür, yeterli ulusal birlik espirisiyle hareket edilsin. Şayet, 1993 yılı ulusal birlik faaliyeti başarı sağlasaydı, ulusal hareket o günden yenilenme sürecine girebilirdi. Bugün ise, PKK ve PSK, bu sorunda kendilerini aşabilseler, ulusal birliği ulusal cephe düzeyine çıkarabilirler, Partiya Şoreş/KAWA ve Rızgari buna hazırdılar. Sadece barış politikaları yapılarak istenen yenilenme ve toparlanma sağlanamaz. Barış politikaları yapılmalıdır elbette, ancak; yukarıda izah etmeye ve göstermeye çalıştığımız gibi gereksiz beklentiler yerine, ayakları yere basan ve yanılıya düşürmeyen barış politikaları yapılmalıdır. Bu süreç, ulusal kurtuluş hareketini yenileme ve toparlanma süreci olarak ele alınmalıdır.

Ulusal ve soyal kurtuluş uzun soluklu mücadelesinde, ısrarla doğruyu kurmaya çalışmak sosyalistler açısından siyasi devrimci erdemdir. Ancak; bugün hemen, toparlayıcı adımlar atılmazsa, yarın geç kalınmış olacaktır. Alternatif olma iddiasını ve çabasını gözden kaçırmaksızın, acilen, bugünkü gidişattan büyük rahatsızlık duyupta bir şeyler yapmak isteyen ve biraraya gelmesi gereken örgüt ve çevreler bir tek ortak politikada birleşmek son derece doğru

olacaktır. Bu politika, bağımsızlıkçı sosyalistleri biraya getirecek “blok” politikası olacaktır. Böylelikle, ulusal kurtuluş hareketi ve birliği içinde, kendisinden beklenen daha etkili yer ve misyon alınmış olacaktır. Nisbeten daha derli toplu ve daha etkili bir konumda, ulusal kurtuluş hareketi içinde gerekli olan yer alınması hem ulusal davaya hem de sosyalist hareketin güçlenmesine hizmet edecektir.

Sosyalist olmayanlarla yapılan yanlış, tasfiyeci birliklerden dolayı zamanları ve emekleri heder olan devrimci kesimler, haklı olarak ihtiyatlı davranmaktadırlar. Kendi üzerine kapanmak, yeni birlik biçimlerini peşinen red etmek yanlıştır. Önerilen “blok”ta, her parti, örgüt ve çevre kendi bağımsızlığını koruyacaktır. Blok, yeni bir partinin kuruluşu olmayacaktır; dağınık olan ve belli bir tıkanıklık yaşayan sosyalistlerin önünü açmak, ulusal kurtuluş hareketi üzerinde fazla bir etkisi olmayan sosyalistlerin emeğini birleştirerek bir yoğunluk ortaya çıkarmak için sıçrama yaratacak örgütlü bir politika olacaktır. Eğer bu dönemde de biraraya gelmeyecekse, o halde neyin kavgası veriliyor? Kendileriyle aynı programsal görüşleri savunmalarına rağmen belli bir dinamizme sahip örgütler birlikte çalışmamak için, hiç bir kıymeti harbiyesi olmayan bahaneler ileri süren ve devrim sorunları olmayan lafazanlarla bir işimiz yok. Böyleleriyle zaten bir yere gidilmez, üstelik sosyalistlerin emeğine katacakları fazla bir şeyleri de yok zaten. Fakat, sosyalist politika ve icraatta birlikte olması gerekenler bir blok içinde oldukları taktirde, daha aktif bir dinamizm kazanabilirler. Hem zaten, sosyalistleri toparlama politikasına sahip olmak gerekir. Geleneksel Kürt politikası bütün varyantlarıyla iflas etmiştir. Bir başka yolun da olduğunu Kürt halkına ulusal kurtuluş hareketi süresince göstermek gerekiyor. Bunu da ancak sosyalistler başarabilirler. Böylesi bir icraat, kısaca denildiği gibi, bir dinamizm ve güç kazandıracaktır. Beraber olunmaktan ve yürünmekten korkanlarla yapılacak bir iş olamaz, fakat iddia sahibi olupta kafa tutma cürretine sahip olanlarla yapılacak çok şeyin olduğuna inanılmazdır.

Gerçekçi olmak gerekiyor; sosyalist hareket bugüne kadar, ulusal kurtuluşun gidişatını etkileyecek ve değiştirebilecek güce sahip olmadılar. Ama hiç bir zaman geç kalınmış sayılamaz. Yukarıdaki sorulara, ancak sosyalistler gerçekten cevap verebilirler. Sosyalistler, birbirine bağlı ve içiçe geçmiş iki cephede yenilenme ve toparlanma görevleriyle karşı karşıyadırlar; birincisi, kendilerini yenileme, toparlama ve güç haline getirme; ikincisi, ulusal kurtuluş hareketinin yenilenmesi ve toparlanması görevi. Bu iki asli görevi bir ve tek süreçte ele almak ve yerine getirmek zorunluluğu ve sorumluluğu vardır. Bu kabiliyeti ve cesareti sosyalistler, Kürt halkından ve davadan یرgeyecekler mi?

Demokratikleşme Ve Kürt Sorunu

Kürt sorunun çözümüne ilişkin tartışmaların geldiği düzey incelenmeye değer. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş yıllarında, Kürt hareketi ağırlıklı olarak özerklik ya da otonomi talebi ile ortaya çıktığı ve Kürt isyanlarının resmi talebi oldu, Kürtler içinde bağımsızlığı savunanlar muhalifler ancak ayaklanmaları desteklediler. Ayaklanmaların kanlı bir şekilde bastırılmasından sonra Kuzey Kürdistan kısa bir dönem Doğu ve Güney Kürdistanı destek olmakla yetindi ve Kuzeyde sesizlik hüküm sürdü. 1960'larda başlayan tartışmalar ülkedeki sosyal ekonomik siyasal gelişmeler, Kürt hareketinin sosyalist temelde yeniden şekillenmesini ve taleplerini formüle etmesini sağladı. 1970'lerde ortaya çıkan Kürt örgütleri bağımsızlığı temel aldılar federasyon otonomi ve benzeri talepleri savunanlar azınlıktaydılar. Bugün Kürt hareketinde yepyeni bir tartışma dayatılmıştır. Demokratikleşmeyle Kürt sorununun çözümü. Bugüne kadar bütün diğer uluslarda olduğu gibi Kürt ulusal hareketinde de ulusal sorunun çözümü bağımsızlık, federasyon, otonomi, özerklik şeklinde gündeme getirilip tartışılmıştır. Kürt sorunun çözümü ile Türkiye'nin demokratikleşmesi arasında nasıl bir ilişki kurulur.

Demokratikleşmeden ne anlaşılmalıdır, PKK'nin gündeme getirdiği bugünkü içi boş demokratik cumhuriyet kavramının içi nasıl doldurulmalıdır ki Kürt sorununun çözümüne hizmet etsin. Hiç kimse demokratik cumhuriyete karşı olduğunu söylemiyor, hatta genel kanı TC'nin demokratik cumhuriyet olduğu, gibi bazı eksiklerin olduğu ve bunların giderilmesiyle sorunun çözülebileceği şeklindedir.

Kürt sorunu demokrasi ile insan haklarıyla elbetteki bir bağlantısı vardır. Ancak Kürt sorunu ne bir demokrasi sorunudur ne de bir insan hakları sorunudur. Veya terside doğrudur. Demokrasi sorunu Kürt sorununa indirgenemez. Kürt sorunu ulusal bir sorundur. Demokrasi ve ulusal sorun kategorik olarak iki ayrı sorundur. Dolayısıyla Kürt sorunu Türkiye'nin demokratikleşmesiyle otomatikmen hal olmuş sayılmaz. Demokratikleşme sorunun çözümüne değişik alternatifler sunulabilir, zemin hazırlayabilir veya sorunun

Olca SEZGİN

ağırlığını hafifletebilir, erteleyebilir ama sorunu ve bundan doğan çelişkiyi ortadan kaldırmaz. Ulusal kurtuluş savaşı vererek bağımsızlığını kazanan ülkeler, bazı istisnalar hariç büyük sömürgeci revletler ve emperyalist devletler ise aksine demokratik ülkelerdir. Demokratik ülkeler sömürgeci olabilirler ve ulusal baskı uygulayabilirler. Dünyamızda, bölgemizde ve ülkemizde bunun örnekleri vardır.

Türkiye’de demokratikleşme ile Kürt sorun hep ters orantılı olara keke alınmıştır. Türkiye’nin yüzyıllık demokrasi mücadelesi tarihinde açıkça görebiliriz. 1908’de Jöntürk devriminin yarı bırakılmış demokratik bir devrim olduğu söylenir. Türk burjuvazisinin 1908 devrimi ile iktidara ortak olmasıyla birlikte ulusal baskılar başlar. Bu baskılara karşı imparatorluğun Avrupa yakası ayaklanır, sonuçta Makedonya, Arnavutluk ayrılır. Arap ülkelerinde ulusal hareketler başlar, Rum ve Ermeni ulusal hareketi gelişir ve imparatorluk içinde ulusal bir boğazlaşma başlar. Arap ülkeleri ayrılaak devletlerini kurarlar, Rum ve Ermeni ulusal hareketleri katliamlarla etkisizleştirilir. Ulusal sınırlar dışına çıkarılır. Cumhuriyet Osmanlı Sultanlığına göre daha demokratik ve çağdaş bir yapılanma olduğu söylenir ancak ulusal çatışmalar cumhuriyette daha üst boyutlara çıkarılır. Rum ve Ermenilere cumhuriyetle birlikte son dabeler vurulur ve Kürt hareketine yönelinir. Kürt katliamları esas olarak cumhuriyetle birlikte başlar. Aslında, cumhuriyet devletinin, diğer uluslara karşı verilen savaşımın sonucu olarak kurludu dense fazla abartı olmaz. Yine 1961 Anayasasının, Türkiye’nin en demokratik anyasası olduğu söylenir ki doğrudur da Bu anayasa Türkiye’de kısmı bir demokratikleşmeye yolaçtı. Ancak Kürdistan’da ulusal baskıyı asimilasyonu tam zirveye taşıdı. Kürtçe bu dönemde resmen yasaklandı, köy isimleri, yer isimleri bu dönemde değiştirildi. Türkçülük , ırkçılık bu dönemde Kürdistan’da yaygınlaştırılmaya başlandı. Türkiye’de ve Kürdistan’da birbirine zıt gelişmeler yaşandı. Türkiye’de ne zaman demokratik bir adım atıldıysa ulusal baskı ters orantılı olarak geliştirildi. Bu günde Türkiye’de kısmı kısmı demokratikleşme olsa Kürdistan politikasının değışeacağı anlamına gelmez. Kürt

reelitesinin inkarı temelinde Türkiye’de Batı demokrasisinin kriterler içinde bazı adımlar atılabilir. Kişisel hak ve özgürlükler genişletilebilir, Kürt realitesini dışlayan örgütlenme ve ifade özgürlükleri getirilebilir ve Kütlere türkleştiği oranda bu hak ve özgürlüklerden “ayrısız” yararlanabilir. Böyle bir gelişme veya “demokratikleşme” kürt sorununu çözmez.

Soruna bölgemiz açısında bakarak daha iyi görürüz. Türkiye komşularına göre, Suriye, Irak ve İran’a göre devmokrasiye daha yakın bir ülkedir. Bu komşu ülkelerde demokrasinin D’si yok, Türkiye nisbeten demokratik bir yapıya sahiptir. demokrasi açısında komşularına göre ileri olan Türkiye ulusal sorun konusunda komşularından daha geri bir durumdadır. Irak, İran ve Suriye’de koyu diktatörlüklerine rağmen Kürt realitesi kabul edilmiştir. İran ve Irak’da kürt idaresi sözkonusuydu ve kürtçe serbestçe basın yayında kullanılagelmiştir. Irkçı ve diktatör yapısı ile dünyadan tecrit edilen Irak devletinin anayasasında bile kürt halkı ve haklarına yasal güvenceler getirilmiştir. Bu ülkeler ile Türkiye karşılaştırıldığında demokratikleşme ile Kürt sorunu arasındaki bağlantıların yanlış kurulduğu sonucu çıkar. Kürt sorunun çözümü Kürt realitesini tanımak ve haklarını kabullenmekle mümkündür. Türkiye’nin demokratikleşmesi kürt sorunun çözümü anlamına gelmez. Eğer demokratikleşme kürt realitesini kapsıyacak şekilde olmazsa, yani demokratikleşme ulusal ölçüleri aşmaz, evrensel ilkeler temeline oturulmaz, yani türk milliyetçiliği perspektifini, kemalizmin anti-demokratik ilkelerini aşmazsa kürt sorunun çözümüne hiç bir katkı sağlamaz.aksine daha ağırlaştırır.

İç ve dış baskılar sonucu demokratikleşmeye evet diyen T.C tek dil tek ulus tek vatan tek bayrak ilkesi tartışılmaz demektir. Esasında tek ulus yaratmayı ülkü edinen kemalizm aşılmadan ne kürt sorunu çözülür ne de demokratikleşme mümkün olur. Çok uluslu bir devlet olan Türkiye ulusal devlet ilkesinden vazgeçmedikçe, kürtlerinde devleti olmayı kabullenmedikçe, başka bir ifadeyle kürt ulusal varlığını tanıyıp gereklerini yerine getirmediği müddetçe, kürtleri türkleştirme sevdasından

vazgeçmediği sürece, demokrasi yolunda adımlar atsa da kürt sorunu devam edecek ve kendi çözümünü dayatacaktır. Bu da bağımsızlıktır.

İki halkın, Kürt ve Türk halkının birlikte yaşamanın iki temel koşulu vardır. Kürt realitesinin kabul edilmesi, kürtlerin bir ulus olduğu ve türk halkı ile eşit haklara sahip olduğu, ve bu hakların yasal güvencelere kavuşturulması, başka bir ifade ile Türkiye'nin çok uluslu bir devlet olduğunun kabul edilmesi, ikinci koşul ise demokratikleşmedir. Demokratikleşme olmadan kürt halkının hakları tanınsa da, iki halkın bir arada yaşama zemini olmaz. Irak devleti kürt realitesini kabul etmiş olmasına rağmen Baas diktatörlüğü nedeniyle iki halkın aynı devlet çatısı altında kendilerini özgürce ifade edebilme olanağı yaratılamamıştır. Dolayısıyla Irak'ta kürtlerin ulusal haklarının tanınmasından çok demokrasi mücadelesi öne çıkmaktadır. Irak'ta demokrasi sağlanmadan iki halkı kapsayan ortak devlet yapısı ortaya çıkmadan kürtlerin Irak devletiyle birleşmeleri olanağı yoktur. Türkiye demokrasi konusunda Irak'tan çok daha ileri bir düzeydedir, ancak kürt politikası Irak'ı çok daha gerisindedir. Bu haliyle, demokratikleşme konusunda adımlar atılsa da, kürt politikası değişmedikçe, inkâr politikası sürdüğü müddetçe kürt sorunu çözülemez.

Kürt hareketinin Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünde engel teşkil ettiği görüşü yanlıştır ve böyle bir iddianın mantığını anlamak mümkün değildir. Aksine Türk devletinin demokratikleşme ve kürt sorununun çözümü önünde engel teşkil ettiği tezi doğrudur. Kürt hareketleri ve isyanları, Türk devletinin anti-demokratik ve ırkçı yapısına karşı ortaya çıkmışlardır ve demokratik bir muhteva ve misyona sahiptirler.

Kürdistandaki isyanlara bağlamak yanlıştır. Türkiyede muhalefetin sindirilmesi, uydurma İZMİR SUIKASTI SANARYOSUNU sonucu kurulan darağaçları, Türkiyede, İstiklal Mahkemelerinin terörü, partilerin kapatılması, meclislerin dağıtılması, askeri darbelerin Kürt hareketi ile bir bağlantısı yoktur, aksine Kürt hareketi bu tür uyarılara karşı çıkmıştır. Resmi söylev

isyanları Türkiyede muhalefeti bastırmak için bahane olarak gösterilmiştir ama bu resmi yalanlar mantık dışı bir davranıştır ciddiye alınmaz. Aslında söylenmek istenen, empoze edilmek istenen şudur "devleti kızdırmayalım, yanlıştta olsa karşı çıkmayalım, devletin marhametine teslim olalım, belki demokratikleşebilir." Bu mantıkla hata, hatayı yapanda değil hataya karşı çıkanda aranır, demokratikleşmeyi diktatörlerin marhametine bırakılırsa, demokratikleşme olmaz, demokrasi hak edilmiş de olmaz.

Türkiye'de bir dizi radikal değişim olmadan, demokratikleşme mümkün değildir. Türkiye'de köklü bir halk hareketi olmadığı gibi ciddi bir demokrasi geleneği de yoktur. Oysa Avrupa'da demokrasi, uzun yıllar süren bir demokrasi savaşı, köklü demokrasi geleneği ve halk hareketi sonucu kurulmuştur. Türkiye'de demokrasi tepeden inme devletin bir ihsanı şeklinde algılanırken, batıda tabandan halkın zorlaması ve kendi halklarına sahip çıkması ile gerçekleşmektedir. Türkiye kendi iç dinamiği ile demokrasi konusunda ciddi bir gelişme sağlayamamıştır ve Türk devleti böyle bir dinamizmi anında yok etmiştir. Türkiye de çok partili sisteme geçişte ikinci dünya savaşı sonrasında faşist diktatörlüklerin yıkılması ve demokrasi güçlerinin zaferi sonucu doğan uluslararası koşullara uyum sağlama zorunluluğunun sonucudur. Bu gün de Türk devleti, demokratikleşme konusunda, Türk ve Kürt halkının çıkarları ve taleplerinden çok, uluslararası şartların zorlaması ile adım atmaktadır. Kemalist devlet demokratikleşmeyi bir zaaf ve taviz olarak görmekte, böyle bir tavizi halka vermek istememekte ve Avrupa birliği ile pazarlık konusu yapmaktadır. Oysa Türkiye'de demokrasinin en zinde dinamiği olan Kürt hareketini ezmeye çalışmaktadır.

Kürt hareketi demokrasi önünde engel değil, demokrasinin temel gücüdür. Ancak Kürt hareketinin temel görevi Türkiye'ye demokrasiyi yerleştirmekten çok, Kürt ulusunu ulusal haklarını savunmaktır. Bu Türkiye bütünlüğü içinde, yani demokratik temelde gönüllü ve eşit bir birlik çerçevesinde mümkün olmazsa ayrılmak bağımsız devletini kurmak şeklinde de gerçekleşebilir. Türkiye Kürt

ulusunun haklarını tanımadığı sürece, ayrılma gündemde olacak, ayrılma gündemde olduğu sürecede ortak gelecek için ortak kararlar alma olanakları ortadan kalkacaktır.

Türkiye bugün bir yol ayrımındadır. Değişen iç ve dış koşulları Türkiye'yi iki seçenekli bir seçime zorlanmaktadır. Ya bir islam ülkesi olacak, ya da batı demokrasisi içindeki bir ülke olacak. Osmanlı devleti ve Türkiye Cumhuriyeti yüzelli yıldır batılaşma çabası içindedir, ama bir türlü batılı bir devlet olmadı. Bu gün batılı bir devlet olmanın temel ölçütü, demokrasi alanında yaptığı aşamadır. Türkiye, Kürt sorunu, azınlık hakları, insan hakları konularında olduğu gibi, demokratik yapılanması, yasal düzenlemeler ekonomik durumu itibarıyla Avrupa'dan farklı bir yerdedir. Türkiye gerçekten Avrupa birliğine katılmaya kararlıysa bu farklılıkları gıdermeli ve Avrupa ölçülerini esas almalıdır. "Bizim özgül durumumuz farklıdır" gerekçesi kararsızlığı gizlemektir. Türkiye'nin Avrupa birliğine katılmaması demek, bir orta doğu ülkesi olmak ve islami yönü ağır basan batı karşıtı bir yerde konumlanması demektir ki bu demokrasi açısından bir gerilemeyi ifade eder. Türk ve Kürt halkının çıkarına değildir.

Türkiye'de küçümsemeyecek bir kesim batı karşıtıdır. İslami kesim, turancı kesim orta doğunun ve orta asyanın hakimi olma hevesinden olan milliyetçi kesimler Avrupa birliğine katılmaya karşıdır ve demokratikleşme konusunda, isteksiz olduğu bilinmektedir. Kemalist iktidar da, ordunun rolünün sınırlandırılması, devleti, halkın tepesinde emredici konumdan hizmet eden modern devlete geçme, kanunların hakimiyetini kabullenme, demokrasi ve azınlık haklarını tanıma gibi, batı demokrasi ölçülerine uyma konusunda karşı tavırları bilinmektedir. Diğer taraftan Kürt halkının hareketi, Türkiye devrimci ve demokrasi güçlerinin mücadelesi, gözardı edilmeyecek bir konumdadır. Demokrasi iktidar alternatifi konumunda değildirler ancak önemli ve gözönünde tutulması gereken bir güç oldukları açıktır. Türkiye'nin yönünü belirleyecek olan, uluslararası koşullar kadar içerdeki bu mücadelenin, güç dengesinin gelişim seyri olacaktır.

PKK'nin ileri sürdüğü,"demokratik cumhuriyet" tezi Kürt ulusunun inkarı, Kürt sorunun çözümü olan "otonomi, federasyon veya bağımsızlık" karşıtı olduğu için bir muhteva kazanmaktadır. PKK'nin "demokratik cumhuriyet" tezi, Kürdistanın bütün parçaları için, hatta güneyde kazanılmış yapıyı da hedef alarak, "federasyon, otonomi, bağımsızlık gereksizdir, çözüm demokratik cumhuriyettir "diyerek demokratikleşmeyi, Kürt halkının inkarı temelinde ele almakta, demokrasiye Türkleşmekle eşitlemektedir. Bu teze göre Türkleşenin demokratik hakları vardır. Kürtlerin kendilerini ulus olarak ifade etmeleri, demokratik kurumlara sahip olmaları, gereksiz ve yersizdir.

" Türk tipi demokratların " bugüne kadar yaptığı gibi, PKK'nın " demokratik cumhuriyet " tezi Türk milliyetçilerinin tezine sarılmaları ne barışı getirir ne de demokrasiyi.

Eğer PKK yenilgiyi kabul edip, "yapılacak başka bir şey yok" diyerek bu gerici tezi savunuyorsa, buna verilecek cevap " hiç bir şey yapmayın" dır. Kürt halkı yüzyıldır savaşıyor ve askeri alanda defalarca yenildi ama Kürt hareketi hiç bir zaman demokrasi adına Türkçülük yapmadı ve sömürgecilere siyasi zafer imkanlarını kendi elleriyle vermedi. T.C askeri alanda bir çok kez kazandı, isyanları bastırdı ama hiç bir zaman siyasi zafer kazanmadı. Bugün PKK " demokratik cumhuriyet tezi ile " T.C' ye siyasi zafer ikram ediyor, bir sonraki aşamanın önünü tıkıyor. Bu tez PKK'yi askeri alanda değil, politik alanda da teslimiyete zorluyor ve Kürt hareketine karşı " Türk demokrasisi" yanında konumlanmaya itiyor. Bağımsızlık şiarı ile savaş açan bir gücün, süreç içinde, federasyon, kültürel haklar daha sonra da Türkiye içinde " demokratik cumhuriyet" tezi ile vardığı nokta, yirmi yıllık gelişme seyri içinde incelenirse, yarın varacağı noktayı kestirmek hiç de zor olmayacaktır.

KİM KİMLERLE İLİŞKİ İÇİNDE ?

24 Mayıs 99 tarihinde PKK öncülüğünde Kürdistanlı bazı parti, örgüt ve bireyler bir araya geldiler. Hollanda'da yaptıkları bir toplantı ile "Kürt Ulusal Kongresi" (KNK) ni ilan ettiler. Uzun bir süreden beri dondurulan, bazen en üst bir perdeden dillendirilen çalışmalar nihayet realiteden uzak, bazı güçlerin çıkarlarına endeksli bir yaklaşımla "KNK" oluşumu adı altında yapılanmaya gidildi. Ve bu yapılanmaya hiç te hak etmediği bir misyon biçildi.

"KNK" yapılanması ölü doğdu. Ulusal ve uluslararası alanda pekte yankısını bulamadı. Farklı güçlerce farklı değerlendirmelere tabi kılındı. Bize göre yanlış bir politik yaklaşımla, yanlış bir malzeme ile bir oldu bittiye getirildi. Yanısıra kendisine yüklenen misyonun sözde kaldığı, kalacağı bugün bile bunun açığa çıktığı bu işi yapanlar tarafından da anlaşıldığıdır. Bu konuda PKK Başkanlık Konseyi Üyesi Cemil Bayık, gerçekçi bir yaklaşım göstermektedir. Özgür Politika'nın kendisiyle yaptığı bir röportajda, "KNK" dan bu süreçte beklentilerin nelerdir? KNK rolünü oynayabilecek ki?" sorusuna "bu konuda hayalci olmamak gerekir" cevabıyla bir gerçeği ifade etmektedir.

"KNK"de daha önceleri kurulması düşünülen veya kurulan "Botan-Bahdinan Hükümeti", "Ulusal Meclis", "Sürgünde Kürt Parlementosu" gibi oluşumlar gibi tarihsel misyonlarından uzak PKK çıkarlarına endeksli ve PKK'nin birer bürosu ve yan kuruluşu olmaktan öte bir işlevi olmayacaktır. Çünkü yapılanlar Kürdistan realitesinden uzak subjektif niyetlerle yüklü, Kürt Ulusu'nun çıkarlarından öte PKK çıkarlarına endeklidir. "KNK"ninde daha önce kurulan kurumlar gibi kendi başına bir yetki ve yaptırım gücünün olmayacağıdır. Uzaktan kumandalı PKK'nin bir bürosu olmaktan kurtulamayacaktır. PKK dışındaki güçlerin ise "KNK" içinde hiç bir yetki ve yaptırımları olmayacaktır. Kuruluş üstünden sayılı bir kaç gün geçmesine rağmen bu, bugün bile açığı çıkmıştır.

"KNK" öncesi kurulan ve "ulus çıkarı" misyonu yüklenen kurumlar PKK tarafından ya tasfiye edildi. ya da işleviz, yetkisiz kurumlara dönüştürüldü. "KNK"nin de aynı akibete uğramayacağını söylemek kahin olmayı gerektirmez. Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir.

"Türkiye'nin tuzaklarla karşı karşıya olduğu"nu ve "bunu önlemeye çalışıyorum" diyen PKK Genel Başkanı A.Öcalan'a İmralı'daki mahkeme

Hasan H. YILDIRIM

başkanı “Bunu nail yapacaksınız? KNK”ye bir çağrınız var mıdır?” sorusuna “Türkiye ile uğraşmasınlar. Hemen bir barış kongresi yapsınlar” direktifini verdi. Bu direktifi alan “KNK” yürütmesi hemen bir “Barış Kongresi” kararını aldı. Bu bile “KNK”nin ne menem bir kurum olduğu ve olacağıın işaretidir.

Çelik çomak oynanmıyor, kartondan şatolar yapılarak, yıkılarak, yeniden yapılarak oyunda oynanmıyor. KUKM adına hareket eden politik güçler kullandıkları argümanları, kurdukları ve kurmaya çalıştıkları kurum ve kuruluşlara yüklemek istedikleri misyoları çok ciddi olarak ifadelendirmek zorundalar. Ulusal meclis, ulusal kongre, sürgünde parlamento ve ulusal hükümet gibi kurumlar bir ulusun hayati kurumlarıdır. Bu kurumlarla oynanamaz, kirletilemez. PKK bunu çok defa yaptı ve yapmaya devam etmektedir. Bu nedenledir ki, bu politikasının mimarı PKK Genel Başkan’ı A.Öcalan şahsında KUKM tasfiye edilmeye çalışılıyor. A.Öcalan’ın Türkiye’ye gitmesiyle TC ile bir pazarlık içinde olduğu biliniyor. TC’ye verdiği sözler de biliniyor.

Gelişmeler böyleyken herşeyi A.Öcalan’ın iki dudağı arasından çıkacak sözcüklerle ifadelendirmeye kalkacak olanlar “KNK”ye ne gibi bir rol oynatacakları kendiliğinden anlaşılmaktadır.

“Mahkemeden önce Kürt Ulusal Kongresi toplanıp sayın Öcalan’ı Onur Başkanı seçmesi anlamlıdır. Buna karşı çıkanlarla, Kürtleri lejyon askeri gibi Ortadoğu’da para ile savaştıranlar ders almalıdırlar.”

Bu yaklaşımın bile tek başına Kürdistan Ulusal Birliğini dinamitleyen, engelleyen tehlikeli bir önemde olduğunu öylemek çok şey söylemek değildir. Tehlike sadece Yaşar Kaya’nın yukarıda söyledikleriyle sınırlı olmayıp, bir eğilim olarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Birliği içinde “truva atı” rolü oynama gibi bir özelliğı olmasından kaynaklanmaktadır.

Kaldı ki, “KNK” oluşumuna katılmayanların PKK Genel Başkanı A.Öcalan’ın “Onur Başkan”ı seçilip seçilmemesi pek ilgilendirmediğı tartışılmazdır. Katılanlar aranda ise buna karşı olan birilerinin çıkabileceğı ve çıktığı da gayet normaldir. Burada bir anormallik yoktur. Varolan anormallik buna bile tahamül edilemediğidir. Böylesi bir mantık sahibi veya sahiplerinin hangi kapasite ve yaklaşımla ulusal birliği sağlayacakları da açık değil midir?

Sorunun bir başka boyutu da Kürtleri

Ortadoğu’de lejyon askeri olarak savaştıran güçlere gelince herkes çok şeyler biliyor ve söylüyor. Çifte standartlardan uzak bir yaklaşımla soruna yaklaşılsa gerçekliğın çıplak olarak orta yerde olduğu görülür. Bu, daha evvel tarafımızdan çok defa söylendi ve yazıldı. Fakat şu an bu, A.Öcalan tarafından TC Mahkemelerinde “kullanıldık”la ifade-lendirilmektedir. Bu biliniyorken herekse kara çalma çalınacağına, herkes kendi evinin önünü temizlerse daha iyi olur. Bu herkesin çıkarına olduğu kadar, genel davanında çıkarına olur. Ulusal birlik sorunu da bu temel de irdelenirse en isabetli, en doğru yaklaşım olur.

Gelenek olarak dün de söyledik, bugünde söylüyoruz ki, ülkemizin mevcut realiteden kaynaklanan ortamdan dolayı Kürt Ulusu’nu temsil gücüne sahip bir ulusal kurumun koşulları yoktur. Her parçadaki politik güçlerin bir diğer sömürgeci devletle derinlemesine içine girdikleri ilişkiler, parçacı yaklaşımlar, otonomi ve hatta sorunu insan hakları çerçevesiyle, yaklaşımın güçlü olduğu bir ortamda Kürt Ulusu’nu temsil edecek ulusal birliklerin oluşum koşulları yoktur. Kürdistanlı politik güçlerin sömürgecilerle varolan ilişkilerine son vermeleri ve ülke devrimini bağımsızlık ve birleşik hedefi ilkesinde ele almalarıyla önemli ölçüde koşulların olgunlaşacağı ve başka koşulların yanı sıra bu koşulun hayati bir önem taşıdığı, bununda bugünden yarına olgunlaşamayacağı bilindiğı ve bu nedenden dolayı ulusal kongre ve benzeri ulusal birliklerin koşullarının olmadığı ve olmaya-çağı söyledik ve söylüyoruz.

Bazı politik güçler, tüm bunlara rağmen yanyana gelebilirler. Birlikte kurdukları herhangi bir oluşuma istedikleri bir isimle de ifadeledebilirler. Hatta son oluşumda olduğu gibi zorlama bir yaklaşımla “Kürt Ulusal Kongresi”de diyebilirler. Fakat herkes şu gerçeğı bilmelidir ki, sözkonusu oluşum ne bir ulusal kongredir, ne de temsil düzeyi ile Kürt Ulusu’nu temsil edebilir. Daha önce de bu tür girişim ve deneyimler yaşandı. Fakat hiç birisi tutmadı. Herkes bir tarafa, PKK ve bu kurumlarda yer alan şahiyetlerin bu gerçekliğı herkesten daha yakıcı bir şekilde bilmektedirler.

Son “KNK” oluşumu da daha önceki oluşumlardan pek farklı olmayacaktır. Kuşkusuz bazı girişimleri ve yapacakları işler de olacaktır. Nihayetinde bir kurumdur ve bünyesinde bir çok

gücü barındırmaktadır. Fakat yapılacak olan bu güçleri bağlar ve diğer güçleri bağlamadığı gibi yaptırımcı bir gücü de olmayacaktır. Bu da bilinmektedir. O halde böylesi bir oluşuma nasıl olurda “KNK” denilebilir ve Kürt Ulusu’nu temsil edebilir gibi yükek bir misyon yüklenebilir. Bunu anlamak mümkün değildir.

Kürdistan Ulusal Kongresi ve benzeri oluşumların yerli yerine oturmaları her şeyden önce politik güçlerin kendi realitelerini gözden geçirmelerine, sömürgeci devletlerle varolan ilişkilerine son vermelerine, birbirleriyle çatışmaktan kaçınmalarına, Kürt ve Kürditan’ın bir, devrimin bağımsızlık ve birleşik ülke hedefiyle kavramaları ve programlarıyla olur. Bu yaklaşımdan uzak birliklerin Kürt Ulusu’nu temsil edemeyecekleri daha evvelki yaşanan tecrübe ve deneylerden bilinmektedir. Bu bilinmesine rağmen PKK’nin tekrardan direnmesini anlamıyoruz diyemeyeceğiz. Bunu da irdelemek gerekiyor.

“Ulusal Kongre’ye... çağırılan bazı örgüt ve kişilerin, ya herhangi bir devletle ya da Ulusal Kongre’nin kuruluşunu örgüt çıkarlarına görmeyen bir örgütle ilişkisi nedeniyle kongreye katılmamaları, böylesi tarihi bir dönemdeki süreçlere yakışmayan tutumlardır.” PKK M.K.Üyesi Mustafa Karasu’nun “KNK”ne gönderdiği mesajdan)

Çamuru at kendisi tutmazsa izi kalır mantığı ucuz bir mantık. Bilinmelidir ki her düşünce, her yaklaşım birazda savunanın kendi konumunu anlatır. Mutafa Karasu herkesi isabetiz ve yersiz bir yaklaşımla bir devlet ve örgütle ilişkilendireceğine PKK’nin kaç devletle ilişkisini bir düşünürse söylediklerinin anlamsızlığı ve isabet-sizliği kendiliğinden ortaya çıkar. PKK’nin Suriye, Irak ve İran sömürgecileri ile sıkı bir işbirliği içinde olduğunu kuşkusuz inkar edecek değildir. Kaldı ki şu an Genel Başkanları A.Öcalan TC ile derinlemesine bir ilişki içinde olduğu bilinmektedir. İş biraz da tersinden ele almak lazım. Bunca yaşanan tecrübe ve deneylere rağmen tekrardan direnmenin anlamı ne ola ki? Yoksa “KNK”nin oluşumunu PKK’ye sömürgeci devletler mi dayattı? Niye diye sorulabilir. Daha öncelleri gibi ya tasfiye etmek ya da işlevsiz kılmak için, ulusun hayatıyet önemi arzeden bu kurumlarla oynanarak kirletmek için. Başka ne nedeni olabilir ?

Kürt Ulusu’nun kaderi üzerinde bir oyun

oynanıyor. Bu oyunu sahneliyenler sömürgeci devletler, figüranları ise sömürgeci devletlerle ilişki içinde olan Kürdistanlı politik güçler oluyor. sömürgeci başkentlerde üretilen senaryolar Kürdistanlı politik güçler tarafından pratiğe geçiriliyor. Yapılanlar sıradan şeyler olmayıp KUKM’ni tasfiye edecek boyutlarda seyrediyor. Buna dikkat etmek gerekiyor. Herkesin kendi sorumluluğunu bilmesi gerekiyor.

Nasıl ki, “KNK” içinde yer almayanları toptancı bir yaklaşımla bir düşmanla ilişkilendirilemeyeceği gibi, yer alanları da toptancı bir yaklaşımla bir düşmanla ilişkilendirilmesi doğru olamaz. Çünkü “KNK” içinde bağımsızlıkçı, yurtsever parti, örgüt ve bireyler vardır. Bunların yanı sıra bir çokları da sömürgeci güçlerle şu veya bu boyutta bir ilişki içinde oldukları da bilinmektedir. Bir kere bu ayrışım yapılmalı ve bunun mücadelesi verilmelidir. Bu yapılmadığı müddetçe “KNK”nin politikası ve pratiği niyete bağlı olmaksızın KUKM’ne zararlı olacaktır. Bunu hep birlikte yaşayıp göreceğiz.

Gelenek olarak sömürgeci devletlerle ilişki kurmayı reddettik. İlişki kuran güçleri daima uyardık. Bunu temel politik yaklaşım haline getirenleri teşhir ettik. Tüm bunlar bilinmesine rağmen toptancı bir yaklaşımla “KNK” komedisine katılmayanları bir devletle ilişkilendirilmesi saçmalaktır. Sorumlu bir yaklaşımdan uzaktır. Böylesi saçma ve sorumluluktan uzak yaklaşımlarla ulusal birlikler oluşturulamaz. Oluşturulanlarda bunun bedelini öderler.

Mustafa Karasu, sözkonusu “KNK” oluşumuna katılmayanları bir devletle ilişkilendireceğine, bunları töhmet altında bırakacağına, “KNK”de yer alan bir çok parti, örgüt ve şahsiyetlerin hangi sömürgeci devletin istihbarat örgütünün uzantıları olduğuna bir kafa yorsa sanırsız daha akıllıca bir iş yapmış olurdu. Burada bu güçlerin sömürgeci devletlerin istihbarat güçleri ile ilişkilerinin tüm boyutlarını irdeleyecek değiliz. Fakat bu güçlerin sömürgeci güçlerin bir kolu olarak KUKM içinde birer “truva atı” olduğuda bilinmeyen bir şey değildir. Bunu Mustafa Karasu’nun bilmemesi, ki bilmemesi daha vahim bir vakadır, bilip de bu nasıl oluyor demesi gerekirken bu ve buna benzer gerekçelerle katılmayanları devletlerle ilişkilendirmesi art niyet taşımaya vahim bir yaklaşım olduğu bilinmelidir.

Devletlerle ilişki kurmak ki, M.Karasu’nun

dediği gibi Kürt Ulusal Birliği önünde engeldir. O halde herkesten çok PKK kendisini bir gözden geçirmelidir. Bilinen bir gerçek var ki, Kürdistanlı örgütler içinde devletlerle en çok ilişkisi olan PKK'nin kendisidir. PKK'nin ilişki kurdukları öncelikli devletler ki, bunlar Kürdistan'ın bir parçasına hükmeden sömürgeci devletlerdir. Suriye, Irak ve İran'la olan ilişkiler gizli saklıdan uzak aleni ilişkilerdir. Kaldı ki TC ile ilişki kurma gelinen aşamada temel politikaları olmuştur. Eğer TC isterse PKK ilişki kurmaya dünden razıdır. Hele PKK Genel Başkanı A.Öcalan'ın Türkiye'ye gitmesinden sonra bu daha da yüksek sesle dillendirdiği bilinmektedir. Peki bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu.

“Ulusal Kongre’yi küçümsemek, çeşitli bahane ve gerekçelerle; çekinceler, kaygılarla yaklaşmakta Kürt Ulusu’nun düşmanları ile yakınlaşmaktır.” (Özgür Politika başyazı 24.05.1999)

Herşeyden önce Ulusal Kongre’yi küçümseyen kimse yok. Fakat sözkonusu oluşumunda Ulusal Kongre olmadığı da bilinen bir gerçek. Dile getirilmek istenen gerçek budur,

Meselenin diğer boyutu ise söz konusu oluşumda yer almayanları, hatta bundan ötesi küçümseyenleri Kürt ulusunun düşmanları ile yakınlaşmaktır”gafletine düşmek ola olsa haddini bilmezliktir.Haddini bilmek erdemliktir, erdemlikse sorumluluktur.Sorumluluğu olmayanların ağız tartıları yoktur. Bilinmelidir ki, bu sorumluluktan uzak yaklaşımın herkese olduğu gibi genel davaya da çok zararları olmaktadır.Sağa sola küfür, hakaret ve tehdit yetiştirmenin hiçkimseye birşey kazandırmadığı bilinmektedir.Sorun, herkesin daha sorumlucu davranmasını gerektirmektedir.Görünen odur ki, buna dikkat edilmemekte ve sonuçta herkes zarar görmektedir.

Kaldı ki, Özgür Politika çevresinin, Kürt ulusunun düşmanları dediği güçler kimlerdir? Bunlar belli değildir.Sömürgeci güçler diyeceğiz, gelinen aşamada PKK dört sömürgeci ülkeyi düşman kategorisinden çıkarmıştır. O halde kimdir bu düşmanlar? Sakın bu düşman TC’dir denmesin, TC de düşman kategorisinden çıkarılmıştır. PKK Genel Başkanı A. Öcalan, uçakta gözlerini açar açmaz TC’yi düşman kategorisinden çıkarmış ve TC’ye hizmet edeceğini tüm samimiyetiyle yüksek sesle ifadelendirmiş ve tüm bu açıklamalar Özgür Politika tarafından noksansız kamuoyuna

sunulmuştur.Hal böyleyken birilerini töhmet altında bırakacak kadar bir düşmanla yakınlaştırma zorlamanın anlamı ne ola ki?

Özgür Politika çevresi hem suçlu hem güçlü. Hırsızın ev sahibini bastırması misali. Alışkanlık haline getirilen sorumsuzca bir mantıktır. Kendileri gibi düşünmeyen herkesi düşman ilan eden bir mantıktır. Bu mantıkta birlik olayı yoktur. Bu mantıkta farklı düşüncelerin kendini ifade edebileceği oluşumların varlığına tahammülleri yoktur.Var olan kendisinden güçlüye boyun eğme, kendinden güçsüze boyun eğdirme mantığı hakimdir. Bu güne dek bu mantık sahiplerinin teori ve pratiklerinde var olan ilişki biçimi budur. Bu yaklaşımdan dolayıdır ki, bu mantık sahipleri gününbirlik bir politika sahibi oldular.Her olaya faydacı bir yaklaşımla yaklaştılar. Genel davanın çıkarları bir yana itilerek kendi grup çıkarları neyi gerektirdiye onu dayattılar. Bu yaklaşımdan dolayıdır ki, dost ve düşman kavramlarını da yine kendi grup çıkarları temelinde belirlediler. Bu anlayış gereğidir ki, daha evvel Suriye, İran, Irak gibi Kürt halkının can düşmanları müttefik güçler ilan edildi.Bu ülkelerin hükmettiği parçalardaki Kürt politik güçlerle iş yapmayı değil, bu sömürgeci ülke yönetimleri ile iş yapmayı temel politika haline getirildi. Bu nedenledir ki, bu politika mimarları her gün TC hakkında pembe düşler kuruyorlar.

Sömürgeci güçlerle ister taktik, ister stratejik, isterse de istenmeyen zorluklardan kaynaklanan ilişkiler sonuçta ağır bedeller ödenmesine yol açtığını gelenek olarak daima vurgu yaptık. İlişki kuranları daima uyardık.Uyarılarımız ciddiye alınmadığı gibi bilinmeyen düşmanlarla ilişkilendirme gibi sorumsuz bir yaklaşımla karşılaştık. Bundan öte her ilişki kuran gücünde çok ağır bedeller ödediği ve ödemeye devam ettiğini de hep birlikte görüyoruz. Bunca ödenen ağır bedellere rağmen ulusça ortak bir anlayış birliği sağlanamadı.Bu nedenledir ki, daha çok ağır bedeller ödenecektir. Son olarak PKK Genel Başkanı A. Öcalan ‘ın Suriye tarafından orta yerde bırakılması ve sonuçta Türkiye’nin eline geçmesi ve yaşananlar bile tek başına bu işin ciddiyetini koruduğu açıkça ortadadır. Buna rağmen başta PKK olmak üzere sömürgeci güçlerle ilişki içinde olan Kürdistanlı güçlerin varolan ilişkilerini gözden geçirmedikleri ve daha da derinleştirmeye çalıştıkları ne anlama gelir?

1993’ten bu yana PKK tarafından TC’ye

yapılan “ateşkes ve barış” çağrıları PKK’nin ilişki içinde olduğu Suriye, Irak ve İran’ı çok rahatız ettiği bilinmektedir. Yanısıra TC’de bu konu da en ufak bir esneme göstermediği de izlenmektedir. TC dün ne düşünüyorduysa, ne yapıyorduysa bugün de aynı şeyi düşünüyor ve yapmaktadır. Siyasetinde ve yaptırımında en ufak bir esneme yoktur. TC tarihinde sorunla ilgili kurum ve zatların sunduğu raporlarda “devletin üniter yapısından asla taviz verilmemesi uygun mütaala edilmektedir.” cümlesiyle son bulmuş ve bulmaktadır.

PKK’ye gelince diğer sömürgecilerle girdiği ilişkiler TC ile “ateşkes ve barış” söylemine bile müsaade etmeyecek kadar engeldir. Sözkonusu ilişkiler öyle sıradan ilişkiler değildir. Ki bu ilişkilerden dolayı PKK’ye tanınan kolaylıklar da o kadar güvenli değildir. Bunun en canlı tanıkları şüphesiz PKK önderliğidir. PKK Genel Başkanı A. Öcalan’ın başına gelenler bir yana PKK’nin TC ile bir barış masasına bırakın oturmayı bu düşüncenin bile çok tehlikeli olduğu PKK önderlerinin kulaklarına fısıldandığı bilinen bir gerçektir. PKK Genel Başkanı A. Öcalan’ın başına gelenler bu yaklaşımın sonucudur. Bunlar bilinen gerçeklerdir.

PKK’nin ilişki içinde olduğu sömürgeci devletler PKK’ye zorunlu kıldığı TC’ye karşı savaştır. Buna ek olarak “ne yen, ne yenil” dayatılmıştır. Nihayetinde bu ülkeler Kürdistan’ın bir parçasına hükmediyorlar. Dört sömürgeci devletin ortak çıkarı kürdün varlığına karşı olduğuna göre kürt politik güçleri ile olan ilişkileri bir başka devlete ve hükmettiği Kürdistan’daki kürtlere karşı savaştığı süre ile sınırlıdır. Bu sınır söylemde bile aşıldığı andan itibaren sözkonusu devletin ne düşündüğü bilinmeyen bir sır değildir. bunca yaşanan tecrübe ve deneylere rağmen kürt politik güçlerin sömürgeci devletlerle varolan ilişkileri de diretilmesi anlaşılır birşey değildir.

Tüm bunlar biliniyor. Birileri yurtsevrelikle bile bağdaşmayan bu ilişkileri derinlemesine yaşarken, birileri bu olup bitenleri yanlış görmekte, deşifre etmekte ve eleştirdikleri bilinir. Yaşanan gerçeklik de bu olmasına rağmen sömürgecilerle ilişki kuranlar, kurmayanları bir bilinmeyen düşmanla ilişkilendirmeye çalışmaları biraz da kendi konumlarını örtbas etmeye yöneliktir. Bu yaklaşım sorumlu bir yaklaşım değildir. Bu yaklaşımda ulusal birlik anlayışı yoktur. Ki en

çok ulusal birlikten bahseden olmalarına rağmen bu böyledir.

Dört parçadaki küçük politik güçleri saymazsak, I.KDP, İKDP, YNK ve PKK dört sömürgeci güçle enine ve boyuna hiçte tasvip edilemeyecek bir ilişki içinde oldukları bilinmektedir. Bu güçler, sömürgeci güçler tarafından birbirleriyle savaştırılmaktadırlar. Her bir parti bir sömürgeci devletin tetikçisi olarak bir diğer kürt partisine karşı savaşmaktadır. Kürt halkının çıkarına olmayan ve olmayacak olan bu savaş bugün de hızında en ufak bir gerileme göstermeden tüm hızıyla sürmektedir.

Böylesi bir ortamda yanyana gelen birkaç parti, örgüt ve birey bir bütün olarak Kürt ulusunu hangi hak ve yetkiyle temsil edebilir? Bu mümkün müdür? Bunun mümkün olmadığını bu işi yapanlar çok iyi bilirler.

Ülkemizdeki mevcut siyasal koşulların ortaya çıkardığı bir gerçek şudur ki, şu an her parçadaki büyük Kürt partilerini yanyana getirmenin koşulları yoktur. Kısa vadede de bunun koşulları olmayacaktır. Zaman zaman bazı güçler yanyana gelse bile bunların ulusu temsil edemeyecekleri gayet açıktır. Bu konu da zorlama yaklaşımların da bir işe yarayacağıdır. Bunlar bilinmektedir. Yanısıra genel davanın çıkarı bunları aşmayı zorunlu kılmaktadır.

Yapılması gereken çifte standartlardan uzak, grup çıkarlarından arınarak, ülke ve ulus çıkarları temelinde geçmişten bugüne uzanan yanlış politikardan vazgeçilmesi, bağımsızlık ve birleşik ülke hedefinde buluşulması ve bu zemin üzerinde ulusal birliklerin yakalanmasına çalışılmasıdır. En doğru ve gerçekçi yaklaşım budur. Başka bir yaklaşım Kürt ulusunun çıkarına değildir. Kürt ulusunu birliğe ve kurtuluşa götürmez. Bu bağlamda herkes hesabını buna göre yapmalıdır. Eğer bu yapılmazsa bugün olduğu gibi yarın da birileri sömürgeci güçlerin tetikçisi olmaya devam edeceklerdir. Hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki Kürtler bunun hesabını mutlaka soracaklardır.

TARİHTEN DERSLER ÇIKARMAK

*“Yaşamak kendi kendini yaratmaktır.
Zekasını ve bilgisini kullanarak etinden,
kemiğinden kendi heykelini kendi elleyle
yapmaktır.”*

GOETHE

Tarih bilincimiz, elimizde bulunan belgeler ışığında, çadaş Kürdistan tarihi olarak ifade edilebileceğimiz kesitti; 1806 Baban aşireti ayaklanmasından günümüze kadar getirebilme olanakları sunuyor... Büyük kavgalarla, büyük yiğitliklerle ve bir okadar büyük ihanetlerle dolu bir ulusun tarihi... Yaklaşık iki asırdır tarihin karanlıklarından “kimliksiz” yaşamaya mahkum edilen bir ulusun kendi kimliğiyle yaşayabilme kavgası...

Öyle bir kavga ki; Şex Sait, Seyit Rıza ve Qadı Muhammet gibi darağçlarında bile kimliksiz yaşama onursuzluğundansa, kimlikleri uğruna onurluca ölmeyi bilen ve yağlı ilmek seslerini kesinceye kadar “Yaşasın Kürdistan” diye slogan atan binlerce insana rağmen, kendi canlarını kurtarmak için her türlü ihaneti sergileyen ve fakat ne yazık ki, yine de darağçlarından kellelerini kurtarmayan binlerce işbirlikçiye tanık olan bir kavga...

Şanlı direnişler kadar tarihi tekerrür ettiren ihanetlerle, işbirlikleriyle dolu bir coğrafyada iki asırdan bu yana kendi tarihimizi yapma ve yazma kavgası veriyoruz. Fakat her seferinde binlerce isimiz kahramanın, şairin deyimiyle “kimliksiz vurulup, kefesiz gömülen” binlerce isimiz kahramanın kanıyla ve canıyla kazandığımız mevzilerimizi zafere ramak kala, neredeyse bir kader olarak benimsediğimiz ihanetlerle düşmana terk ediyoruz. Çünkü, bir türlü tarihten ders çıkarmıyoruz! Her seferinde, yarınlarımızın anahtarı olan geçmişimize sırtımızı çevirip, dünü inkar eden, yarını göremeyen yeni putlar yaratıyoruz. Kahramanlıklar çağının bittiği bir süreçte, bizler yeni kahramanlar yaratıp ve üstelik daha hayatta iken heykellerini dikip, onlar için ölüyoruz, onlar için susuyoruz, onlar için zindanlarda ömür çürütüyoruz.... Ancak, her seferinde uğruna binlerce defa ölümlere gittiğimiz, zindanları ve dağları mesken ettiğimiz, hiçbir sevdaya değişmediğimiz özgürlük sevdamızın bilinmeyen yarınlara ertelenmesini bir kader gibi kabul ediyoruz. Çünkü, yüzyılların hücrelerimize kadar sinen köle, boyun eğen, “emir-komuta”yla yönlendirilmeye alışmış sömürge kişiliğinden bir türlü kurtulamıyoruz!

Sorun, bu noktada, sadece olaylar ve olgular arasındaki bağlantıları görmeme, doğruyla yanlış bir-birinden ayırt edememe değil. Sorun, çoğu zaman yanlışları tesbit ettiğimiz halde, bu yanlışlara karşı savaşmada yeterince cesaret ve kararlılık sahibi olmamızda....

Eğer verilerden hareket ederek bir takım sonuçlara ulaşmaya çalışırsak, sömürge kişiliğiyle ilgili ulaşabileceğimiz temel karakteristik, özgürlük savaşında sergilenen bu paradoks kişiliktir. Çünkü yanlışlar yapıldığını gördüğümüz ve bu yanlışlar uğruna defalarca gözü kapalı kör bir cesaretle ölümlere gittiğimiz halde, bizi gerçek özgürlüğe ulaştıracağına inandığımız doğrularımız uğruna ölmeyi göze alamıyoruz bir türlü. Ya yanlışlara gözyumarak, tarihimizi tekerrür ettiren yanlış yöntem ve uygulamalara ortak oluyoruz, ya da doğrularımızda direnme cesaretini göstermeyip kaçıyoruz, pes ediyoruz, küsüyoruz.

HİVA ZERYA

Böylece, çekildiğimiz köşelerimizde, geleceğimizi yok eden, özlem ve umutlarımızı erteleyen yanlışlara seyirci kalıyoruz. Tek avuntumuz ise, tarih bizi doğruladığı zaman; “Ben dememiş miydim.” oluyor.

Bize kaybettiren ikinci bir temel olguya da böylece ulaşılmış oluyoruz. Bu olguyu formüleştirecek, herhalde şu belirleme pek de haksız ve yanlış olmaz; “Teoride radikalizm, pratikte pasifizm”. Özellikle son otuz yıllık mücadele sürecimize baktığımızda bunun yüzlerce örneğiyle karşılaşırız. Birileri doğruları ve yanlışlarıyla bir sürece damgasını vurup, kör bir pratikle ilerlerken, diğerleri bu kör pratiğin yanlışlarının keskin teorik tezlerini oluşturmaya kendilerini hasrettiler. İşin acı tarafı; ne birileri pratikte gördükleri yanlışlardan vazgeçip, yerine doğruları koydular, ne de pratiğin “keskin teori”lerini oluşturan diğerleri bu teorilerine uygun pratiğin uygulayıcısı oldular. Deyim yerindeyse gelecekte haber veren falcılar gibi kenar mahallelerde, sokak köşelerinde arz-ı endam ettiler. Oysa aslanan dünyayı yorumlamak değil, dünyayı değiştirmekti. Bu ise zorlu cesur ve sabırlı bir mücadeleyi gerektiriyor....

Bu noktada tekrar sömürge kişiliğine dönmemiz gerekiyor.. Çünkü yaşanan durumun kaynağında “benim olun küçük olsun” temel karakteristik sömürge kişiliği özelliği duruyor. Yüzyıllarca küçük kırıntılarla avutulmuştuk. Bu da bizde vazgeçilmez bir sevdâ oluşturmuştu... “parçalara sığınıp kalma” sevdâsı. Bu sevdâ yüzünden çok çabuk zafer sarhoşluklarına kapıldık, bütünü görme ve koruma refleksini gösteremedik. Otuzbeş milyonluk bir coğrafyada birlik içinde savaşmayı başaramadık. Elbette sınıflı toplumun bireyleri olarak farklılıklarımız olacaktı, özlem ve isteklerimiz ayrı kulvarlarda seyredecekti. Yanlış olan bu değil, yanlış olan bu farklılıklara karşı tahammüzsüzlüğümüz, körlüğümüz. Elbetteki bu bir kültür sorunu, demokrasi sorunu. Yüzyıllardır sömürgeci despot yönetimler tarafından demokratik gelişim damarları dumura uğratılmış bir halkın demokrasi kültüründen uzak olması anlaşılırdır. Ama bu halka özgürlük ve demokrasi umutları satan siyasetçilerin sömürgeci yöntemleri aratmayan kendi aralarındaki baskıcı ve despot yöntem ve uygulamalarının anlaşılır ve kabul edilirdi bir yanı yoktur....

Oysa verilen özgürlük mücadelesinin temel özelliği, herşeyden önce bir demokrasi mücadelesi olmasıdır. Bu da cephede eleştiri, alanlarda birliği gerektiriyor. Çünkü son tahlilde hedefimiz bir parça özgür vatan ve bu hedefe bizi ulaştıracak olan biricik yol ise, istense de istenmese de birlikten geçiyor. Sömürgeci güçler bu gerçekliğin bilincinde olduklarından, “böl-yönet” politikası onların vazgeçilmez politikasıdır. Bizler ise bu gerçeklik karşısında yıllardır sürdürdüğümüz “körler ve sağırlar dialoğu”ndan dolayı, değil bu politikayı boşa çıkarmak, adeta ekmeklerine yağ sürdük. Hem de bir zamanlar sofralarımızdan eksik olmayan, fakat yıllardır hergün aymazca halkımızın üzerine yağın bombalar sayesinde doğal yapısı bozulan Kürdistan’da artık

kolay bulamadığımız tereyağı sürdük, sürmeye devam ediyoruz.

Bugün öyle bir noktaya geldik ki; artık ne teorideki keskinliğimiz, ne de pratikteki vurdum duymazlığımız bize bir adım dahi attıracak güce ve kudrete sahip değil. Diğer taraftan; artık ne bu halk polisin, askerinin adını duyduğunda bile ışıklarını kapatıp, korkularına karanlıkları sığınak eden eski halktır; ne de Kürdistan’da hüküm süren koşullar eski koşullardır. Bugün Kürdistan’da en az bir şehit vermeyen, cezaevlerinde çocuğu olmayan bir tek aile bile yoktur. Köyleri bombalanan, zorla ve işkenceyle yerinden yurdundan edilip, büyükşehirlerin varoşlarında yaşam mücadelesine mahkum edilen, Avusturalya, Afrika kıtasına kadar, dünyanın birçok ülkesinde mülteciliğe mahkum edilen, her türlü değerine tecavüz edilen bu halkın artık kaybedecek birşeyi yok. Karargahlar işgal altında, mevziler suskun olabilir. Fakat tarihte hiçbir halkın ödemediği bir bedeli fazlasıyla ödeyen bu halkın bir tek seste birleştiği “özgürlük çılgılığı”nı artık hiçbir güç boğamaz. Çünkü “modern dünya” her ne kadar gözlerini Kürdistan’a kapatmaya çalışsa da, sınırları aşan ve kulakları sağır edecek güçteki bu çılgılık, uykuları kaçırma devam ediyor.

Şapka düşmüş, kel görünmüştür. Bu halk artık kör değil, kralın çıplak olduğunu görüyor. Evet, kral çıplak ve biz ne bu çıplaklığı yamalarla kapatıp bu halkı kandırabiliriz, ne de kulaklarımıza pamuk tıkayarak bu halkın özgürlük çılgılığını duymamazlıktan gelebiliriz. Bu halk özgürlük için herşeyinden vazgeçti, ama özgürlükten asla vazgeçmeyecek...

Fakat bu halkın özgürlük umutlarını sermaye edinerek, deyim yerindeyse “yol yösterici”leri olarak, yollarını sık sık şaşırtıp, başlarına bela olan bizlerin artık bazı lükslerimizden vazgeçmemiz gerekiyor. Bunların başında da; yukarıda da belirttiğim “teoride keskinlik, pratikte pasiflik” geliyor.

Sömürgecilerden miras edindiğimiz “benim olsun küçük olsun mantığından” vazgeçip, yıllardır sözde hatmede hatmede dilimizde tüy bırakmadığımız “teori ve pratiğin birlikteliği” ilkesinin yaşamdaki uygulayıcıları olmak için kolları sıvamamız gerekiyor. Bunun için dün erken değildi, ama bugün olmazsa olmaz bir zorunluluk. İçinde bulunduğumuz ve varolmakla yokolmak arasında üçüncü bir tercihimizin olmadığı bu süreçte, eski “sevdalar”ımız artık bize bir adımlık yol aldırarak güfte değil. Bu sevdalarımıza derman bulacağına inandığımız “lokman hekim”ler ise çoktan tarihin derinliklerine gömüldüler. Gün; oturduğumuz yerden, “Biz demiştik, tarih bizi halkı çıkardı” nutuklarını atarak kendimize paye biçme günü değil. GÜN; namusluca ve cesaretle bizi bugünlere getiren yanlışları sahiplenme ve doğruların pratik uygulayıcıları olarak alanlara inme günüdür...

Ne demişti şair?

“Artık namuslu olmak yetmiyor, namusun mihenk taşında vuruşmak gerek”.

İşte meydan!

RADİKAL DEMOKRASİ: MODERN Mİ POST-MODERN Mİ?

Bugün solda olmak ne anlama gelir? Yirminci yüzyılın akşam karanlığında toplumun dönüştürülmesi projesinin ardında yatan Aydınlanma ideallerini yardıma çağırmanın anlamı kaldı mı? Şüphesiz, değişen biçimlerde son ikiyüz yılın devrimci politikasını karakterize eden Jakoben imgelemin bunalımını yaşıyoruz. Marksizm, yediği darbelerin altından kalkacak görünmüyor; totaliter yaklaşım analizlerinin Sovyet modeline verdiği güvenizlik tek neden değil, ayrıca yeni toplumsal hareketlerin ortaya çıkışı sınıf indirgemeciliğine kafa tutmaktadır. Bunlara karşılık, kardeş düşman sosyal demokarsi hareketi hiç de iyi bir görünüm arzetmiyor. Son yirmi-otuz yılın yeni istemlerini dile getirmekte yetersiz kalan sosyal demokrasinin önemli başarısı, refah devleti, sağdan gelen saldırıya dayanamamıştır, çünkü başarılarını savunmak için çıkar sahiplerini harekete geçirmede yetersiz kalmıştır.

Sosyalizmin idealleri açısından, sorgulanmakta olan modernite projesi ile sınırlı ilerleme fikrinin kendisidir. Bu bağlamda, şimdiye kadar kültür üzerinde odaklanan post-modern tartışması politik bir dönüş yapmaktadır. ne yazık ki, tüm tartışma çabucak bir dizi basitlemeci ve verimsiz konum etrafında donuklaştırıldı. Habermas, Aydınlanmanın evrenselci ideallerini eleştiren herkesi tutuculukla suçlarken, Lyotard, acıyla, Auschwitz'den sonra modernite projesinin atıldığını ilan etmektedir. (2) R. Rorty yerinde olarak iki tarafta da Aydınlanmanın politik projesinin gayrimeşru özümlemesi ve epistemolojik özelliklerine rastlandığına işaret eder. Bu yüzden, liberalizmi savunmak isteyen Habermas, bütün sorunlarına rağmen, bu evrenselci felsefeyi savunurken, Lyotard evrenselci bir felsefeden kaçınmak için politik liberalizmin kaçınılmaz terkenden bahseder. (3) Gerçekte Habermas, ahlak ve hukukun evrensel biçimlerinin ortaya çıkışının tersinmez bir kolektif öğrenme sürecinin ifadesi olduğuna ve bunu reddetmenin, demokrasinin varoluş dayanaklarını çürüterek, moderniteyi reddetmek anlamına geldiğine inanmaktadır. Rorty, Blumberg'in, The Legitimacy of the Modern Age kitabındaki, "öz-iddia" (self-assertion) (politik projeye bir tutulabilir) ile "öz yapılanma" (self-foundation) (epistemolojik proje arasındaki Aydınlanma'nın iki özelliğine dikkat çeker. Bir kere bu iki özellik arasında zorunlu bir ilişki olmadığını onayladığımızda, politik projeyi, özgün bir ussalık biçimine dayanması gerektiği nosyonunu terketmekle birlikte, savunulabilecek konumdayız. Rorty'nin konumu, bununla birlikte, hem kapitalizmi hem de demokrasiyi içine alan bulanık bir "liberalizm" kavramı ile modernitenin politik projesini özdeşleştirdiğinden dolayı sorunludur. Çünkü, politik modernite kavramının tam kalbinde, liberal ve demokratik iki geleneği ayırmak önemlidir.

Chantal Mauffe:

Macpherson'un gesterdiği gibi, bunların ikisi de ondokuzuncu yüzyılda eklemişlerdir ve bu yüzden asla zorunlu olarak bağlantılı değildirler. Bundan başka, sözkonusu 'politik modernite'yi kapitalist üretim ilişkilerinin büyüyen egemenliği koşullarında gerçekleşen modernizasyon süreci 'toplumsal modernite' ile karıştırmak hata olur. Eğer demokrasi ile liberalizm arasında, politik liberalizm ile ekonomik liberalizm arasında, bir ayırım çizgisi çekmekte başarısızlığa düşülürse; eğer, Rorty'nin yaptığı gibi, bütün bu nosyonlar liberalizm etiketi altında birleştirilirse, o zaman, moderniteyi savunma bahanesiyle, onları dönüştürmemizi sağlayacak bir eleştiriye (içkin bir eleştiriye bile) yer bırakmayan 'zengin Kuzey Atlantik demokrasilerinin kurum ve uygulamaları' için doğrudan ve basit bir özür aramaya sürüklenmiştir.

Rorty'nin savunduğu bu 'postmodern burjuva liberalizmi' karşısında Regemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politikcs (5), adlı kitabımızda Laclau ile birlikte çerçevesini çizdiğimiz radikal ve çoğulcu demokrasi', projesinin nasıl bir yeni sosyalite proje formülasyonu önerdiğini göstermek istiyorum. Bu proje, sola yeni bir hayal gücü, büyük kurtuluşçu mücadeleler geleneğini dile getirirken aynı zamanda Psiko analiz ve felsefenin son dönem katkılarını da hesaba katan bir hayal gücü, sağlarken marksist sosyalizm ile sosyal demokrasinin ikili tuzağından kaçınır. Aslında, böyle bir proje hem modern hem de postmodern olarak tanımlanabilir. 'Gerçekleşmemiş modernite projesi'ni izlemekle birlikte, Habermas'ın tersine, bu projede Aydınlanma'nın epistemolojik perspektifinin oynayacağı bir rol olmadığına inanıyoruz. Bu perspektif demokrasilerin ortaya çıkışında önemli roller oynamakla birlikte, özcü olmayan bir bakış açısına gereksinim duyan günümüz toplumlarının karakterlerini, politikanın yeni biçimlerini anlamamızın önünde bir engel oluşturmaktadır. Sonuçta felsefede postmodern denebilecek şeyin farklı akımların geliştirdiği teorik araçların kullanılması ve onların öznellik ile ussallık eleştirilerini benimsemesi zorunludur.

DEMOKRATİK DEVRİM

Moderniteyi tanımlamak için farklı ölçütler öne sürülmektedir. Bunlar vurgulanmak istenen düzlemler ya da niteliklere bağlı olarak büyük çeşitlilik göstermektedir. Ben, içlerinden biri olarak, modernitenin politik düzeyde tanımlanması gerektiğini düşünüyorum, çünkü toplumsal ilişkiler orada şekillenirler ve simgesel olarak düzenlenirler. Yeni bir toplumun başlangıcı olduğu oranda, modernite önemli bir başvuru noktasıdır. Bu bağlamda modernitenin temel karakteri, şüphesiz demokratik devrimin gelip çatmasıdır. Claude Lefort'un gösterdiği gibi, bu

demokratik devrim, içinde iktidarın bir 'boş alan' haline geldiği, toplumsalın yeni tür bir kurumsallaşmasının kaynağında bulunur. Bu nedenle, 'iktidar, hukuk ve bilginin radikal bir belirlenmişliğe açıldığı bir toplum, kurumsallaşmanın asla yerleşik olmadığı, bileinen bilinmeyen tarafından belirlenimsiz bırakıldığı, ve şimdinin tanımsızlığı yüzünden denetlenmeyen maceraların bir sahnesi olan toplum, modern demoktarik toplum oluşur (7) Prens şahsında somutlanan ve aşkın bir otoriteye bağlı iktidarın yokluğu nihayi bir güvence ya da meşruiyet kaynağının varolma şansını ortadan kaldırır; toplum artık, organik bir özdeşliğe sahip, bir töz olarak tanımlanmaz. Geriye kalan açıkça belirli dış çizgilerden yoksun bir toplum, tek ya da evrensel bir bakış açısı ile tanımlanması olanaksız bir toplumsal yapıdır. Buradan kalkarak, demokrasi 'kesinliğin sınır işaretlerinin kaybolması' ile karakterize edilir.(8) Bana göre, böyle bir yaklaşım tamamen anlamlı ve yararlıdır, çünkü modern toplumdaki çok sayıda olguyu yeni bir bakış açısıyla kavramamıza izin verir bu. Böylece demokratik devrimin sonuçları, yeni ve daha üretken bir biçimde modernite ve postmodernite arasında ilişki sorununun formüle edilmesine olanak sağlayarak, sanatta, teoride ve genelde kültürün tüm yönlerinde çözümlenebilir. Gerçekte eğer demokratik devrim, Lefort'un betimlediği gibi, yani, modernitenin ayırıcı özelliği olarak görülürse, o zaman felsefede postmoderniteye gönderme yapıldığında anlatılan şey, doğrudan toplumun ve sonuçta modernitenin kendisini demokratik biçimlerinin yeryüzüne ayak bamasında kurucu olan meşruiyeti ya da herhangi bir nihai dayanağın olanaksızlığını onaylamaktır. Bu onay insanda onun aklında yatan alternatif bir temel ile Tanrı ve Doğa'da bulunan geleneksel dayanakların yer değiştirmesi için yapılan çok sayıdaki girişimin başarısızlığı ardından gelmektedir. Bu girişimler, modern demokrasinin niteliği olan radikal belirlenimsizlik nedeniyle, ta başından başarısızlıkla yazgılıydılar. Nietzsche Tanrı'nın ölümüyle hümanizmin bunalımının ayrılmayacağını öne sürdüğünde bunu daha o zaman anlamıştı.

Bu yüzden, hümanizma ve rasyonalizm kafa tutuş modernitenin değil, yalnızca modernite içinde özel bir projenin öz-yapılanmacı Aydınlanma projesinin bunalımı anlamına gelir. Herkes için özgürlük ve eşitliğin kazanılması demek olan politik projesini terketmek zorunda olduğumuz anlamına da gelmez bu. Demoktarik devrimin bu özelliğini izlemek ve derinleştirmek için, demokratik projenin günümüz demokratik mücadelelerinin tüm özgünlüğünü ve derinliğini hesaba katmasını güven altına almalıyız. Postmodern dediğimiz eleştirin katkısı burada yerine oturur.

Eğer, tekil bir özne imgesini eylemin anlaşılabilirliğinin nihai kaynağı olarak savunursak, fiilen, bu yeni antagonizmaların doğasını kavramayı nasıl umabiliriz? Eğer toplumsal ajanları homojen ve birleşmiş kendinelikler olarak görürsek, bireyi etkilemesi olası bağımlılık ilişkilerinin çokluğunu nasıl kavrayabiliriz? Bu yeni toplumsal hareketlerin mücadelelerini niteleyen şey, kesin olarak, tekil bir ajan ve bir antagonizma mekanı haline gelip oradan politikleşmek suretiyle bir çoğulculuk olasılığı oluşturan, özne konumlarının çokluğudur. Böylece, hem psikoanalizde hem yapısalcılık sonrası içinde hem de son dönem Wittgenstein'in dil felsefesinde ve Gadamer'in hermeneutics (anlambilim) çalışmalarında rastladığımız, bölünmez bir öznenin rasyonalist kavrayışına yönelik eleştirilerin önemi ortaya çıkar.

Günümüz politikasını düşünebilmek ve demokratik devrimin çevrelemek zorunda olduğunu toplumsal ilişkilerin ayrımını ve bu yüzden yeni mücadelelerin doğasını anlamak için, totalize edilmemiş ve merkezleştirilmiş ajan olarak özne teorisi kaçınılmazdır. Bu özne, aralarında önsel ya da zorunlu ilişkiler taşımayan ve eklemlenmeleri hegemonik pratiklerin sonucu olan özne konumlarının bir çokluğunun kesişme noktasında kurulmuştur. Sonuç olarak, hiçbir özdeşlik kesin bir biçimde yerleşik değildir, her zaman belli bir açıklık ve belirsizlik vardır, ve bu yolla farklı özne konumları eklemlenir.

Ortaya çıkan, neo liberalizmin - sadece kendi çıkarının peşinden koşan kadın ya da erkek birey ideası ile - ne de marksizmin tüm özne konumlarını sınıfa indirgemesi ile - düşünceleri şöyle tüm, kabul edemeyeceği, politik eylem için tümüyle yeni perspektiflerdir.

İşaret etmek gerekir ki, demokratik devrimin bu yeni aşaması, sonuçta, kendi tarzında Aydınlanma'nın demokratik evrenselciliğin bir sonucuyken aynı zamanda onun bazı varsayımlarını sorgular. Bu yeni mücadeleler çoğunlukla bir evrensellik iddiasına karşı çıkarlar. Onlar her evrensellik iddiasında özelin inkârı ve özgülün reddinin yattığını gösterirler. Feminist eleştiri, aslında, daima bir dışlanma mekanizması barındıran bu evrensel idealler dediğimiz şeylerin ardında gizlenmiş particularizmin (Particularism) yüzünü açığa çıkarır. Örneğin, Carole Pateman klasik demokrasi teorilerinin nasıl kadının dışlanmasına dayandığını göstermektedir.

Evrensel yurttaşlık fikri özgün bir biçimde moderndir, ve zorunlu olarak bütün bireylerin özgür ve eşit oldukları görüşünün ortaya çıkışına bağlıdır. Hiçbir birey doğal olarak diğerine bağımlı değildir, ve kendilerini yönetme statülerini ellerinde tutan, yurttaşlar olarak hepsinin böylece kamusal mevkileri olmalıdır. Bireysel özgürlük ve eşitlik de hükümetin

ancak mutabakat ve rıza ile ortaya çıkabileceğini getirir.

'Birey'in herbirimize ya da hepimize uygulanan evrensel bir kategori olduğunu öğretilir bize hep, ama durum böyle değil. 'Birey' bir erkek. (10) Radikal demokrasi açısından demokratik projenin yeniden formülasyonu farklılaşmamış bir insan doğasına dayanan soyut Aydınlanma evrenselciliğinden vazgeçmemizi gerektirir. İlk bir yıl ..... ilk bireysel ortaya çıkışları bu kavrayışların kendilerince olanaklı kılınmış olsa da, bugün demokratik devrimin gelecekteki yayılması için başlıca engel haline gelmektedirler. Bugün istenen yeni haklar, önemleri ancak şimdi anlaşılan farklılıkların ifadesidir ve artık onlar evrenselleştirilebilecek haklar değildir. Radikal demokrasi, farklılıkları -özel, çokluk, heterojen-fiilen tanımamızı ister, soyutta insan kavramının dışladığı herşeyi, evrensellik reddedmemiştir ama tikelleştirilmiştir; gereksinim duyduğumuz evrensel ile tikel arasında yeni itür bir eklemlenmedir.

PRATİK AKIL: KANT'A KARŞI ARİSTO

Soyut Aydınlanma evrenselciliğinin artan yetersizliği Aristo'cu phronesis kavramının rehabilitasyon nedenini oluşturur. Bilimlere özgü bilgiden (episteme) ayrı bu 'etik bilgi' toplulukta geçerli kültürel ve toplumsal koşullara, ethosa bağlıdır; ve her evrensellik girişiminin reddi anlamına gelir. (11) Her türden pratik 'bilim' olasılığını dışlayan ama 'pratik bir aklın' varoluşuna gereksinim duyan (bu pratik akıl makul olanın kanıtlanabilir olana üstün geldiği, tartışma götürmez önermelerden oluşmayan bölgedir.), insan eyleminin irdelenmesi için uygun bir ussallıktır bu. Kant evrenselliği gerektiren türden, çok farklı bir pratik akıl nosyonu ileri sürdü. Ricour'un gözlemlediği gibi: 'Evrenselleşme kuralını yüce bir ilke mertebesine yükselterek, Kant Fichte'den Marx'a uzanan çok tehlikeli fikirlerden birini hizmete sokuyordu; öyle ki, pratik alan teorik alanda gereksinim duyulan bilimsel bilgiyle bağdaşır türden bir bilimsel bilgiye tabi olacaktı. (12) Aynı şekilde, Gadamer'de Kant'ın insan bilimlerini pozitivizme yol açtığı için eleştirir ve insanı eylemi alanından evrensel ve tikel varolan türden ilişkiyi kavramak için Aristocu phronesis nosyonunu Kantçı yargıya varma çözümlemelerinden çok daha elverişli bulur. (13)

Postemprist bilim felsefesinin gelişmesi, bilimlerdeki egemen pozitivist ussallık modeline kafa tutmak üzere, anlam-bilim birleşmeye gitmektedir. Thomas Kuhn ve Mary Hess gibi teorisyenler, bilimlerin evrimindeki retorik unsurların önemine işaret ederek bu eleştiriye büyük katkıda bulunmuşlardır. Bu gün 'akılcı' ve 'makul' için yeraçmak üzere, ussallık kavramını genişletmeye ve ussallığın çok sayıda biçimi-

minin varolduğunu tanımayla gereksinim duyduğumuz açıktır.

Yargıda bulunmanın, bir yanda keyfiliğin yönetimi. öte yanda bazı evrensel kriterlerin varlığı arasında sahte ikilemden sakınmak için doğru bir biçimde kavranması gereken, temel bir rol oynadığı radikal bir demokrasi anlayışı için bu tür görüşler yaşamsaldır. Bilimler tarafından bir sorunun yanıtı bırakılması ya da o sorunun kanıtlanabilecek bir doğru statüsüne ulaşamaması hakkında akılcı bir görüşün biçimlenmeyeceği ya da akılcı bir seçim fırsatı yaratamayacağı anlamına gelmez. Hannah Ardent, politik alanda insanların kendilerini bir görüşün ya da 'doxa' (x) nın etki alanında bulunabileceğini ve bunun gerçeğin etki alanı olmayabileceğini, ve her alanı kendi meşruiyet ve geçerlilik ölçütünün olduğunu ısrarla belirtmekle bütünüyle haklı idi. (14) Elbette, böyle bir konunun görecelelik hayaleti tarafından sık sık ziyaret edildiğini öne ürenler vardır. Ama bu suçlama ancak nesnellik ile görecelik arasında alternatif getirmeyen geleneksel bir sorunsalın boyunduruğunda kalınması durumunda anlamlı olur.

Veri bir değerler sistemine nihai olarak akılcı bir temel bulunamayacağını onaylamak bütün görüşlerin eşit olduğunu düşünmek anlamına gelmez. Rorty'nin işaret ettiği gibi: 'Asıl sorun, bir görüşün diğeri kadar iyi olduğunu düşünenlerle böyle düşünmeyenler arasında değildir. Sorun, kültürümüzün, ya da amacımızın, ya da kurumlarımızın sadece konuşma yoluyla desteklenebileceğini düşünenlerle, hala başka tür desteklerden medet umanlar arasındadır. (15) Adil olanla olmayan, meşru ile gari meşru arasında ayırım yapmak her zaman olasıdır, ama bu ancak veri bir geleneğin içinden ve geleneğin sağladığı ölçütler yardımıyla yapılabilir; aslında, evrensel dışsal bir bakış açısı yoktur. Dahası postmodern eleştirinin yargıda bulunabileceğimiz tüm geleneklere yol açtığı - ve Aristo'dan ayrıldığı - mantık ile retorik arasındaki ayırmadan vazgeçmek "güç haklı kılar" demek ya da nihilizme saplanmak değildir. Foucault ile birlikte, güçle geçerlilik arasında mutlak bir ayırım yapılamayacağını (çünkü her zaman özgün bir doğrular rejimine göredir, iktidarla ilintilidir.) kabul etmek, verili doğrular rejimi içinde argümantasyonun ve kuralların stratejisine saygı duyanlar ile sadece kendi iktidalarını dayatmak isteyenler arasında ayırım yapamayacağımız anlamına gelmez.

Nihayet, Wittgenstein'in dediği gibi, dayanak yoksa 'her şey olduğu gibidir.' ve bizi yani soruları yeni bir biçimde sormak zorunda bırakır. Sonuçta, bizi saçılma ve sürüklenme ve anlamların denetlenemez oyunu ile nitelenen kökten yeni bir çağın eşliğinde olduğumuza inandırmak isteyen, belli bir tür vahiy benzeri (apocalyptic) postmodern hataya geliyoruz. Böyle bir yaklaşım, eleştirmeyi denediği akılcı

sorunsalın tutsağı olmaktan kurtulamaz. Scarle'nin Derrida'ya söylediği gibi: 'Klasik metafizikçilerin gerçek hatası metafizik temellerin olduğuna inanmaları değil, daha çok şu yya da bu şekilde böylesi temellerin zorunlu olduğuna ve temeller olmaksızın birşeyin kayıp ya da tehdit altında ya da altı oyulmuş sorgulanmakta olduğuna inanmalarıdır.' (16)

GELENEK VE DEMOKRATİK POLİTİKA

Tikele, farklı ussallık biçimlerinin varoluşuna ve geleneğin rolüne verdikleri önem nedeniyle, radikal demokrasinin yolu paradoksal bir biçimde muhafazakar düşüncenin belli başlı akımlarıyla kısmen kesişir. Muhafazakar düşüncenin temel vurgularından birisi gerçekten Aydınlanma'nın evrenselciliği ve ussallığının eleştirisi üzerinedir. Ve postmodernist düşünceyle paylaştığı bir eleştiridir bu; söz konusu yakınlaşma bazı post-modernistlerin Habermas tarafından neden muhafazakarlıkla suçlandığını açıklayabilir. Aslında, yakınlaşmaya politika düzeyinde rastlanmaz ama ikisi de uzlaşma ve üstünlük kurma öğretileri olan marksizm ve liberalizmin tersine, muhafazakar ideoloji insanın bitimliliği, yetersizliği ve sınırlılığı temelinde yükselir. Bu kaçınılmaz olarak statükonun ve anti-demokratik bir görüşün desteklenmesine yol açmaz, çünkü değişik türden eklemlemelere dayanabilir.

Gelenek nosyonu, örneğin, gelenekçilik nosyonundan ayrılmak zorundadır. Gelenek tarihselliğe katılmamızı düşünme olanağı sağlar, ayrıca halen varolan bir dizi söylemlerden geçerek özneler olarak kurulduğumuzu, bizi biçimlendiren bu gelenek yoluyla dünyanın bize verili ve her tür politik eylemin olanaklı olduğunu da. Merkezi rolü varolan 'davranış gelenekleri'ne veren ve politik eylemi 'belirtilerin izlenmesi' olarak gören Micheal Oakeshott'un ki gibi bir politika kavrayışı radikal demokrasinin formülasyonu açısından çok yararlı ve veremlidir. Aslında, Oakeshott açısından;

Politika, toplum düzenlemelerine bir katılma tarzına ortak onay vermeleri açısından, tek bir topluluk oluşturan insanların genel düzenlemelere katılma eylemlidir... Bu eylemlilik, öyleyse, ne anlık isteklerden ne de genel ilkelere değil, varolan davranış geleneklerinin kendisinden çıkar. Başkasını alamayacağı için, aldığı biçim mevcut düzenlemelerdeki işaretleri izleyerek ve araştırarak onların iyileştirilmesidir. (17)

Eğer liberal demokratik geleneğin toplumumuzda temel davranış geleneği olduğu düşünülürse, liberal demokratik söylemde mevcut 'işaretler'i izleyen toplumsal yaşamın her alanında demokratik devrimin ve özgürlük, eşitlik mücadelelerinin gelişmesinin boyutları anlaşılır. Oakeshott, argümanının radikal potansiyelinin ayırında olmamakla birlikte, bize iyi

bir örnek sağlamıştır. Kadınların yasal konumunu tartışırken, şöyle der:

Politik eylemlilik gösterebilen bir toplumu oluşturan düzenlemeler, bunlar ister görenekler, kurumlar yasalar isterse diplomatik kararlar olsun, aynı zamanda hem tutarlı hem de tutarsızdırlar; bir yapı oluştururlar ve aynı zamanda tam olarak kendini göstermeye karşı bir sempati gösterirler. Politik eylemlilik bu sempatinin işlenmesidir; ve sonuçta, söz konusu politik akıl yürütme, hazır ama henüz ortaya serilmemiş bir sempatinin inandırıcı açığa çıkarılması ve onu şimdi tanınmanın en uygun an olduğunun inandırıcı kanıtlanmasıdır. (18)

Kadınların yasal eşitliği, ona göre, bu şekilde onaylanabilir. Bu tür bir akıl yürütmenin demokratik ilkelerin yaygınlaştırılmasında bir haklı çıkarma olarak nasıl yararlı olacağı hemen görülür.

Geleneğe verilen bu önem, aynı zamanda, bize politik öznenin oluşumu üzerine önemli düşünme yolları sağlayan Gadamer'in felsefi anlambiliminin önde gelen temalarından biridir. Heidegger'i izleyerek, Gadamer düşünce, dil ve dünya arasında temel bir birliğin varlığını öne sürer. Bugünümüzün ufku dilden geçerek oluşur; bu dil geçmişin izini taşır; geçmişin bugünde anlam bulmasıdır ve böylece geleneğin hareketini sağlar. Gadamer'e göre, Aydınlanma'nın yanısı 'önyargılar'a inanmaması ve insanın şimdiki aşmasını ve tarihe katılımının dışında kalmasını gerektiren bir anlayış ideali öne sürmesiydi. Ama, bizim anlama bağlı durumumuzu belirleyen ve dünyaya açılma ile anlayış koşulumuzu oluşturan kesinlikle bu önyargılardır. Gadamer, ayrıca, Aydınlanmanın tarafından çizilen gelenekle akıl arasındaki karşıtlığıda reddeder, çünkü ona göre;

Gelenek özgürlük ve tarihin daimi bir unsurudur. En özlü ve katı gelenek bile, geçmişte olanın ataleti yüzünden, doğası gereği inatçı değildir. Olumlanmayı, kucaklanmayı ve beslenmeyi bekler. Tüm tarihsel değişim içinde etki olduğu gibi, öz olarak, bir muhafazakardır da. Ama muhafaza, göze batmayan bir türden de olsa, aklın bir eylemidir. Bu nedenle, yalnızca yeni ya da planlı olan aklın sonucu olarak ortaya çıkar. Ama bu bir yanılısamadır. Devrim zamanlarındaki gibi yaşamın hızla değiştiği durumlarda bile eskinin pek çoğu, herşeyin dönüştüğü sanılırken, bilinenden çok fazla, korunur ve yeni bir değer yaratmak üzere yeni ile birleşirler. (19)

Geleneğin, Gadamer'de görülen, dil aracılığı ile taşınması yolundaki bu kavrayış Witgenstein'in 'dil oyunları' açısından yeniden formüle edilirse bütünsel ve özgün kılınabilir. Bu ışık altında incelendiğinde, gelenek verili bir toplumu oluşturan dil oyunları dizgesi haline gelir. Witgenstein'a göre, dil oyunları dilbilimsel kurallar, nesnel kurallar ile yaşam biçimleri arasındaki çözülmez bir birlik olduğundan, (20)

gelenek bizi özne olarak biçimlendiren pratikler ve söylemler dizisidir. Böylece, Witgensteinci bir perspektif içinde, verili bir geleneğin anahtarları terimleri açısından yeni kullanımların yaratılması olarak anlaşılabilen işaretlerin ve yaşamın yeni biçimlerini olanaklı kılan yeni dil oyunları içinde kullanımlarının izlenmesi olarak politiakayı düşünmemiz olanaklıdır.

Gelecek nosyonu ile radikal demokrasi politikası üzerine düşünebilmek için, demokratik geleceğin bileşik, heterojen açık ve nihai olarak belirlenimsiz karakterini vurgulamak önemlidir. Yalnızca, aynı element üzerine yapılabilecek farklı yorumlar olabileceği anlamında değil, geleneğin bazı parçaları ya da özelliklerinin ötekilere karşı işleyebileceği biçim yüzünden de, çok yası da olsa stratejiler hep olacaktır; Geleneğin rolünü belki de anlayan tek marksit olan Gramsci'nin hegemonik pratiklere özgü elementelerin yeniden eklenme ve çözülme süreci olarak gördüğü budur. (21)

Yeni muhafazakarların ve yeni liberallerin özgürlük ve eşitlik gibi kavramları yeniden tanımlama ve özgürlük fikrini demokrasi fikrinden ayırma yönünde yakın çabaları, liberal demokratik gelenek içinde, nasıl farklı türden işaretleri olası, kılan farklı stratejilerin izlenebileceğini gösterir. Liberalizm ve demokrasi arasında ondokuzcu yüzyılda kurulmuş eklenmenin sona erdirilmesini isteyenler ve özgürlüğü sadece baskının yokluğu olarak tanımlamak isteyenlerin saldırısıyla yüzyüze kalan radikal demokrasi projesi, demokrasiyi savunmaya girişmeli ve uygulama alanını yeni toplumsal ilişkilere yaymalıdır. Bu, artık hakları bireysel bir çerçevede değil, 'demokratik haklar' olarak gören, liberal demokratik geleneğin unsurları arasında değişik türden eklenme yaratmayı amaçlar. Bu, olası en büyük sayıda demokratik mücadelelerin eklenmesinin sonucu yeni bir hegemonya yaratacaktır.

Gereksindiğimiz demokratik değerlerin bir hegemonyasıdır, ve bu, demokratik pratiklerin çok farklı toplumsal ilişkiler içinde onları kurumallaştıran çokluğunu gerektirir. Öyle ki özne konumlarının bir çokluğu demokratik bir matriksten geçerek biçimlenebilir. Ancak bu yolla -ama ona rasyonel bir temel sağlamaya çalışarak değil- demokrasiyi savunmakla kalmayacak, onu derinleştireceğiz. Böylesi bir hegemonya asla tam olmayacak ve zaten bir toplum için tek bir demokratik mantığın yönetiminde olmak azrulanır değildir. Otorite ve iktidar ilişkileri tümüyle ortadan kaldırılamaz, ve kendisiyle barışık, saydam bir toplum mitini terketmek önemlidir, çünkü bu tür bir fantazi totaliteryanizme yol açar. Radikal ve çoğulcu demokrasi projesi, tersine, çokluğun, çoğulculuğun ve çatışmanın varolmasına gerek duyar ve politikanın raison d'être (varlık nedeni)'ni onlarda görür.

RADİKAL DEMOKRASİ YENİ BİR POLİTİK FELSEFE

Eğer demokratik devrimi derinleştirmek ve ayrı demokratik mücadeleleri bir araya getirmek gerçekten radikal demokrasinin görevi ise, böylesi bir görev, örneğin, ırkçılığı, cins ayrımına ve kapitalizme karşı ortak eklemleme olanağı sağlayan yeni özne konumlarının yaratılmasını gerektirir. Bu mücadeleler kendiliklerinden biraraya gelmezler, ve demokratik eşitlikler kurmak için, farklı gurupların özdeşliğini dönüştürecek yeni bir "orta duyu" zorunludur, öyle ki, herbir gurubun istemleri demokratik eşdeğerlik ilkesine göre diğerlerinin istemleriyle eklenebilinsin. Bu verili çıkarlar arasında yalnızca bir bağlaşıklık kurma değil, bu güçlerin özdeşliklerini fiilen değiştirme sorunudur. İşçi çıkarlarının savunusu kadınların, göçmenlerin ya da tüketicilerin hakları pahasına gözetilmediğinden dolayı söz konusu farklı mücadeleler arasında bir eşdeğerlik kurulması zorunludur. Ancak bu koşullarda iktidara karşı mücadeleler gerçekten demokratik olur.

Politik felsefenin, bu sağduyunun ortaya çıkışında ve yeni özne-konumlarının yaratılmasında oynayacağı çok önemli bir rol vardır, çünkü politik deneyime biçim verecek ve belli türden bir öznenin oluşumu açısından bir marksist olarak hizmet edecek "gerçeklik tanımı" nı şekillendirecektir. Bugün, haklar, özgürlükler, yurttaşlık gibi liberalizmin bazı anahtar kavramları demokratik bir eşdeğerler zinciri oluşturması önünde dikilen sahiplenici (possevsive) birey söylemince benimsenmektedir.

Demokratik bir haklar kavramının zorunluluğuna değinmiştim, o haklar ki, bireye ait olmayı sürdürükten, ancak kolektif olarak kullanılabilir ve başkaları için de eşit hakların varoluşunu öngörür. Ancak radikal demokrasi aynı zamanda eskilerin özgürlüğü ile yenilerin arasındaki yalancı ikilemi aşan ve bireysel özgürlük ile politik özgürlüğü birlikte düşünmemizi sağlayan bir özgürlük fikrine de gerek duyar. Bu konuda, radikal demokrasi yerinden yöneticilik (civic republicanism) geleneğini yaşatmak isteyen çeşitli yazarların uğraşlarını paylaşır. Söz konusu yönelim oldukça heterojendir ve bir yandan kendisini biçimlendiren toplumsal ilişkileri önceleyen bir öznenin liberal bireyciliği fikrine yönelik eleştiriyi tümüyle paylaşıırken, moderniteye karşı değişik yaklaşımlar sunan topluluk yandaşları (communitarian) dediklerimiz arasında ayırım yapmak, bundan dolayı zorunludur. Bir yandan, asıl olarak Aristo'dan esinlenmiş, genel iyiliğin politikası adına liberal çoğulculuğu reddeden Micheal Sandel ve Alas Daire Macintre gibileri var ve öteyandan liberalizmin epistemolojik önvarsayımlarını eleştirmekle birlikte, haklar ve çoğulculuk alanında onun politik katkılarıyla birleşmeye çalışan Micheal

Walzer Charles Taylor gibileri var (22). Birinciler, paylaşılan moral değerlerin dışı vurumu olarak anladıkları politik ile etik arasında ayırım yapmayarak, politikanın premodern kavrayışını savunma eğilimi göstermekte ve demokrasinin yeryüzüne inmesi karşısında bütünüyle belirsiz bir tavır takılmaktayken, ikinciler radikal demokrasinininkine yakın bir perspektifi avunuyorlar.

Muhtemelen Machiavelli'nin eserinde yerinden yöneticilik bize çok şey vadeder ve bu bağlamda Quentin Skinner'in on dönem çalışması özel ilgiye değer.. Skinner'in gösterdiği, Machiavelli'de bir özgürlük kavramının olduğu ama bunun nesnel bir iyi yaşam nosyonu önermemekle birlikte (ve bu yüzden Lissah Berlin'e göre, "negatif" bir özgürlük kavrayışdır), politik katılım ve kamusal meziyet (Civvic Virtue) ideallerini (Berlin'e göre, tipik "pozitif" özgürlük kavramları) içerdiğiidir. Skinner, özgürlük fikrinin kendi öz amaçlarını ve yaşam anlayışlarını ("humors"-Humori-) gözeten bireylerin yetkinliği olarak Discourses'da resmedildiğini göstermiştir. Sonuçta, özgürlüğün kullanılmasını olanaksız kılan, baskı ve kölelikten sakınmak açısından zorunlu koşulların güvence altına alınması için bireylerin belli kamu işlevlerini yerine getirmeleri ve gerekli meziyetleri taşımalarının kaçınılmazlığını olumlaması ile birlikte yürür bu. Machiavelli'ye göre, eğer birisi kamusal meziyetlerini gösterecek ve genel iyiliğe hizmet edecekse, bu onun kendi çıkarlarını gözetmesine izin verecek derecede kişisel özgürlüğünü güven altına alması içindir (23). Burada karşımıza çıkan, radikal demokrasi için bir politik felsefe geliştirmenin dayanağı eski politik özgürlük kavrayışına eklemelenmiş, çok modern bir bireysel özgürlük kavramıdır.

Ama, ayrıcalık taşıyan Machiavellici branşın içinde bile, yerinden yöneticilik geleneğine yapılan bu çağrı günümüz demokratik mücadelenin çokluğunu eklemelenmesi açısından gereksimim duyulan politik dili bütünüyle sağlayamaz. Günümüz politikasının karmaşıklığını kavramada yetersiz kalmakla birlikte, yapabileceğinin en iyisini bize bireyciliğin olumsuz yönleriyle mücadele etmemiz için gereken unsurları sağlamasıdır. Toplumlarımız, kökten yeni ve farklı ve hem liberal hem de yerinden yöneticilik için özel olan tek bir politik oluşumun kurucu alanı fikrini tertekmemizi isteyen, politik alanların tomurcuklanması ile kısı karşıyayız. Eğer liberal "bastırılmamış benlik" kavramı yetersizse, yerinden yöneticiliğin toplulukçu yandaşlarının ortaya attığı alternatif de yetersizdir. "Yekpare bir bastırılmamış benlik"ten "yekpare yerleşik benlik"e geçiş sorunu değildir bu; sorun yekpare özne fikrinin kendisindedir. Çok sayıda toplulukçu, apirik olarak, hatta coğrafi bakımdan, belirlenmiş sadece tek bir topluluğa ait

olduğumuza ve bu topluluğun tek bir ortak çıkar fikri etrafında birleşebileceğine inanır görünüyor. Aslında, her zaman, çok sayıda ve bu özne-konumlarının ara kesitlerinden kararsız ve geçici olarak eklenmiş ve bir dizi söylem tarafından oluşturulmuş çelişkili özneleriz, değişen toplulukların sakinleriyiz (gerçekten, yer aldığımız toplumsal ilişkiler ve onların tanımladığı özne konumları kadar çok). onuçta, politik bir felsefe geliştirme açısından postmodern eleştirinin önemi gerçek anlamda çoğulcu ve demokratik olacak yeni bir bireysellik biçimini olanaklı kılmayı hedefliyordu. Bu tür bir felsefe demokrasi için akılcı bir temeli öngörmez, ne de, Leo Strauss gibi, en iyi rejimlerin ve politik konuların doğasıyla ilgili sorulara yanıt getirmez. Tersine, mağarada kalmayı ve, Mecheal Walzer'in koyduğu gibi, "yurttaşlarına paylaştığımız anlamlar dünyasını yorumlamayı" önerir (24). Liberal demokratik gelenek çok sayıda yoruma açıktır, ve radikal demokrasinin politikası diğerleri arasında yalnızca stratejilerden biridir. Hiçbir şey başarısını güven altına almaz, ama bu proje modernitenin demokratik projesini izlemek ve derinleştirmek için yola çıkmıştır. Böylesi bir strateji Aydınlanma'nın soyut evrenselliğini, toplumsal bir özne metni terk etmemizi gerektirir. Bu bağlamda, radikal bir bütünün özcü kavrayışını, ve bütünlüklü demokrasisi postmodern felsefenin gelişmesini bir tehdit olarak görmek bir yana, hedeflerine ulaşmada vazgeçilmez bir araç olarak bağrına basar.

DİPNOTLAR:

- 1- Jürgen Habermas, "Modernity-An Incomplete Project", in *The Anti-Aesthetic: Essays on Postmodern Culture*, ed. Hal Foster (Port Townsend, wasp.: Bay Press, 1983).
- 2- Jean-François Lyotard, *Immaterialität und Postmoderne* (Berlin 1985).
- 3- Richard Rorty, "Habermas and Lyotard on Postmodernity'in Habermas and Modernity, ed. Richard J. Bernstein (Oxford: Polity Press, 1985) 161-75
- 4- Richard Rorty, "Postmodernist Bourgeois Liberalism", *Journal of Philosophy*, 80 (October 1983) 585
- 5- Ernesto Laclau and Chantal Mouffe, *Hegemony and Socialist Strategy: Toward a Radical Democratic Politics* (London: Verso, 1985)
- 6- Sadece yapısalcılık sonrası değil, ama rasyonalizm ve subjektivizm eleştirisinde "birleşen Wittgenstein'in ikinci dönem dil felsefesi, post-Heideggerian anlam bilim, psikoanaliz gibi öteki yönelimleri kastediyorum.
- 7- Claude Lefort, *The Political Forms of Modern Society* (Oxford: Polity Press, 1986), 305.
- 8- Claude Lefort, *Essais sur le Politique* (Paris: Editions du Seuil, 1986) 29.

9- Bu konuda Gianni Vattimo, "Le crisi Dell 'umanismo' " in *La fine Della Modernità*, (Milan: Garzanti Editore, 1985), bölüm 2'deki iyi işlenmiş çözülemeye bakınız.

10- Carole Pateman, 'Removing Obstacle tu Democracy' (international Political science Association toplantısında sunulan bildiri, Ottawa, Canada, October 1986, fotokopi)

11- Aristo'nun son dönem yorumları, onu doğal hukuk geleneğinden koparmaya ve bu konuda Platon'la aralarındaki farklılığın altını çizmeye çalışmaktadır. Örneğin, bak. Han-George Gadamer'in *Truth and Methods* (Newyork: Grossroad, 1984) 278-89 daki değerleri.

12- Paul Ricoeur, *Du texte a l'action* (Paris: Nediton du euil, 1986) 248-51.

13- Gadamer, *Truth and Method*, 33-39.

14- Hannah Arendt, *Between Past and Future* (Newyork: Viking Press, 1968).

15- Richard Rorty, *Consequences of pragmatizm* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1982), 167.

16- John R. Sealre, "the Word Turned Upside Down", *The Newyork Review of Books*, 27 october 1983, 78.

17- Michael Oakeshott, *Rationalism in Politics* (London: Methuen, 1967), 123.

18- Ibid. 124

19- Gadamer, *Truth and Method*, 250.

20- Ludwig Wittgenstein, *Philosophical Investigations* (Oxford: Blackwell, 1953.)

21- Bu konuda, benim "Hegemony and Ideoloji in Gramsci" in *Gramsci and Marxist Theory*, ed. Chantal Mouffe (London Routledge and Kegan Paul, 1979) 168-204'e bakınız.

22- Burada şu çalışmalarını kastediyorum: Michael Sandel. *Liberlism and the limits of justice* (Cambridge: Cambridge University Press, 1982); Alasdair MacIntyre, *After Virtue* (Notre Dame-Ind. University of Notre Dame Press, 1984); Charles Taylor, *Philosophy and the Human Sciences*, *Philosophical Papers*, 2 (Cambridge: Cambridge University Press, 1985) Michael Walzer, *Spheres of J*

Buyerên iro û rolê Me

Mirov gava li dîroka xwe û ya gelên bindest dinêre, bi rastî xeletî yên me yên pir mezin tên pêş çavê me. Dîrokamêda xeletî ne carek ne du car çêbûye. Hemu dema ev xeletî xwe nu kirîye û heta îro hatîye. Lê mixabin îro dîsa ji xeletiyê xwe yê kevn sud wernagirin. Rêxêstînin şoreşger û mirovên şoreşger vekî gêjan tiştê zu ji bîr dikin. Gelê me jî vek her car di bin ewrê reş derbas dibe. Ji bo Kurda pir derfet derketin holi balam piranî em bi xwe bun asteng. Berî şerê cihan a yekem û pêştî wî, bi taybetî şerê cihan a yekem; dewletên emperyalîst ji bo par-wekirina cihan ê keti bun şerekî giran. Dewlet a Osmanî ya kevnar belav dibu, rewşê bo gelê Kurd xweş bu ku dest bi xebata rizgarî bikin. Hemu warî da nexşê dihatin guhertin. Kêşa Kurd qada navnetewî de dihat gengeşe kirin. Mixabin ew dem ji serokatî ya Kurd amade nebu. Serkirde ji welat dur û penaber bu. Şoreşgerên gelên bindestê din bi hevra ketibun nav gelên xwe dest xebata rizgarî kirin. Mêji ki wan, mêji ki serxwebun bu. Serkirdên me bibun du bask, baskêk digot; em beşek ji dewleta Osmanî ne baskê din ji dixwetin biketin. Ev gengeşe ji durî gel li paytaxtên bîyanî dihat nîkaşkirin. Piranî kêşa Kurd wek kêşeki Osmanî didît û dixwetin bi rizgar bûna dewleta Osmanî were çareserkirin. Yên ala rizgarî bilind dikirin belav bun û yekîtiya wan tune bun. Serhildan heremî bun. Dâviyê ji hatin xapandin. Gotin em birane ev bun xwedan dewlet em dîsa man bindest. Ji bo wê serdemî li nav dîroknasa û lêkolîne wana û li nav şoreşgeran, lêkolîn û gengeşe pir çêbun hinek xalê havbeş derket holi “Kurd ji rewşekî baş istifade nekirin”.

Ew rewşa berî niha ji hatîye holê lê em car Kurd ji vê rewşê çika sud verqirên, ewê dîsa bindest bimînên ya rizgarbîn yan dîsa bikevên xeletiyê berî... Hwd bi vî şekli mirov kare pirsyara pir zêdeke.

Birastî gava mirav serdema îro tine ber çavê xwe dîsa rewşa Kurda nebaşê. Dîsa serkirdeyê reformîst û bê bawer pêşkeşîya gel dikin. Mêji ki wan ne mêji ki serxwebuni ye. Hezên soyalîst lawaze û durê gelên, rêxestînen wan ji li nav gel qelse pîranîya wan penaberin. Hişyarbuna gel û doz gelek pêşwa çuye hesti netewî li çar alî yê welat bu ye. Daz hatîye radeyek usa ku bi serokatî yek rast rizgarî û serfirazî ewê nêzîk bibe. Ji ber vê sedemê hîç tiştêk dereng nîne û

Rojhat MERVAN

lavazî asteng jî nîne. Bes mirov berbisyarî ya xwe bizane, bir û bawerî û ruhekî mêrxasî dest pike. Em karin peşîya çewtîya bigrin. Ezmane kî pir mezin û dewlemend li ber me heye. Ji bo serfirazî û serkewtin, ez ji jîyan a taybetî û bê rêkxêstunî pêştir tu asteng nabînim. Peşî yê me Kurda di bijin “Çav terese mil şêre”. Mirov bi rastî gava armance kî bi de peşî ya xwe tu asteng nikare pêşî ya serkeftinê bigre. Ezmuni gelên binstê û hemu dinya dîyare. Ji bilî vana ezmenê başur û rojhilat li ber çavane û bi taybetî pêvajo ya ku iro bakur tê da derbas dibe ji mera aso yekî mezin vedike. Em li ser vê pêvajo yê lêkolîn bi kin riya sexwebun û azadî dertê holê. Ev ne xewne û ne xeyale. Ji ber van egera berbîrs yarî ya dîrokî didikeve sitî ye partî ya şoreş. pewîste partî ya şoreş rolê xwe yê dîrokî bileyze. Katê mirov dest bi xebatike gel bi hemu tuwanî yê xwe alîkarî didin. Mînak îro ez bawer nakim. Li ruyê dînya yê tu partî vek PKK biye xwedan derfet û tu partî vek ji gel alîkarî sitendiye. Mixabin ev partî hemu tuwanî û derfeta belav kirîye. Ew bixweji nizane çî diparêze. Gava em ji van xeletî û şaşî ya sud verqêrên, ewê riya serxwebun û azadî vek berbanga sibê peşîya me ronî bike.

Îro li hemu warî, hemu kes li ser tiştêkî bîr û bawerîya wan yeke. Rewşa welatî me û rewşa navnetewa hatîye guhertin. Pêwîste em Kurd li gor rewşa nu xebat a xweli çav derbaskin û li gor rewşa nu dest bi xebatekî nu bikin. Pêştî ruxandina yekîtiya Sowyet li rewşa dînya yê guhertinên nu peyda bu. Heta viderê raste. Balam guhertina rewş piranîya hêzên Kurd bêbawer kirîye. Pêşîyê bawerîya wan bi gel duwayî bi nemaye ji ber vî dîsa riyekî pir xelet didin pêşîya gel. Divên ev serdem, serdema aşîti û serdema mafê mirove. Kêşa mejî li ser van esasa verin çareser kirin. Nay bîravan ne kêşa mafê mirov û demokrasîye. Ji bîra van çuye ko kêşame, kêşekî “self-deter mînyasone” û li ser vî esasî pewîste were çareser kirin. Em ji van ramyarî ya ra bîyanî nînin. Yek dibi dîyamîna Tırke û parastîna “axa” dagirkera dike yê din dibi dîrok me rastkir şerê çekdarî xelete. Yek raste rast reformîste yê din reformîstekî şermoke. lêli ser tiştêkî hawbeşên keşa me vek kêşekî mafê mirov dibînen û daxwaziwan dewletê emperyalîst çareser bike bê bawerîne. Tiştêkî raste mirov li gor tebekaxwe kêşe

temaşê dike û li gor çuna xo riya çareserîyê tînen. Ev rayawane û ji bo wan tiştêkî tabîi ye, ji guhertinê ala teslîmîyeti fahm dikin. E girîng em çî fahm dikin riyekî çawa hêlbijirin? Çawa bikin serokatî bikeve destê nûnerî gel û çarekî din gel di bin ewrê reş derbas ne be û vek gelê azad li ruyê cîhanê cîhê xwe bigre.

Me li jori jî qot raste em li serdemekî nu derbas dibin û pewîste şekli xebata me vere guhertên li vê serdema zanîstî û teknoloji em nikarin serkeftinan bi dest bînen. Pêwîste xebata sîyafî u civakî li gor emr o çavda deraskin. Gelê ku li gor vê serdemi hemu avayî aborî, sîyasî, çandî hwd nu nekin, ji kolonîya emperyalîzmî rizgar nabin. Ev ji bo mejî pir girînge li alîkî ji pêşkewtênî hewdem sud bitînen aliyê din taktîkê xwe biguherên. Em ji îro şunda nikarin li gor rewş û teknolojiya kevn xebat bikin û bi gîjên armancê xo. Çunkî em li rewşekî xesas û nazik derbas dibin.

Li welatî me ji berê û hata niha li er metodekî şerê pêşmergeî hatîye domandin. Raste demê berê şerê pêşmerge li dijî dagirkera destkeftên mezin bi dest dihanî. Ew dem li gor îro çekên teknîkî pêş ne ketibun. Rê û ban asteng bun. Pêşmerge kari bu hinek herêma azad bike û li wan cîha vek dewlet sazî û dezqehên xwe da dimezerand. Ev tesîrli bajar û gunda dikir, kuwetekî manevî dida gel. Bîr û biçun û hesti netewî bilind dikir. Jêmara qundîya ji bajara bêhtir bu. Li îro rewşatîye guhertên u pewîste şekli “şerê gel” vere quherten. Berî her tiştê şerê li bakur bi navê “gerilla” ti meşandin, li ser lêkolîn û gengeşekî fire were çekirin. Çima serkewtî nebu? Sebebi wî çîye? Mirov nikare du, sê rupellada bersiv binivsin. Lê ji bo gence ve çikirin, ezê çend xal binivsinim.

1- Esasê şerê gerilla li ser ezmunî şerê çîni hate damezrandin. Şer li çîya dest pêkir û hemu tuwanî li gor şerê çîya hat amadekirin. Gerilla li çîya û qunda bive desteledar hedi, hedi berew bajar herin. Navendin azad vere çikirin ji bo vî hemu şer kete çîya. Bajar hate vala kirin û bi parastin bu tesîra kontra gav bî gav zide bu. Şer çika direj bu ew kasa alakata gerilla û gel hate ketandin.

2- Şerê gel da prensîbekî pir girîng heye, şer da heta karin çepera dijmin teng bikin. Yê bun dost bila dost be, yê ne dot be bê layan bikin. Mixabin du ri hêştin, ya dot ya dijmin. Ji ber vî

jumara çahşa pir ji de bu.

3- Li qor teknolojîya çek, nujen kirina çek le çekên gerilla nate nujen kirin û ji teknolojîyê sud nate siten dîn. Şer bi çekê klasîkî trate domandin.

4- Taktîka erîşa gerilla pir xelet bu. Êrîşin gerilla xesarekî mezin dida gerilla.

5- Li nav gerilla Teklatîya gerilla bixoy û têklatîya fermane li ser esasi bê barîyê hati bu damezrandin. Ji ber vî bi hezaran "îtîrafçî" derketin. Vana zarbeyi mezin da gerilla û gel.

6- Ji mara gerilla pîr zêde bu. Yê li gor rewşa çîya nikabuna bî jiyana ji dişandin çîya, ev di bu sebebku gerilla perwerdekî baş derbas ne buna. û li çîya qiranîkî pîr mezin çibu...hwd.

Ji bili xali jorin mirov kare pîr tiştê bêjeli tiştî esas qirînq mêjîki şer bu. Ev mêjîk pêwîste vere quhertin.

Demê ku çîn têda derbas dibu û rewşaçin, îro pîr hatîye quhertin. Çin û dewletî dagirker durî hewdu bun. Mirov kari bu cîhê rizgar kirî çêbikira. Rewş vek hevdu nine, Siber van seba (Eqera) rastîyame û rewşame çavaye pewîste mirov li qor vî stratejîyekî nu lidarxe. Çunkî şerê emro welatîme viran kir. Gund vala bun. Jimara gundîya li gor bajara pîr kêmbu. Gel ji vî stratejîya xelet bêzar buye. Pewîste em stratejîye ki usa paydakin ku bari gel kêmkê û tesîravîya mezin hebe ku rizgarî nezîk bike.

Ji bo welatîme mînaka Îrlanda başe lê ev nay ew mane ku li çîya peşmerge nemînin. Pewîste hêzên biçuk û taybetî li çîya hebin. Wan kêzên biçuk alîyekî li qor rewşa xo karibin çelakî bikin, alî yê din nexwazên bi salan bê xesar kaibin li çîla xwe veçêrin. Gava jêmarî wan pîr nebe perwerdekirina wan asane û hemu cure karin çekê teknîkî bi karbînin. Ji bo partîwîzanin bajara karin bivin bîngeh. Tîklatîya me û dewletên dagirker dibire şerê bira kuji kêmbu. Bari gel û rêxêstî giran nabe ji bo vî jî rastîyame û rewşa ku îro em tîda derbas dibin mînakê îrlanda tîne pêş çavême. Bi vî awayî mirov kare vîrankirina welatî xo bi de rawestandin û şer li çar alî belav ke. Ev kat bari şer em tenê nakşînen, hinekê dîn jî ewê bivin şîrîkême. Çava dilême di sote, ewê dilê hinekî dîn jî bisatên. Alî yê din em bixwazên, nexwazên navenda çelakî ketine bajara. "Kedera şer û şoreşê ewe bajar dîyar bike. Merefê şer hem alî mal û can kêmbu dîke û tesîrekî mezin dide dîjîme.

Ew kat mirov kare tuwanî yê xweyê mezin li çalakîyê din serf bike. Ji ber wan egera pêwîste li ser mînakê îrlanda rawestî.

Tiştêkî dînjî girînge, ev jî alakatin li gel dewletin dagirker. Di wî warî da mînakekî baş heye. Naw şîrwan Mustafa di pirtuka xweyê bi navê birhanîmin bergê siyemda dibêje "Sali 1984 li gel karbîdestî Îraq li Baxda, ji bo çareerkirina kêşa Kurdistan des bi dan û stendin kiribu. li van dan û stendin da me li alîkî quftu qo dikir û li alî din difikirin emê çawa îran û surîe razî bikin ku ev dan û stendin li dijî berjewendîyê van nine". Minake dîn şerê (1992) PKK û Hikumeta Herêma Kurdistan. Van şera çimo derket û heta niha nabeyna van partîya çima baş nabe aşîtî çinabe şerê bira kuji davî pê nay. Ev kêşe ji bo me Kurda pîr girînge heta em vê kêşey çareser nekin, em nikarin yekîfî avakî û kêşey nabeyna partîyên Kurdistan çareer bikin. Mixabî îrade ji detî van partîya derketine. Ev partî neçarî car û bar daxwazîya dagirkeran bi cîh bînen. Ji ber van egera bi taybetî hêzên sosyalîst, alakata dewletin dagirker û partîyên burjuwazîyê biçuk û reformîste bidin ber çavêxo. Ger hêzên sosyalîst dixwazên sîyasetekî serbixoy bimeşînen, pêwîste şerê îro li Kurdistanî tî meşandin u şerê bira kuji vere gengeşe kirin. sîyasetekî nu bivînen u vê sîyasetî taxin jîyanê. Bi kurtî: Welatîme li rewşekî xesas derbas dibe li alîkî hestî netewî pîr bilind bîye û li çar alî belav bu û kêşa me li nav qada navnetewa tî gengeşe kirin, Alîyê dîn kêşameya netewî û civakî di bin serokatîyekî çewt bîrîw tîk şikandîni diçe. Dema serokatîyê çewt xelas bîye, ji ^pîro şunda nikarin doza netewî û civakî bi serfirazî berew serkeftin bîvin. Ev rol li pêşîya hêzên sosyalîste bi taybetî partîya Şoreş. Ji bo doza netewî û civakî detpêkê hêzekî mezin pêwîst nîne. Ji ezmuni gelê me û rizgarîya gelên bindest (bi taybetî îrlanda) sud bistînen mirov kare bi tuwanîye kî bi çuk dest pîke. Bes ew îrade bi mera hebe. Ew îrade bawerîya gele ji bo çîrîskên rizgarî ya netewî û civakî pêxên berew pêş.....

ÇIPLAK KRAL'IN HİKAYESİ

PKK Başkanı A. Öcalan çıplak kralı oynuyor. Çıplak kral hikayesini herkes bilir. Uzun uzadıya anlatmaya gerek yoktur. Bilmeyen, merak eden bir bilenden öğrensin. Hikayenin özü gerçekliği olduğu gibi görüp veya görmek istememekten ibaret. Kral çıplakken çevresi tarafından dünyanın en güzel elbisesi giydiğine inandırılarak halkın karşısına çıkarılır. Ahalide kralı çıplak olarak değil, kendine yakışan en güzel eblise içinde tasavvur eder. Çıplak gerçeklik görülmek istenmez. Gören körler oynanır. Öyle algılandırılmak istenir. Beyinler özürlü, öyle ayarlı. Resmi duruş göstermek, resmi ideoloji gereği. Fakat herkes, herşeyin resmi ideoloji manyetik alanına hapsedilemiyor. Yalansız, dolaysız, çıplak, çocuksu ama korkusuz körpe beyinlere etkisi olmaz. Hikaye bu ya, herkes çıplak kralı dünyanın en güzel elbisesi içinde görüp tezahüratta dalkavukça kuzud etmezken, topluluğun içinde küçük bir çocuk gerçekliği yüksek sesle dillendirir. Anne bak kral çıplak!

A. Öcalan tüm gerçekliğiyle çıplak olarak ortadadır. Uçakta gözlerini açtığından bugüne çok şey söyledi. Söyledikleri kimilerine göre "tarihi mesajlar", "21. yüzyıl manifestosu", kimilerine göre de "teslimiyet yakarışları" olarak değerlendirildi. Değerlendirmeler sürüyor/sürecektir.

A. Öcalan, hayatının en son, en büyük ve en tehlikeli kumarını oynuyor. Kazanırsa büyük, kaybederse imha olacaktır... Başından beri çözülmeeye çalışılan denklem çözüme yaklaşıyor. A. Öcalan hem TC, hem de PKK tarafından artık çıplak kimliğiyle biliniyor. Sorun her iki tarafın tüm çıplaklığıyla A. Öcalan gerçekliğini ortaklaşa sahiplenip sahiplenmemesine endekslı.

20 seneyi aşkın bir süreden beri karşılıklı ..... savaşıldı. Karşılıklı kazanç ve kayıplar var. Kazançlar tartışılmıyor. Kayıpların ise karşılıklı bir muhasebesi yapılmı mecburiyeti vardır. Çünkü savaşılırken savaşın kurmayları savaşın yüksek rantından tutun, ulusal ve uluslararası alanda politik güç olurken, kaderlerin üstünde savaştıkları halklar kaybettiklerinin takipçileri olacaklar. Bu işin peşini bırakmayacaklar. Savaş kurmaylarının henüz cevap veremedikleri boyut budur.

TC kendi boyutuna düşeni kolayca halletmede zorlanmayacaktır. Bugün ortalığa salınan, ululatilan ölen asker yakınlarını bir düdük ötürülüşüyle hizaya getirmeleri TC açısından zor olmayacaktır. Fakat işin en zor olan boyutu, çıplak kimliği ile açığa çıkmış A. Öcalan'ı kürt ve Türk halkına kubbelle-tirmek olacaktır. Bu da sanıldığı kadar öyle kolay olmayacaktır. "Apo, PKK'dır. PKK halktır." espirisi gelinen aşamada artık bir işe yaramayacaktır. Bu da A. Öcalan'ın imhası demektir.

Bedri MEDLER

Bugün TC ile A. Öcalan'ın birlikte engellemeye çalıştıkları olay budur. A.Öcalan'ın imhası TC'ye kazandırmaz. Fakat fiziki olarak yaşayan, siyasi olarak imha olmuş bir A.Öcalan ve PKK TC'ye kazandırır. TC'nin ve A.Öcalan'ın şu an birlikte üstünde çalıştıkları proje budur. Kuşkusuz bu projenin hayatiyet bulma şansı nedir birlikte göreceğiz. Ki burada belirleyici etken bağımsızlıkçı, yurtsever ve militan PKK kadroları olacaktır. Tüm yük bu kadronun omuzlarındadır. Başarırlarsa kürtler, kaybederlerse türkler kazanır.

Yaşanan süreç ağır tehlike ve tuzaklarla yüklüdür. Yaşananlar sıradan bir tehlike değildir. KUKM'ni tasviye girişimi gibi hayati bir önemdedir. Bu görülmeli, önlem alınmalıdır. Her yurtsever Kürdün tarihsel görevi budur. Bu sorumlu davranışlarla süreci kavramaya çalışıyoruz. Süreci ve yaklaşımları kendi sorumlu yaklaşımımızla ifadelendirmeye çalışacağız. Bu birilerinin hoşuna gitmese de tarihsel sorumluluğumuz gereğidir.

TC dünya gericiğini de arkalayarak PKK Genel Başkanı A. Öcalan'ı Türkiye'ye götürmesi sonrası Kürt halkı tüm örgüt, parti, kurum ve kuruluşlarıyla sorumlu bir birliktenlikle ulusal bir duruş gösterdiler. Kürtler hiçbir konuda bu kadar yüksek bir düzeyde bir birlik ve ortak bir tavır sergilemiş değildirler. Bu bir olumluluktan ve sorumlu bir davranıştır. Peki A. Öcalan bu sorumlu davranışa karşı kendi konumuna uygun kişilikli ve sorumlu bir davranış sergiledi mi? Kuşkusuz hayır!

Bu tezat birilerini rahatsız edecek ki, yavuz hırsız ev sahibini bastırır misali, alışık olduğumuz, fakat her zaman da yadırgadığımız o bilinen saldırgan ve bir o kadar da sorumsuz ve seviyesiz yaklaşım üst perdeden ve bir merkezden yenide seslendirilmeye başlatıldı. Kaldı ki, A. Öcalan'ın yakalanmasından iddianamesinin okunduğu 31 Mayıs 99 tarihine kadar hiçbir Kürt örgüt ve partisi A.Öcalan'ın kişiliği ve tavrı hakkında tek bir olumsuz cümle yayınlamış değildir. Fakat resmi yaklaşım öküz altında buzağı ararcasına toptancı bir yaklaşımla tüm kürt örgüt ve partileri töhmet altında bırakacak düzeyde bir tavır sergilendi. Bu konuda ısmarlama yazı yazarlar daha da ileri gittiler. Bu sorumlu bir davranış değildi. Velez ki, herkesin A.Öcalan'ın tutumu ve süreç hakkında kendi yaklaşımlarını dile getirme hakları vardır. Kaldı ki, her politik çevre bunu yapacaktır. Bunu yaparken de birilerinden icazet almayacaklardır.

Kürtler süreci ve sürece ilişkin yaklaşımları çok dikkatlice izliyor. Sorunla ilgilenen her insan gerek A.Öcalan'a ait olduğu ve avukatları vasıtasıyla kamuoyuna iletilen mesajları ve mahkemeye sunduğu savunmaları ve gerekse de bunları olum-

layan ve teorileştiren çevreleri hayretle izliyor.

Bilinir ki, en kötü şey kişinin kendi kendisini kandırmasıdır. Birileri bilerek kendi kendilerini kandırıyorlar. Gören körleri oynuyorlar. Bir yanlış bir yanlışla düzeltmeye çalışıyorlar. Herkesi de buna inandırmaya çalışıyorlar. Kimsenin buna inanması mecburiyetleri olmadığına göre hesapları tutmuyor. bu da bu çevreleri çılgına çeviriyor. Sağa-sola karalama, hakaret ve tehdit yağdırmaya girişiyorlar. Bu yaklaşımla hiç kimsenin bir yere varamayacağını herkes biliyor.

Yaşananlar kabullenilmek istenmese de bir realitedir. Ki sonuçta herkese kendisini kabul ettirecek kadar inatçıdır. Şu an kabullenilmek istenmese de sonuçta herkes kabullenmek zorunda kalacaktı. Fakat bunun bir sürece ihtiyacı vardır. Bilinir ki, siyasi mücadele uzun bir maratondur. Herkesin yarın da söylenmesi gereken sözü olmalıdır.

Kimilerine göre "21. yüzyıl manifestosu" , kimilerine göre de "teslimiyet yakarışları" olarak uç noktalarda değerlendirilen ve üstünde fırtınalar kopartılan A.Öcalan'ın söyledikleri neydi?

A.Öcalan ele geçirilip uçakta gözlerini açtığından bugüne çok şey söyledi. Söyledikleri duygusallıktan, subjektif niyetten uzak bir yaklaşımla irdelenirse bazı argümanlar dışında yeni şeyler değildir. Uzun yıllardan beri A.Öcalan tarafından dile getirilen şeylerdir. Sorun söylemlerinin eki ve yeni olması değil, kime ve neye hizmet edip etmediğidir. Birileri söylenenleri yeni bir şeymiş gibi zincirlerinden boşanırcasına karşı saldırıya geçerken, birileri de söylenenlerin özüne bakmasızın bunlar eskiden de söylendi yaklaşımlarıyla toptan bir kabullenmeye ve hatta çoğu düzeltilmeye çalışıldı. Bir kere sorun bu yanlış ikilemden kurtarılmalıdır.

A. Öcalan uzun süreden beri "Bende Kürtlük aşkı yoktur", "Biz Türkiye'den ayrılmak istemiyoruz", "Türkiye'nin misak-ı milli sınırını tanıyoruz" vs. vs. şeyler söylüyordu. Bunlar yoruma yer bırakmayacak kadar açık ve seçik yorumlardır. Bunlar bir yaklaşımdı ve A.Öcalan'ın yakalanmasıyla yeni argümanlarla yükek sesle dillendirildi.

Gelenek olarak bu yaklaşımı hiçbir zaman olumlamadık. Yanlışlığın, tehlikesine daima dikkat çektik. Sorumluluk adabı içinde doğru yaklaşımı ifadelendirmeye çalıştık. Geline bugün doğruluğu bugün kanıtlanan tespit ve yaklaşımlarımızın o günün toz dumanı içinde işitilmek istenmemesi bizim değil, tutsak beyinli özürülülerin sorunudur. Bugünde sorunun bu beyinlerce kavranmadığı görülüyor.

PKK Genel Başkanı A. Öcalan'ın gerek avukatları aracılığıyla kamuoyuna iletildiği iddia edilen mesajları gerekse de mahkeme savunmaları bir bütünsellik içinde incelendiğinde savunmaların

TC'nin resim görüşünün A. Öcalanvari varyantıdır. Bu bile salt başına baz alındığında İmralı'yı nasıl anlamamız gerektiğini sormamız gerekiyor. Bazılarının yaptığı gibi söylenenleri sadece "barış ve kardeşlik" gibi birkaç kavramla izah etmek mümkün müdür? Elbette değil. Ki barış ve kardeşliğin de suç sayıldığı bir zeminde sözkonusu yaklaşımların tehlikesini daha da arttırıyor.

Barış ve kardeşlik güzel şeylerdir. Doğaldır ki, her savaş bir barışla son bulur. Kuşkusuz barış masasında savaşan taraflar karşılıklı oturur. Kaldı ki, ortalıkta barışın esamesi okunmazken PKK'nin "şahin"likten "güvercinliğe" evrilmesini hayra yorumlamanın olanakları yoktur. Ki barış tek taraflı olmaz. Her iki tarafın istemi ile olur. Karşılıklı birbirlerini temel hakları zemininde kabullenmeleriyle olur. Ki sözkonusu barış Kürtler ve Türkler arasında olacak bu barış TC'nin Kürtlerin varlığını, tüm ulusal ve demokratik haklarını ve bu haklar için mücadele edenleri savaşın ve barışın tarafı olarak kabul etmesi gerekir.

Böyle birşey ortalıkta görünmediğine göre PKK kurmaylarının kendi kendilerine gelin güvey rolünü üstlenmelerini neye yorumlamak lazım. Bu yaklaşımın KUKM adına savunulacak bir yanının olmaması bir yana mevcut olan potansiyelin tasviyesini öngörmektedir.

PKK kurmaylarının mevcut yaklaşımlarıyla öngörülen barış Kürtler, elinin tersiyle itecekler. Kürtler böylesi bir barışı düşünmek bile istemiyorlar. Öngörülen barış, Kürtlerin kendilerini de inkar ederek, kazanılan tüm mevzileri terkederek, A.Öcalan'ın deyişiyle "Kendilerini Türkiye uluslaşması içinde ifade edilmesi"dir. PKK kurmaylarının öngördükleri barış böylesi bir barıştır. Bu da teslimiyet ve ihanetin bir başka adıdır.

Herkesten çok PKK'ye emek ve kan verenler bunu kabullenmeyecekler. Bunu sorgulayacak ve nerde hata yapıldığı araştırılıp, kuşkusuz ortaya çıkaracaklardır. PKK'li kadrolar bu konuda cesaretli olmak zorundadırlar. Zamanla yarışmak zorundadırlar. Süreç ve yaklaşımlar varolma-yokolma gibi hayati bir öneme sahiptir. Bu net olarak görülmelidir. Sorunun ağırlığı kavınılırsa bu ne reformlar, ne de içi bir türlü doldurulamayan "özgürlük hareketi" soyutlamasıyla aşılabilir. Bu, ancak devrimsel bir yaklaşım ve iradi müdahaleyle aşılar. PKK'li kadrolar kazanmak istiyorlarsa böylesi bir yaklaşımla işe zaman yitirmeden müdahale etmek zorundadırlar.

Dikkat edin. Bir alt-üst süreci yaşanıyor. PKK Genel Başkanı'ndan Başkanlık Konseyi'ne ve oradan ısmarlama yazı yazanlara kadar uzanan bir kesimde bir "Türkiye çıkarı" başını almış gidiyor. TC yöneticilerinden çok "Türkiye çıkarı"nın

savunucuları ve kollayıcıları olduklarını kamuoyuna deklere ediyorlar. Türk basınının kurmayları bile PKK kurmaylarının geldiği nokta konusunda hayretlerini gizlemiyorlar. Onların şahında KUKM'ni küçümseyip nara atıyorlar.

"İmralı'yı anlayalım", "Süreci iyi kavrayalım" ama nasıl?

"Türkiye, yoğunlaşıyor ve Irak yapılmak isteniyor. Büyük bir ihtimalle böylesi bir senaryoyle Türkiye bir darbeye ve müdahaleye açık hale getirilmek isteniyor. Savunmamda da bu noktaları daha da açacak ve tuzağı kavratmaya çalışacağım. Bu anlamda imham olmamalı diyorum. Türkiye'ye hiçbir şey getirmem. Tam aksine büyük tuzaklara düşer, büyük kaybeder. Bunu önlemeye çalışıyorum." (13 Haziran 99 Özgür Politika)

Haydi hep birlikte İmralı'yı anlamaya çalışalım. Büyük tuzaklarla karşı karşıya olan, yugoslavya ve Irak yapılmak istenen Türkiye'yi bu tehlikeden kurtarmaya kendisini adayın ve onu olumlayıp destekleyen yaklaşımları nasıl yorumlayalım? Bu söylenenlerden sonra ne demek lazım? İmralı'yı nasıl anlamak lazım? Bazılarının değdiği gibi "Apo'nun bir bildiği vardır" "21. yy manifestosu" "tarihsel mesajlar" "O kellesini sırça köşklere fırlatırsa, sırça köşkler yerle bir olur", "Bu belge PKK tarihi, hem Kürt tarihi, hem de Sn. Öcalan'ın yaratıcı kişiliği bakımından önem taşımaktadır", "Öcalan artık Roma'daki Öcalan değil, Öcalan Bekaa'daki Öcalan", "Öcalan'ı ne kadar büyütürseniz, özgürlüğü o kadar yüceltirsiniz", "Sn. Öcalan mahkemede verdiği ifade de, bir çok kesimi şaşırtmıştır, bir çok mühit bunu anlamakta geçikmiştir" vs. vs. süren subjektif yaklaşımlarla izah edilebilir mi? Gerçi minare çalınmış, fakat kılıf bulunamamıştır. Bulduğu iddia edilen kılıf da dar gelmektedir. Bu görülüyor diyemiyoruz. Kuşkusuz nedensiz değildir. Bu da açığa çıkacaktır.

31 Mayıs 99 tarihinde mahkeme önüne çıkarılan A. Öcalan, kimlik tespitinden sonra sözalarak şunları söyledi,

"Tüm uluslararası alanın dikkatini de gözününe getirerek yakalandığım günden, barış için yaşayacağım süzünü verdiğim günden bugüne kadar, kaba bir baskı söz düzeyinde bir hakaret ve işkence görmediğimi belirtmek istiyorum. Bu bağlamda, bu temelde demokratik cumhuriyet ekseninde, barış ve kardeşlik için devletin hizmetinde çalışma isteğimi, kararlılığımı, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bu konu da gösterdiği saygılı yaklaşımın bir gereği olarak hem de bu düzeyde kararlılığımı saygı ve şükranlarımla belirtmek istiyorum"

"Sayın, saygıdeğer tüm şehit aileleri için kısıtla açıklama yapmak istiyorum. Kendilerinin yaşadığı

üzüntüyü acıyı yürekten paylaşıyorum. Yine bundaki sorumluluk payımdan üzüntü duyuyorum. Hakikatten bir toplumsal yaradan kaynaklanan bu kanın durması için ve barış için elimden gelen her türlü çabayı göstereceğim, sözünü veriyorum. Saygılarımla efendim”

A. Öcalan’ın Türkiye’ye götürülmesiyle TC’ye yönelik uluslararası bir baskı rüzgarı esti. A. Öcalan’a işkenece yapıldığı, can güvenliğinin olmadığı ve savaş esiri muamelesi yapılması yönünde baskılar vardı. A. Öcalan, söz alır almaz tüm bunları elinin tersiyle itti. Uluslararası destek güçler devre dışı bırakılarak kendi sorununu TC ile karşılıklı saygıya dayalı halledeceğini ve devletin hizmetinde çalışacağını şükranla belirtti. TC’yi aklanarak büyük bir yükten kurtarıldı.

Daha da ötesi KUKM şehitlerinin kemiklerini sızlatan bir yaklaşımla savaşta ölen sömürgeci asker yakınlarına dönerek özür dilemesi yine birilerinin “büyüklüğe” yormaları kabullenilecek gibi değildir.

Bu her iki konu, TC’nin en hassas iki meselesiydi. TC açısından önemli olan bu iki mesaj, TC’nin “özel çekirdek kadrosu” tarafından İmralı’da oynanan oyunda A. Öcalan’a kamuoyuna iletildi. Bu biliniyor. Peki bu ne anlama gelir? Kuşkusuz bu, TC’nin aklanması, Kürtlerin suçlu ilan edilmesiydi. Bu yaklaşım, A. Öcalan’ın mahkemeye sunduğu savunmalarda da geniş bir şekilde izah edilmiştir.

İlk celsede A.Öcalan’ın açıklamalarıyla TC çok rahatladı. İmralı’ya çok yersiz bir misyon biçildi. A.Öcalan gerçekliği kavanılamadı. O’na “yargılanan değil, yargılayacak” misyonu biçildi. Fakat dağ fare doğurdu. Gerçi A.Öcalan İmralı’da birilerini yargıladı. Fakat yargıladığı TC’nin kanlı geçmişi ve bugünü değildi. A. Öcalan’ın yargıladığı Kürt ulusudur. Kürt ulusunun direniş tarihidir. PKK direniş tarihidir, kendisini soyutlayarak tüm suçları arkadaşlarına yükleyerek pratiklerinin mahkum edilmişidir. Bir bütün olarak KUKM’nin geçmişi, bugünü ve geleceğidir. Daha da ötesi mahkeme kürsüsünü KUKM’ni destekleyen uluslararası dostlarımızı suçlayan ve yargılayan bir kürsü olarak kullandı.

Gerek sözlü olarak, gereke de yazılı olarak mahkemeye sunduğu savunmalarında bunlar açık ve nettir. Bunlar, başkalarının bile düzelterek yok sayamayacağı ve yoruma yer bırakmayacak kadar inkarcılığın, teslimiyet ve tasviyecilik yaklaşımlarıdır. Bunları “Apo’nun bir bildiğ vardır”, “21. yy manifestosu” olarak kamuoyuna lanse etmek hayra alamet değildir. Dahası TC’ye hizmet edeceklerini deklare edecek daha birilerinin sırada varolmasına delalettir. Bu korkunç bir tehlikeyi ifade eder. Kürtlerin buna hazırlıklı olması gerekir.

PKK, uzun bir süreden beri ne istediği belirsiz bir politikanın sürdürücüsü oldu. Günübirlik bir politik yaklaşımla kendi içinde binbir yamalı bir bohçaya dönüştü. İçi hiçbir zaman doldurulamayan “Özgürlük Hareketi” kavramı ile kendilerini ifadelendirdi. Her kafadan bir ses çıktı ve çıkan her ses bir diğeriyle bir tezat oluşturdu. Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan Türkiye’ye vatan, TC’ye devletimiz diyen geniş bir yaklaşım yaşandı ve yaşanmaktadır. PKK yönetim kademesinde bağımsızlık düşüncesi terk edilmiştir. Birey olarak birileri varsa da parti olarak içinden geçtikleri zorlu dönem itibarıyla bu dile getirilmiyor. Kürt halkı, PKK kadroları ve taraftarları bilinmeyen bir kör kuyuya sürükleniyor. En fazla dillendirilen ise “Türkiye’den ayrılmak istemiyoruz.”, ve çözümde “Misak-ı Milli sınırları içinde” görülüyor. Yönetim kadroları başta olmak üzere bir bütün olarak PKK çevresi bu nakaratları tekrarlıyıp duruyorlar. Söylediklerine inanıyorlar mı, inanmıyorları mı, bilemeyiz ama söylemin kendisi nesnel gerçeklikten başka şeyler ifade ediyor. Bu kavranılmıyor.

“Asrın davasının Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümü için yakalanmış tarihi bir fırsattır.” yaklaşımı ile bir çözümsüzlük, bir çaresizlik, daha ötesi Kürtlere 16.yy’da İdris-i Bitlisi’nin başını çektiği Kürt beylerinin tavrı dayatılıyor. Gerek PKK Genel Başkanı, gerek PKK Başkanlık Konseyi’nin açıklamalarında ve gerekse de PKK Başkanlık Konseyi üyesi Duran Kalkan’la yapılan röportajda Kürtlere İdris-i Bitlilesme önerilmekte ve dayatılmaktadır. Duran Kalkan’ın ne dediğine bakalım.

“Şimdi 21. yüzyıla girerken Türkiye’nin önünde 16. yüzyılda olduğu gibi önünde bir sorun var. İlerlemeyi sağlayabilmek için kendisini güçlü kılacak ilişki ve ittifaklara ihtiyacı var...”

Türk devletinin Kürdistan ile çelişki, çatışma ve savaş içerisinde olması kesinlikle böyle bir yönelimi için engeldir. 16. yy’da böyle bir yaklaşım geliştirmek zorunda kaldı. O zaman geliştirilen yaklaşım, Kürt beyleri ile Yavuz Selim arasında belli bir ilişki ve ittifak temelinde Osmanlı Doğu’da yıllarca süren bir imparatorluk gelişimine yol açtı. Şimdi bu alanlara açılımı başarıyla yürütebilmesi için Kürdistan’daki sorunu kendisi için yakıcı hale gelmiş olan sorunu çözmekle yüzyüze.

Eğer Osmanlı yöneticilerinin yaptığına benzer biçimde tarihten ders çıkarırsa, güncel duruma uyarlanmış politikalar üretebilir. Kürtlerle çözümü, anlaşmayı esas alırsa Kürt ulusunun gücünü arkasına alır ve onun desteği ile birleşirse Doğu’ya ve Güney’e yönelik açılımı yürütebilir. Aslında Kürdistan’daki gelişmelerde böyle bir gelişmeyi.

temsil edebiliyor.” (Duran Kalkan, 23 Nisan 99 Özgür Politika”

Duran Kalkan, Türklerin mi, yoksa Kürtlerin mi çıkarlarını savunuyor, gayet açık. Türklerin akıl hocası sanki. TC'nin çıkarlarının hangi politikada olduğunu izaha çalışıyor. TC'nin bu politikalarda söylendiği kadar çıkarları var. Fakat TC, Duran Kalkan'ın bu “keşfedilmemiş” çok kıymetli düşüncesini zaten uyguluyor. Dünün yani 16. yy Kürt beylerinin rolünü, bugün Kürt ihanetçileri zaten oynuyor. Bu biliniyor. Peki Duran Kalkan, TC'yle bütünleşen ihanetçi Kürt kesiminin tavrının bir bütün olarak kürt ulusuna mı öneriyor? Kuşkusuz öyle. “Aslında Kürdistan'daki gelişmeler böyle bir gelişmeyi temsil edebiliyor”, neyin nesi? Kürtlerde tarih bilinci gelişmemiştir. Bu biliniyor. Anlaşılan tarih bilinci gelişmemiş Kürtle oynamak isteniyor.

Bu yaklaşım, PKK bünyesinde onay almış olacak ki, eleştiri konusu bile edilmedi. Bu çok tehlikeli ve düşündürücü bir durumdur.

18 Nisan 99 seçimlerini değerlendiren PKK başkanlık Konseyi üyesi Duran Kalkan şu sonuçlara varıyor. “Türkiye kabına sığmayan bir gelişmeyle yüzyüzeymiş. Doğu'ya ve Güney'e açılması çıkarı gereğiymiş. TC'nin klasik partileri CHP, DYP, ANAP bunu yapamazmış. Bunu ancak DSP ve MHP yapabiliymiş. Eğer DSP ve MHP yöneticileri 16. yüzyıl Osmanlı yöneticilerinin izlediği akıllı politikayı uygularlarsa bunu sağlayabilirdiymiş. Bunun için de Kürtlerle ilişki ve ittifak yapmaları gerekiyormuş, Kürtler de Türklerin ihtiyaç duyduğu Doğu'ya ve Güney'e yayılmalarına yardımcı olacaklarmış. Buralarda kardeşesine birlikte herkese kılıç salıyabilirdiymiş vs.vs.

Kürtlere önerilen ve dayatılmak istenen İdris-i Bitlisileşme, Hamidiye Alaylarına döndürme ve köy koruyuculaşmadır. Deniliyor ki, haydi Kürtler kılıcını kuşanın, Türk kardeşlerimizle Doğu'ya ve Güney'e yeniden at koşturalım. Daha evvel katlettiğimiz Ermeni, Asuri, Nastari vs. gibi halklardan sağda-solda kalmışları halledelim. DSP ve MHP yöneticileri akıllı olup bu ortamı biz Kürt kardeşlerine sağlayacaklarmış.

Eh biz de delikanlı bir ulusun, iyiliğinin altında kalır mıyız? Şimdiye kadar kaldık mı ki? Peki bunları niye yapacakmışız? TC'nin “başarı ile bir açılım ve ilerlemeyi” sağlayabilmeleri için. Peki Kürtlerin bundan çıkarı ne? DSP'li ve MHP'li bir “Kürt sorunu çözümü” için.

Elvah mi, yoksa el insaf mı demeli bilemiyoruz. Fakat bu yaklaşım tehlikeli ve tuzaklarla örüldü. Her Kürt bunu değerlendirmeli ve tehlike karşısında barikat kurmalıdır.

Eski bir yana, ama 1984'ten bu yana onbinlerce

Kürt katledildi. Sakat bırakıldı. Cezaevlerinde çürütüldü. Kürt coğrafyası insanı, tabiatı ve ekonomisiyle kelimenin tam anlamıyla felç oldu. Peki sormak gerekir, tüm bu bedeller TC'nin yeni bir serüveni için mi göğüslendi? El insaf! Fakat anlaşılan PKK kurmayı bu göreve dünden hazırdır. Bu tehlikeli ve tuzaklarla örülü yaklaşımı PKK'ye emek ve kan verenlerin kabulleneceklerini düşünmek bile istemiyoruz.

“Türkiye çıkarı” koruma ve kollama sonucudur ki, İmralı'daki mahkeme kursüsünde A. Öcalan KUKM'ni destekleyen güçleri suçladı, yargıladı ve uluslararası arenada zor durumda bıraktı, A.Öcalan ve onu sorgulayan “Özel çekirdek kadrosu” bu konuda özel bir yaklaşım sergiledi. Yunanistan'a yönelik tavrı konusunda KUKM'e zarar verecek boyutlarda yaklaşıldı. Yunanistan'a karşı TC ile aynı kulvarda birleşmek ulusal kurtuluşçu bir tavrı olamaz.

Herkes şunu çok iyi bilir ki, Yunanistan Türkiye'de istikrar istemez. Nasıl ki, Türkiye Yunanistan'da istikrar istemediği gibi. Karşılıklı çıkarları bunu gerektirmektedir. Yunanistan Türkiye'yi istikrarsızlaştıran her harekete destek vermiştir, verir. KUKM'ne de bu temelde yaklaşmıştır. Bu konu da Kürt cephesinde yadırganacak bir şey yoktur. Yanısıra Türkiye'yi istikrara kavuşturacak her hareketin de karşısında yer alacağını söylemek Amerikayı yeniden keşfetmek değildir.

PKK'nin TC ile uzlaşma girişimlerine karşı Yunanistan'ın tavrı bu yönüyle de anlaşılacak bir şey değildir. Durum bu olmasına rağmen Yunanistan başta olmak üzere KUKM'ne destek veren güçleri TC nezdinde teşhir etmek ulusal kurtuluşçu ve sorumlu bir davranış değildir. Bu konuda TC'ye karşı KUKM'ni sürdürücüleri olduklarını iddia edenler daha sorumlu davranmak zorundadırlar.

PKK'lilerin Genel Başkanları A.Öcalan'a karşı hassasiyetlerini bilenlerdeniz. Fakat bunun da bir yerde sorgulanması gerektiği ve bir nokta konulması hayati bir önem taşıdığıda bir başka gerçektir. Özel de PKK'nin genelde KUKM'nin çıkarı gözönüne alındığında A.Öcalan'dan uzaklaşmanın ve onu kendi kaderiyle başbaşa bırakmanın artık zorunlu olduğudur. Süreç bu tespitimizin yakıcılığını herkese kavratmaktadır. Bilinmelidir ki, zaman kavramı çok önemlidir. Yanısıra yaşanan hassas dönemde Türkiye'nin Misak-ı Milli'nin mehmetçik bekçilerinin de boş durmayacağıdır. Bu tehlikeye dikkat edilmedi.

“Barışın somut umudunun (yani Apo'nun) kayıpla kazancını şekillendirmeyi düşünen kürt solu asmalı suç yaftasını boynuna” (İ. Metin Ayçiçek. Öz.Pol) gibi ne idüğü belirsiz Misak-ı

Milli'nin mehmetçik bekçileri Kürtler arası kavganın pimini çeken aktörlerde ortalıkta boş durmayacaklar. TC'nin özel görevlilerinin görevlerini layıkıyla yapacaklar. Yalçın Küçük'lerin öğrencileri İ. Metin Ayçiçek gibi Misak-ı Milli'nin mehmetçik bekçileri "birlik ve kardeşlik" adına KUKM'ni dinamitlemeye devam edeceklerdir. Bu hadlerini bilmez, kendilerine söz düşmez bu düşünük yoğunluklu kişilikli zevattür dikkat.

Kimse timsah gözyaşı döküp, A.Öcalan idam edilecek yaklaşımıyla siyasi rant peşinde koşmasın. Bunu yaparken Kürt halkının yaralı duygularıyla oynamasın. Bu çok tehlikeli ve hassas bir alandır, kaldı ki, bunu yapma "enternasyonalist" zırhına bürünmüş Misak-ı Milli'nin mehmetçik bekçilerine düşmemiş.

PKK Genel Başkanı A.Öcalan Türkiye'ye götürülmesiyle idam edilip edilmeyeceği de yoğun bir şekilde tartışıldı ve tartışılmaktadır. Yakalanmasından bugüne yaşanan gelişmelerin sunduğu verilere bakıldığında A.Öcalan'ın idam edilmeyeceğidir. A.Öcalan'ın idam edilmesi TC'nin çıkarına değildir. Çünkü TC idama kar ve zarar açısından bakmaktadır. Bu açıdan da meseleye bakıldığında A.Öcalan'ın idam edilmeyeceğidir.

TC'nin fiziki olarak yaşayan, ama siyasi olarak felç edilmiş bir A.Öcalan'a ihtiyaçları vardır. Bu konuda da yoğun bir çaba vardır. TC, A.Öcalan'ı Türkiye'ye götürdüğünden beri onu şekillendirmeye çalışmaktadır. Bu yaklaşım TC'ye kazandırmaktadır. A.Öcalan'da kendi boyutuna düşeni "büyük ve muazzam" yapacağını kamuoyuna deklare etmiş bulunmaktadır. "Eğer ben gerekliysem yaşatılırım, değilsem imha olabilirim" tepitinden hareketle imha olmamak için gerekli olmaya "büyük ve muazzam" itina göstermektedir.

Burada net bir belirleme yapmak gerekiyor, TC, A.Öcalan'ı birçok nedenden dolayı imha etmeyecektir. burada sadece birkaç boyutuna dikkat çekmek istiyoruz.

Birincisi; TC 1938'den bu yana Kürdistan Milli kurtuluşçusu asmamıştır. Bu konuda devletin gizli bir yaklaşımı vardır. Milli kurtuluşçu asıp sembolleştirmek istememektedir. 1970'lerden bu yana TC'nin idamlar politikasına ve uygulamalarına bakıldığında bu net olarak görülür. Sürecin bütünü bir yana 12 eylülçüler onlarca insan astı. Fakat Kürdistan milli kurtuluşçusunu asmadı. Ki ilk idam kararları kürt örgüt ve parti üyelerine verilmesine rağmen dosyalar işleme konulmadı. Bu, 12 eylülçülerin kürt örgüt ve parti üyelerine tanıdıkları bir tolerans değildir. TC'nin yeni kahramanlar, yeni semboller yaratmak istememesindedir. Hele şu an

asılmak istenen PKK Genel Başkanı A.Öcalan olunca, TC'nin bunu göze alamayacağı anlaşılır birşeydir.

İkincisi, A.Öcalan'ın asılması halinde mücadelenin daha da boyutlanacağı ve sertleşeceği. TC'nin korkusu budur. Bu da TC'nin kaldıramayacağı bir durumdur. TC'nin ne iç dinamikleri bunu kaldıracaktır, ne de uluslararası müttefikleri buna daha uzun bir süre tahammül edebilir. Savaş Türkiye'nin iç dinamiklerini sıfırlamaya sürüklemiştir. Dış müttefik güçleri de bir an önce istikrar istemektedirler. TC, A.Öcalan'ı asmakla bunlara cevap veremez, ki mevcut yaklaşımlarıyla da kürt sorununu çözemezler. Fakat A.Öcalan'la anlaşarak PKK'yi ve KUKM'ni tasviye etme politikasına yatarak bunu aşmaya çalışmaktadır. TC'nin bu politikası cevapız kalmadı. A.Öcalan başta olmak üzere PKK kurmayı bu politikaya destek verdiler. Bu biliniyor. Bu nedenle TC A.Öcalan'ı fiziki olarak imha ederek kaybetmeyi değil, siyasi olarak imha olmuş bir A.Öcalan'la anlaşarak kazanmaya çalışıyor.

Üçüncüsü, ABD ve AB ülkeleri başta olmak üzere tüm uluslararası güçler, TC'den A.Öcalan'ı asmamasını istemektedirler. Bu konu da TC'ye ağır bir baskı sözkonusudur. A.Öcalan'ı paketleyip TC'ye hediye eden ABD bile bu baskı gücünün ısrarcılarından. Bu uyarıları TC dikkate almak zorundadır. Tüm bunlara rağmen TC'nin A.Öcalan'ı asması beklenemezdi. Ki, böylesi bir uygulama Türkiye'nin dünya da tercihi demektir. Türkiye bunu göze alamaz. Bu TC'nin intiharı olur. Kaldı ki, TC genç ve tecrübesiz de değildir. Bu konuda hata yapmayacaktır. Çünkü hatanın kaldırır tarafı yoktur. Bunu TC'nin basın alanındaki sözcüleri de yüksek sesle dillendirmektedirler.

Geriye tek bir engel kalıyor. A.Öcalan'ı asmaya şartlandırmış Türk toplumu. Bu da TC kurmayaları tarafından öyle ciddiye alınacak bir olay değildir. Bilinir, Türk toplumu mehmetçik bir toplumdur. Bu düdüğüle otüşüyle hizaya gelecek kadar efendimcidir. TC'nin bu konuda da bir zorluk ve açmazları olmayacaktır.

DAVUT KURUN'A AÇIK MEKTUP

Nupel'in 2. sayısındaki, "Değişen Dünyada Eski Anlayışlar ve Yeni Arayışlar" başlıklı yazınızı okudum.

Yazınızda 1990'lar sonrası başlayan dönemi geçmişle mukayeseli bir biçimde anlama, yorumlama ve yerine yeni yanıtlar ikame etme çabasının ağırlık noktası teşkil ettiği kanaatindeyim. Bütünsel bir tablo ortaya çıkarmamış olmanıza rağmen, parça-bölük de olsa belli ipuçları yakaladığınızı belirtmek isterim. Fakat, kimi noktalarda ortaya koyduğunuz verilerden yanlış politik sonuçlar çıkardığınızı ve bunun temel konularda çok tehlikeli anlayışlara götüreceğini söylemeliyim.

"1970'lerin sosyalist hareketi, o günün dünya şartlarında ideolojik ve politik kimlik kazanan hareketlerinin ikibin yılındaki değişimleri tahlil etmeden, değişen dünyayı kavramadan eski politikalarıyla yol almaları zordur. (...)" Bu tespitinize tamamen katılıyorum. Ancak bundan hangi politik sonuç çıkar? "Dünyadaki koordinatlarımızı tespit ederken" Türkiye'deki ÖDP olmak da var Peru'daki MRTA olmak da! Bu her ikisi de değişen dünyada iki farklı duruş, iki farklı koordinat anlamına geliyor. Hangisi? Gerçi bu konuda net bir fikir ileri sürmüyorsunuz. Ama yazınızın hemen sonraki sayfalarında, "Kürtler savaş alanında yapabileceklerini yaptılar; yapabilecekleri, doğrusuyla yanlışıyla bu kadardır. Güçleri yetenekleri bu kadardır. Aslında savaş alanında küçümsenemeyecek başarılar da elde ettiler ama bu, zafer için yetmedi. Bundan sonra ne yapmalıdırlar sorusuna ciddi bir cevap aranmalıdır.", demişsiniz. "Kürtler savaş alanında yapabileceklerini yaptılar, güçleri yetenekleri bu kadardır vs." demekle aradığınız cevabı bulmuşsunuz zaten! Başkasına bu tespitinizi sadece kabul edip etmeme tercihi kalıyor, ki kendi adına bunun kabul edilemez birşey oyduğunu vurgulama gereği duyuyorum.

Eğer "yetenek" dediğiniz şey Kürtlerin genetiğiyle ilgili değilse bunun, çabayla, bilinçle edinilen, geliştirilen bir unsur olduğunu söylememe hacet var mı? "Savaş alanında yaptıkları, yapabilecekleri bu kadardır" saptamanız tipik bir reelpolitik yaklaşımıdır. Badece iki milyonluk Tamiillerin yaptıklarına, mücadelelerine bakınca söylediğinizde üzülmemek elde değil. Tamiiller Kürtlerden çok mu ileri, yetenekli, aydın, Kürtlerden çok mu kalabalık, çok mu para, ilişki, ilah ve uluslararası dayanışmaya sahipler? Peki üçyüzbin insanı öldürülmüş sekizyüzbin nüfuslu Doğu Timor'a ne demeli? Kolombiyalıları keza öyle... Bunları uzatmak istemiyorum. Fakat şunu ifade etmeliyim; bir halkın, otuz milyonluk bir halkın iradesi, gücü ve yeteneği kesinlikle ölçtüğünüz gibi olamaz. Sorun öznel faktörlerden kaynaklanıyor. Yani bu faktörün niteliği ve yetkinleşmesiyle ilgilidir. Bu da sadece bizim değil, mücadele eden bütün halkların karşılaştığı bir durumdur. Şayet dediğiniz doğru ise o zaman A.Öcalan'ın söylediklerine katılmamız gerekiyor. Öyle ya, "Kürtler yüzyıl da savaşa gelecekeri yer burasıdır." Zira bu savaş gücüyle ancak dil-dış hakları alınabilir!

Maalesef belirttikleriniz yorgunluğun dilini konuşturmaktan öte bir anlam taşımıyor. Nedense bu ruh hali herkesi markajına almaya başadı. "Bu kadar yapabiliyoruz", "o yüzden şununla yetinelim" gibi fikirler herkesin diline pelesenk oldu. Bir de "asgari taleplerimizdir" diye piyasaya sunuluyor. Görünen o ki, bizde bu "asgari taleplere" amenna demişiz. Yazınızdan çıkardığım kadıyla kuzeyli örgütler platformunda bunu kabul etmişiz. Her ne kadar Kendi Kaderini Tayin Hakkını ek olarak şerh koymuş olsak da! Sormak lazım, dil-dış hakları ne zamandan beridir devrimcilerin, sosyalistlerin, gerçek anlamda ulusal kurtuluşçuların asgari talepleri oldu? Hadi federasyon denilse, hatta otonomi denilse gam değil, ama şu dil-dış hakları da neyin perhizi oluyor? Buncabedel ödemiş Kürt

Halk'mız bu hallere mi düşecekti? D.Bakır kadar bile olmayan şu Kosova için neler söyleniyor da, kendimize dair biz neler söylüyoruz! Daha bu yıl Kanada'da yirmibeşbin Eskimo'ya bir milyon kilometre kare toprak üzerinde özerklik verildi! Sekizyüzbin nüfuslu Doğu Timor için, "bağımsızlık mı istiyorsunuz, özerklik mi" (tercihi Doğu Timor halkı yapacak) biçiminde referandum yapılıyor! Bunlara imreniyorum. Ve tüm bunlar karşısında otuz milyonluk Kürt Halkı için söylenen dil-dış taleplerine bakınca da utanıyorum. Hele ki bunu söyleyen Kürtlerin kendisi sie. Sahiden içler acısı bir durumla karşı karşıyayız. Koca Kürt Halkı'nın onca örgütleri arasında, onca devrimcileri arasından birileri çıkıp yürekli "dil-dış de neymiş, biz bağımsızlık istiyoruz" diymiyor. "Bunu istemek başka, bunu kullanma ehliyeti ve gücüne sahip olmak başka" diyorsunuz. Öyleyse A.Öcalan'ın eskiden söylediği şu sözü asla unutmayalım! 'Ya özgür yaşam ortamını yaratacağız, ya da hiç kimseyi yaşatmayacağız.'

Yazınızın sonlarında bu dil-dış taleplerine nasılsa TC'nin gelmeyeceğini belirtiyorsunuz. Buradan çıkan mantık şudur: Nasılsa TC gelmeyecek, o halde söylenmesinde sakınca yoktur. Bu mantıktan ve bu tarzdan kurtulmanız gerekiyor. Zira sorun TC'nin gelip gelmeyeceğinden öte, bizim böylesine geri ve onur kırıcı bir platforma düşmüş olmamızla ilgilidir. TC ister gelsin ister gelmesin, önemli olan bizim hangi taleplerde duruş sergilediğimizdir. Bu, TC ile ilgili değil bizim ile ilgili bir sorundur. Bu noktayı gözden kaçırmamanızı isterim.

Bugün emperyalizm ulusal kurtuluş hareketlerini 'postmodern milliyetçilik' denilen bir tarzda yürütüyor (maalesef Kürt Hareketi de bu yola girmiştir)? 'Pop-milliyetçilik', 'micro-milliyetçilik', 'üst kimlik-alt kimlik', 'çok kültürlülük' vb. jargonlarla ucube bir yaklaşım geliştiriyorlar. Günümüzde ulusal sorunların 'burjuva çözümü' artık budur. Klasik burjuva çözüm ölmüştür. Bu yüzdendirki mevcut ve bariz örneği Kürtlerin durumudur. Bunu görmek lazım. Dolayısıyla, ya devrimci ulusal kurtuluşu sonuna değin geliştireceğiz ya da postmodern milliyetçiliğin batağına düşüp çürüyeceğiz.

Ayrıca gerilla savaşı bağlamında, "Kürtlerin yaptıkları, yapabilecekleri bu kadardır" tespitinin askeri anlayış açısından da yanılıdır. iz de kabul edersiniz ki mevcut gerilla savaşı stratejik savunma aşamasıyla denge aşaması arasında salınıp durmaktadır. Ama siz bu durumu pozitivist bir yaklaşımla ele alıyorsunuz. Bu badirenin aşılabileceği, aşılması gerektiği ve bunun yöntemleri üzerine tartışıyoruz. Sözkonusu çözüm ve yöntemlere girmeyeceğim. Ama bu kesinlikle aşılamayacak bir sorun değildir. İsterseniz daha sonra bunu tartışabiliriz.

Yazınızda; (...) oysa 1917'den 1990 yılına kadar sosyalist devletlerin desteğinde 180 devlet kuruldu ama, Kürtler bu dönemde eski tip klasik burjuva harekette ısrar ettiler, sosyalist devletlerin çöktüğü dönemde de sosyalist hareketi geliştirdiler. Bugün dünyada esen güçlü anti-komünist rüzgarları tek başımıza göğüslemeye çalışıyoruz", diyorsunuz. Birincisi, Kürt Hareketi sosyalist devletlerin çöktüğü dönemde sosyalist hareketi geliştirmede. Özellikle bu çöküşten dümeni aksi rotaya çevirdiklerini hepimiz biliyoruz. Kaldı ki A.Öcalan'ın kendisi bile bunu açık açık beyan ediyor. Doğrusu böyle bir fikre nasıl ulaştığınızı merak ediyorum. İkincisi, "bugün dünyada esen güçlü anti-komünist rüzgarları tek başımıza göğslemeye çalışıyoruz" belirlemenizde onur payesi mi mi çıkarılacağı yoka bundan vaz mı geçilmesi gerektiği gibi bir ikilem çıkıyor. Yanılıyor olabilirim. Bu konuda aydınlatıcı olursanız sevinirim Eleştirilerimin duyarlılıktan kaynaklandığını bilmenizi istiyor, saygılarımı sunuyorum.

BİR OKUR

Temmuz 1996'da Dersim'de ilk bombalı intihar timi olarak eylem koyan ZEYNEP KINACI(ZİLAN)'nın anısına...

MUNZUR'UN KIZIL EYLEM GÜLÜNE

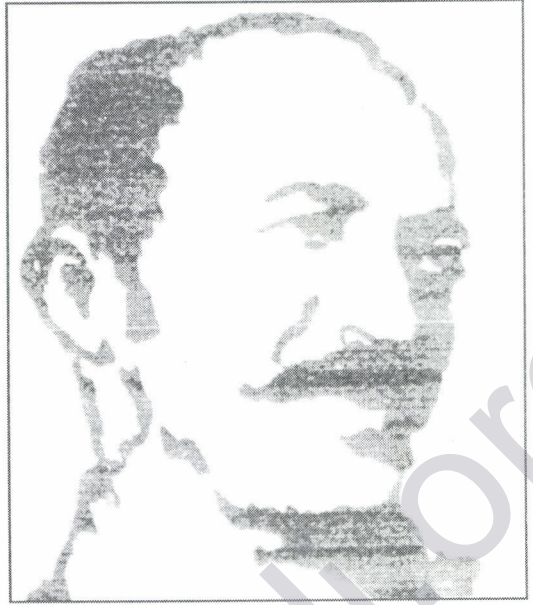
vücudumun tüm duyarlı hücrelerinde hissettiğim o onurlu ve büyük isyanımı beynime, bize emanet bıraktığın bacağına büyük bir saygı ve gururla yüreğime gömerek, bu gece seninle uyudum,Kürdistan'ın yiğit kızı ZİLAN...

Bu ülke BESE'lerden, ZARİFE'lerden, DELAL'lerden, LEYLA'lardan, RAHŞAN'lardan günümüze uzanan nice Kürt kadınına tanık oldu. Kendi namuslarından ziyade, ülkelerinin namularına leke sürmemek için, bedenlerini bir yaz sıcaklığında Fırat'ın ve Dicle'nin asi sularına serinlemek için bırakar gibi İKSOR uçurumlarından aşağı bırakan Delal'lerin çığlıkları dün gibi hala yankılanıyor Dersim Dağları'nda...

Bedenlerini, Diyarbekir surlarında halaya durur gibi Nevroz ateşleriyle harlayan Zekiye'lerin açtığı isyan tohumları sönmeyen bir ateş gibi surları aydınlatmaya devam ediyor...

Bu ülke, en güzel sayfalarını onlara ayırmanın öfke veren gururuyla bugünlere taşıyabildi kavgayı.Ama Kürdistan tarihinde ilk olan senin eyleminle şimdiye kadar tatmadığı büyük bir mutluluğu, büyük bir gururu yaşamının ağır sorumluluğuyla karşı karşıya geldi. Silahların susturulduğu, teslimiyet bayrağının çekildiği bu puslu havada düşmana inat, fakat ille de ille KUKM'ni karartan reformizme inat, bedenini bomba yaparak düşmanın beyninde patlatan bu yiğit Kürt kızına nail bir sayfa, bir yer vereceğini bilememenin şaşkınlığını yaşadı. Seni, bir sayfaya sığdırmak imkansızdı. Çünkü sen bir MİLAD oldun ülke tarihinde. Bedenine sardığın bombaların pimlerini çekerek, bir atom bombası gücüne ulaşan isyanınla bedenini moleküllerine kadar parçalayıp, ülkenin dört bir yanına açtın. Bizi zafere götüreceğiz gerçek gücümüzün, gerçek silahımızın, hem de hiçbir iradenin suşturamayacağı kadar güçlü, hiçbir silahın etkisizleştirmeyeceği kadar etkili silahımızın ne olduğunu gösterdin bize. Özgürlük kavgasını bir daa dirilmemesine ütünü betonlayarak gömdüklerine inandıkları yerde, TC'nin beyninde patlattığın bombayla, o betonu özgürlük ve isyan güllerinin yetiştiği bereketli bir toprağa çevirdin. Bağımsızlık tohumu olarak Kürdistan'ın ana rahmine yerleştin. S en ölmedin kızıl eylem gülü.Bunu sen de biliyordun. İşte bu yüzden hiç üzülmedin bize bilerek sağlam bıraktığın bacağına sahiplenilmemesine, cenaze töreni yapılmamasına. Büyük bir cesaretle bomba haline getirdiğin vücudunun pimini çekerken, bizim yaşadığımız korkunun, ceeretsizliğin, yığınlacıncıyı duydun sadece. Bu yüzden tek bacağına bize ağlam bıraktın. İçimizde taşıdığımız bombanın gücünü farkettiğimizde, hedefimize doğru emin, cesur ve hızlı adımlarla geç kalmadan yürüyelim diye. Gazetede resmini, isyanla gülen gözlerini gördüğüm an, "bu eylemi halkım ve ülkem için yapıyorum" dediğin an, anladım bunu. İşte bu yüzden ilk defa bu gece seninle bu denli mutlu, bu denli öfkeli ve hüzünlü uyudum. İçimdeki atom bombasını keşfettim. Seni daha fazla bekletmeyeceğim iyanımın kızıl eylem bacısı. Sağ elimle tuttuğum kalemlerle işim bittiğinde, sol elimde hazır tuttuğum bombanın pimini çekeceğim. Bağımsızlık tohumu olarak rahmine yerleştiğin Kürdistan seini doğurmak için anı çekiyor.Munzur'un kızıl isyan sularında yıkılarak doğduğun an, hep beraber yeniden doğacağız. Seni daha fazla bekletmeyeceğiz...

Hiva ZERYA

Orhan Kotan
1944 - 9 / 7 / 1998

Elverir ki coşku
haylaz çocuklarını boğazlamam

Avunmak elbette kolaydır
Şehir yiğit bir türkü gibi dolaşmak
Dağlara destanlar döşemek kolaydır
Hapislere bir sevinç çığlığı gibi düşmek
Kızların diri göğüslerinde
Matbbalarda

Ve kongre zabıtlarında dünyayı tazelemek
Yeryüzüne depremler düşürmek kolaydır.
Çünkü binlerce militanın rüzgarlı macerası
Bir kurşin bile değildir namusun mavzerine
Gönlün kahpeliğine tutsaksın açığı

Asıl savaş alanı suskundur arkadaşı
Sahipsizdir
Asıl savaşçılar afyonlu, mütevekkil
Öyleyse
Şehrin girdabında çalkananan zulüm
Halkın şanlı isyanına işaret değil
Bodrum duvarlarına öfkeli yazıları
Tırnaklarıyla kazıyorsan da...

*Seni unutmayaca ız ve dünyaya her zaman
gururla bakaca ız*

BİR GURUP YURTSEVER

NUPEL